

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΟΝΑΔΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ – ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

της

ΞΟΥΡΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ

A.M: 0602018

Επιβλέπων Καθηγητής
Μιχάλης Βιτούλης

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος, 2020

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδος, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης (βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος, 2020

Η Δηλούσα: Βασιλική Ξουριά

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σχολείο του 21ου αιώνα σε όλο τον κόσμο, αλλά και στην Ελλάδα έχει αλλάξει προφίλ, καθώς οι Νέες Τεχνολογίες προσπαθούν να αλλάξουν τους παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας, κάνοντας την εκπαιδευτική διαδικασία πιο μαθητοκεντρική βελτιώνοντας και προσφέροντας νέες δυνατότητες στη διδασκαλία.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει και να διευρύνει τις απόψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με το ρόλο της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην παιδαγωγική διαδικασία και αν αυτή η χρήση είναι χρήσιμη, σε ποιο βαθμό έχει ενσωματωθεί καθώς και τα εμπόδια που υπάρχουν σε αυτή την ενσωμάτωση. Επιλέχθηκε η μέθοδος της ποσοτικής έρευνας μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου που δόθηκε σε 130 εκπαιδευτικούς.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αποτυπώνουν την τάση που επικρατεί. Οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στις Νέες Τεχνολογίες και θεωρούν ότι η χρήση τους έχει θετικά αποτελέσματα στη μαθησιακή διαδικασία και προσπαθούν όσο μπορούν να τις εντάξουν στο μάθημα τους. Ως βασικό εμπόδιο ένταξης θεωρείται η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας πιστεύεται ότι έχει σημαντικό και καθοριστικό ρόλο, κυρίως για την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων και την αντιμετώπιση των εμποδίων που παρουσιάζονται. Επίσης αρκετοί εκπαιδευτικοί επιθυμούν και την στήριξη που μπορεί να τους παρέχει ο διευθυντής στην αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών.

Λέξεις κλειδιά: Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ), διευθυντής, ηγεσία, ένταξη, χρήση

ABSTRACT

The school of the 21st century all over the world but also in Greece has changed its profile as New Technologies are trying to change the traditional teaching methods by making the teaching process more student oriented and thus developing and offering new possibilities to teaching.

The aim of the current thesis is to study and analyze the opinions of teachers of Primary Education concerning the role of the school's management in relation to the use of New Technologies throughout the teaching process and to whether it is useful, to what extent it has been incorporated and the obstacles faced during the process of the incorporation. The quantitative method of research was chosen and carried out by electronically distributing questionnaires to 130 teachers.

The results of the research illustrate the current trend. The teachers have a positive attitude towards New Technologies and consider its use to have positive effects in the learning process and so they try to incorporate them into their lesson. The lack of modern infrastructure in terms of materials and equipment is considered to be a major problem. The role of the manager is also seen as one of primary importance in relation to infrastructure and when dealing with obstacles due to its lack. What is more a great number of teachers would seek the manager's support concerning the application of New Technologies.

Keywords: Information and Communication Technologies (ICT), New Technologies (NT), manager, leadership, introduction, use

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	3
Abstract.....	4
Κατάλογος Πινάκων.....	8
Κατάλογος Διαγραμμάτων.....	10
Εισαγωγή.....	12
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1. Εννοιολογική προσέγγιση.....	14
1.1. Εκπαιδευτική τεχνολογία.....	14
1.2. Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ).....	14
1.3. Διοίκηση.....	16
1.4. Ηγεσία.....	17
1.4.1. Αποτελεσματική ηγεσία.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	
2. Ο ρόλος και τα γνωρίσματα του ικανού διευθυντή στη σχολική μονάδα.....	19
2.1. Ο ρόλος του διευθυντή στη διαμόρφωση σχολικής κουλτούρας.....	21
2.2. Παρακίνηση εκπαιδευτικών και ο ρόλος του διευθυντή.....	22
2.3. Ρόλος διευθυντή σε σχέση με τις ΤΠΕ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	
3. ΤΠΕ στα σχολεία.....	25
3.1. Πλεονεκτήματα και παιδαγωγική αξία χρήσης ΤΠΕ στην εκπαίδευση....	25
3.2. Ένταξη των ΤΠΕ στα σχολεία.....	28
3.3. Παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.....	31
3.4. Δυσκολίες ένταξης.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	
4. Έρευνες.....	35
4.1. Απόψεις εκπαιδευτικών για ΤΠΕ.....	35
4.2. Παράγοντες.....	37
4.3. Ρόλος διευθυντή και ΤΠΕ.....	39
4.4. Συνοψίζοντας.....	41

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Μεθοδολογία της έρευνας.....	43
5.1. Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	43
5.2. Ερευνητικές υποθέσεις.....	43
5.3. Σχεδιασμός της έρευνας.....	44
5.4. Δείγμα και πληθυσμός.....	45
5.5. Εργαλείο Έρευνας.....	46
5.6. Διαδικασία, χρονοδιάγραμμα και διαθέσιμοι πόροι.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. Αποτελέσματα της έρευνας.....	48
6.1. Ατομικά στοιχεία και υπηρεσιακή κατάσταση.....	48
6.2. Έλεγχος κανονικότητας.....	52
6.3. Ερευνητικά ερωτήματα.....	53
6.3.1 Στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ στην τάξη και για τη χρησιμότητά τους στη διδασκαλία.....	53
6.3.2. Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία.....	58
6.3.3. Εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ.....	62
6.3.4. Ρόλος διευθυντή.....	66
6.3.4.1. Αποτελέσματα ερωτήσεων 11.1- 11.11.....	67
6.3.4.2 Αποτελέσματα ερωτήσεων 11.12- 11.25.....	71
6.4.Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο του διευθυντή ως προς την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ	77
6.5.Σύνδεση και συσχέτιση των στάσεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών με βάση τα δημογραφικά και τα υπηρεσιακά στοιχεία τους.....	91
6.5.1. Το φύλο και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ.....	91
6.5.2. Η ηλικία και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ.....	93
6.5.3. Η ειδικότητα και οι στάσεις για τις ΤΠΕ.....	96
6.5.4. Τα έτη προϋπηρεσίας και οι στάσεις για τις ΤΠΕ.....	98
6.5.5. Η σχέση εργασίας (Μόνιμος – αναπληρωτής) και οι στάσεις για τις ΤΠΕ...101	
6.5.6. Οι σπουδές (εκτός βασικού πτυχίου) και οι στάσεις για τις ΤΠΕ	103
6.5.7. Η πιστοποίηση ΤΠΕ και οι στάσεις των εκπαιδευτικών πάνω σε αυτές.....	105

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7.1. Συζήτηση – Συμπεράσματα.....	108
7.2. Περιορισμοί της έρευνας.....	111
7.3. Προτάσεις	111
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	113
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	134

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 6.1. Δημογραφικά και Υπηρεσιακά στοιχεία.....	50
Πίνακας 6.2. Έλεγχος κανονικότητας.....	52
Πίνακας 6.3. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τις στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ.....	53
Πίνακας 6.4. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τις στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ σε σχέση με την ηλικία του δείγματος.....	57
Πίνακας 6.5. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τη χρήση των ΤΠΕ.....	59
Πίνακας 6.6. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τη χρήση ΤΠΕ σε σχέση με την επιμόρφωση πάνω στις ΤΠΕ του δείγματος.....	61
Πίνακας 6.7. Εμπόδια στη χρήση ΤΠΕ.....	62
Πίνακας 6.8. Εμπόδια στη χρήση ΤΠΕ: Μέσοι όροι.....	66
Πίνακας 6.9. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για το ρόλο του διευθυντή: ερωτήσεις 11.1-11.11.....	67
Πίνακας 6.10. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για το ρόλο του διευθυντή: ερωτήσεις 11.12-11.25.....	71
Πίνακας 6.11. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.7 και 9.1.....	78
Πίνακας 6.12. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.7 και 9.1.....	78
Πίνακας 6.13. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.8 και 9.1.....	79
Πίνακας 6.14. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.1.....	80
Πίνακας 6.15. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.8 και 9.6.....	81
Πίνακας 6.16. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.6.....	81
Πίνακας 6.17. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.10 και 9.1.....	83
Πίνακας 6.18. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.6.....	83
Πίνακας 6.19. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.10 και 9.6.....	84
Πίνακας 6.20. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.10 και 9.6.....	85
Πίνακας 6.21. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.11 και 9.1.....	86
Πίνακας 6. 22. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.11 και 9.1.....	86
Πίνακας 6.23. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.11 και 9.6.....	87
Πίνακας 6.24. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.11 και 9.6.....	88
Πίνακας 6.25. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.24 και 9.6.....	89
Πίνακας 6.26. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.24 και 9.6.....	90

Πίνακας 6.27. Έλεγχος Mann – Whitney για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με το φύλο.....	91
Πίνακας 6.28. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την ηλικία.....	94
Πίνακας 6.29. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την ειδικότητα.....	96
Πίνακας 6.30. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας.....	98
Πίνακας 6.31. Έλεγχος Mann – Whitney για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με τη σχέση εργασίας.....	101
Πίνακας 6.32. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με τις σπουδές.....	103
Πίνακας 6.33. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την πιστοποίηση στις ΤΠΕ.....	105

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 6.1. Η διδασκαλία αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα.....	55
Διάγραμμα 6.2. Η διδασκαλία είναι εύκολη και είμαι εξοικειωμένος-η με αυτή.....	56
Διάγραμμα 6.3. Η διδασκαλία είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας.....	57
Διάγραμμα 6. 4. Διάγραμμα συσχέτισης ερώτησης 8.1 με την ηλικία του δείγματος.....	58
Διάγραμμα 6. 5. Χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών.....	60
Διάγραμμα 6. 6. Προτίμηση παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας.....	61
Διάγραμμα 6. 7. Η χρήση ΤΠΕ προκαλεί άγχος.....	61
Διάγραμμα 6.8. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ η υλικοτεχνική υποδομή.....	64
Διάγραμμα 6.9. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ ο χρόνος προετοιμασίας μαθήματος.....	64
Διάγραμμα 6.10. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ η έλλειψη επιμόρφωσης.....	65
Διάγραμμα 6.11. Άλλα εμπόδια στο σχολείο.....	66
Διάγραμμα 6.12. Διάγραμμα συσχέτισης ερώτησης 11.1 με εργασιακή εμπειρία.....	69
Διάγραμμα 6.13. Ρόλος διευθυντή για την ύπαρξη υλικοτεχνικής υποδομής.....	69
Διάγραμμα 6.14. Ο επιμορφωμένος διευθυντής πάνω στις ΤΠΕ παίρνει περισσότερες πρωτοβουλίες.....	70
Διάγραμμα 6.15. Ρόλος διευθυντή για τη διαμόρφωση «κουλτούρας» για χρήση ΤΠΕ.....	71
Διάγραμμα 6.16. Παρότρυνση σε συμμετοχή σε προγράμματα που απαιτούν χρήση ΤΠΕ.....	74
Διάγραμμα 6.17. Ο διευθυντής δίνει κίνητρα για εφαρμογή ΤΠΕ στην τάξη.....	75
Διάγραμμα 6.18. Περισσότερη ενθάρρυνση για την ένταξη των ΤΠΕ.....	75
Διάγραμμα 6.19. Ο διευθυντής συντονίζει οργανωμένες προσπάθειες για την αξιοποίηση των ΤΠΕ.....	76
Διάγραμμα 6.20. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.7.....	79
Διάγραμμα 6.21. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.8.....	80
Διάγραμμα 6.22. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.8.....	82
Διάγραμμα 6.23. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.10.....	84
Διάγραμμα 6.24. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.10.....	85
Διάγραμμα 6.25. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.11.....	87
Διάγραμμα 6.26. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.11.....	88
Διάγραμμα 6.27. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.24.....	90
Διάγραμμα 6.28. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων.....	92
Διάγραμμα 6.29. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων.....	92

Διάγραμμα 6.30. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων.....	93
Διάγραμμα 6.31. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων.....	93
Διάγραμμα 6.32. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων.....	94
Διάγραμμα 6.33. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων.....	95
Διάγραμμα 6.34. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων.....	95
Διάγραμμα 6.35. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων.....	95
Διάγραμμα 6.36. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων.....	97
Διάγραμμα 6.37. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων.....	97
Διάγραμμα 6.38. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων.....	97
Διάγραμμα 6.39. Ερώτηση 8.9 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων.....	98
Διάγραμμα 6.40. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων.....	99
Διάγραμμα 6.41. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων.....	99
Διάγραμμα 6.42. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων.....	100
Διάγραμμα 6.43. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων.....	100
Διάγραμμα 6.44. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων.....	101
Διάγραμμα 6.45. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων.....	102
Διάγραμμα 6.46. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων.....	102
Διάγραμμα 6.47. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων.....	102
Διάγραμμα 6.48. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων.....	104
Διάγραμμα 6.49. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων.....	104
Διάγραμμα 6.50. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων.....	104
Διάγραμμα 6.51. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων.....	105
Διάγραμμα 6.52. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων..	106
Διάγραμμα 6.53. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων..	106
Διάγραμμα 6.54. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων..	107
Διάγραμμα 6.55. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων..	107

Εισαγωγή

Βρισκόμαστε στον 21ο αιώνα όπου κάθε πολίτης για να ανταπεξέλθει στις ανάγκες της σύγχρονης και συνεχούς μεταβαλλόμενης κοινωνίας και να γίνει ενεργό μέλος, πρέπει να κατέχει πληθώρα δεξιοτήτων (Schleicher, 2015).

Η ραγδαία αύξηση στη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) έχει επηρεάσει πια και την παρεχόμενη εκπαίδευση, η οποία πια οφείλει να προετοιμάσει τους μαθητές σε αυτήν την αλλαγή (Ιωάννου και Χαραλάμπους, 2004). Το σχολείο πρέπει να ανταποκριθεί επάξια σε όλες τις απαιτήσεις των μαθητών (Γιαννακάκη, 2005). Πλέον η ένταξη των ΤΠΕ στο σχολείο είναι κύριος σκοπός παγκοσμίως με απώτερο στόχο οι μαθητές να φτάσουν σε πολύ καλά επίπεδα μάθησης. Έτσι η ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση είναι αναπόσπαστο κομμάτι στην παιδεία για τις χώρες του δυτικού κόσμου (Τζιμογιάννης, 2015, Μικρόπουλος, 2006).

Βασικό ρόλο για να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος έχει ο κάθε εκπαιδευτικός ξεχωριστά, αλλά και ο διευθυντής της σχολικής μονάδας. Ο εκπαιδευτικός επιλέγει αν θα αgioποιήσει στην τάξη τις Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ). Γενικά όλοι συμφωνούν ότι η χρήση των ΤΠΕ αποτελεί θετικό στοιχείο στη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2006), αλλά δεν ενσωματώνουν εύκολα τις Νέες Τεχνολογίες στην ώρα του μαθήματος (Jimoyiannis & Komis, 2007) με αποτέλεσμα να ακολουθούν παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας (Τζιμογιάννης, 2015).

Εκτός από τον εκπαιδευτικό, σημαντικό ρόλο έχει και ο διευθυντής στην υιοθέτηση χρήσης ΤΠΕ σε ένα σχολείο. Το ποια άποψη θα έχει η ηγεσία στη χρήση των ΤΠΕ έχει σπουδαίο ρόλο, όπως επίσης και το όραμα που θα έχει για την ενίσχυση της ένταξής τους, για την εξειδίκευση του προσωπικού (Afshari et.al., 2009, Chang, 2012, Lai & Pratt, 2004), αλλά και την υποστήριξη που θα προσφέρει στους εργαζόμενους των σχολείων που θα επιθυμούν να εντάξουν Νέες Τεχνολογίες στην τάξη τους (Anderson & Dexter, 2000, NG, W., 2008, Schiller, 2002, Yee, 2000).

Η χρήση λοιπόν των ΤΠΕ αποτελεί σημαντικό εργαλείο μάθησης και αποτελεί βασικό στόχο πια στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η αξιοποίησή τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διεύθυνση ενός σχολείου, καθώς η επίτευξη των απαιτούμενων εκπαιδευτικών στόχων σε μία σχολική μονάδα εξαρτάται αρκετά από αυτόν που τη διοικεί και με τον τρόπο που την διοικεί (Σαΐτης, 2001).

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω η παρούσα εργασία έχει σκοπό να διερευνήσει τις απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με το ρόλο του διευθυντή στην ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, εξετάζοντας παράλληλα και κατά πόσο έχει επιτευχθεί αυτή η ένταξη στα σχολεία και ποια εμπόδια συναντάει.

Η εργασία χωρίζεται σε δύο μεγάλα μέρη. Το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο θεωρητικό μέρος γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση. Συγκεκριμένα αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο γίνεται προσπάθεια για εννοιολογική προσέγγιση εννοιών όπως Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Εκπαίδευσης, Νέες Τεχνολογίες, αποτελεσματική ηγεσία. Στο δεύτερο κεφάλαιο μελετώνται ο ρόλος και τα γνωρίσματα ενός ικανού διευθυντή στη σχολική μονάδα γενικά, αλλά και ως προς την ένταξη των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία. Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο που επικεντρώνεται στην ένταξη των ΝΤ στα σχολεία, πότε ξεκίνησε, τα πλεονεκτήματα αυτής, αλλά και παράγοντες που την επηρεάζουν, καθώς και τα εμπόδια που συναντιούνται στην προσπάθεια αυτής της ένταξης. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρονται διάφορες έρευνες που έχουν ήδη γίνει πάνω σε αυτά τα θέματα.

Στο δεύτερο μέρος που είναι το ερευνητικό υπάρχουν τρία κεφάλαια. Το πρώτο επικεντρώνεται στην έρευνα και τη μεθοδολογία αυτής. Αναφέρονται ο σκοπός, τα ερευνητικά ερωτήματα και οι υποθέσεις, ο σχεδιασμός, το δείγμα και ο πληθυσμός που χρησιμοποιήθηκε, η πορεία της διαδικασίας, του χρονοδιαγράμματος και των διαθέσιμων πόρων. Φυσικά γίνεται αναφορά και στο εργαλείο της έρευνας, το ερωτηματολόγιο, που βοήθησε στη συλλογή δεδομένων. Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων και στο τελευταίο κεφάλαιο συζήτηση, παρατίθενται τα συμπεράσματα, επισημαίνονται οι περιορισμοί, αλλά και η ανάγκη για περαιτέρω διερεύνηση.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εννοιολογική προσέγγιση

Στον εκπαιδευτικό χώρο όσον αφορά την χρήση της τεχνολογίας, εμφανίζονται διάφοροι όροι, όπως εκπαιδευτική τεχνολογία, Τεχνολογίες της Πληροφορίας κι των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθώς και οι Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ)

1.1. Εκπαιδευτική τεχνολογία

Εκπαιδευτική Τεχνολογία είναι ένας Παιδαγωγικός Επιστημονικός κλάδος, ο οποίος ασχολείται με την τεχνολογία κι το πώς αυτή μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ώστε η μάθηση να έχει καλύτερα αποτελέσματα, οργανώνοντας όσο γίνεται καλύτερα και αποτελεσματικότερα το διδακτικό υλικό και κυρίως με λιγότερα εκπαιδευτικά προβλήματα (Σολομωνίδου, 2006).

Σχετίζεται λοιπόν με τη βελτιστοποίηση της μάθησης και των επιδόσεων μέσω της κατανόησης με την αρωγή τεχνολογικών μεθόδων κι πόρων (Reiser, 2007).

Ο όρος συναντάται τη δεκαετία του 1960 και η περίοδος αυτή μπορεί να θεωρηθεί ως η πρώτη περίοδος ένταξης της τεχνολογίας στην εκπαίδευση (Κόμης, 2004).

1.2. Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Νέες Τεχνολογίες (ΝΤ)

Με τον όρο ΤΠΕ εννοείται οτιδήποτε σχετίζεται με μεθόδους και εφαρμογή, καθώς και με προϊόντα που σχετίζονται με τη σύγχρονη τεχνολογία, τα οποία συγκεντρώνονται, κωδικοποιούνται ηλεκτρονικά, επεξεργάζονται, ταξινομούνται, ανασύρονται, διακινούνται και διαχέονται με στόχο να μελετηθεί οποιαδήποτε πληροφορία σε όποια μορφή και αν βρίσκεται π.χ. κείμενο, αριθμό, γράφημα, ήχο, εικόνα, βίντεο (Παπασταματίου, 2008).

Με άλλα λόγια είναι οι τεχνολογίες που επεξεργάζονται και μεταδίδουν πληροφορίες διαφόρων μορφών και τα μέσα που μεταφέρουν μηνύματα (Κόμης,

2004). Όταν ο χρήστης μέσω των τεχνολογιών έχει πρόσβαση σε πληροφορίες με στόχο τον χειρισμό τους, τότε αναφέρεται αυτός ο όρος (Drigas & Ioannidou, 2013).

Έναν παρόμοιο ορισμό δίνουν οι Φούντας και Πανταζής (2017) κατά τους οποίους είναι μια επιστήμη που ασχολείται με την επεξεργασία και τη διαχείριση των πληροφοριών, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για να υπάρξουν θεμιτά αποτελέσματα, αλλά και για να επιτευχθούν οι στόχοι. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι είναι επιστήμη, όπως αναφέρθηκε και όχι εργαλείο.

Έχοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, το σχολείο χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ για την προώθηση, ενίσχυση και υποστήριξη της μάθησης, εμπλέκοντας τον μαθητή στην εκπαιδευτική διαδικασία, έχοντας ως στόχο την επίτευξη ενός μη δασκαλοκεντρικού περιβάλλοντος, αλλά ενός αλληλεπιδραστικού (Μικρόπουλος, 2006).

Ο Μικρόπουλος (2011) αναφέρει ότι οι ΤΠΕ στη σχολική μονάδα μπορεί να είναι υπολογιστές, περιφερειακά μέσα, διαδραστικά συστήματα, προϊόντα λογισμικού, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών και μεταφοράς φωνητικών δεδομένων, καθώς και υπηρεσίες και εφαρμογές που παρέχονται από εκπαιδευτικά δίκτυα, όπως τηλεδιασκέψεις και η εξ αποστάσεως μάθηση.

Σύμφωνα με τον Μουζάκη (2006) οι ΤΠΕ αναφέρονται και στα διάφορα εργαλεία που διαθέτει ένας υπολογιστής, το λογισμικό, τις τηλεπικοινωνίες, στα δίκτυα, αλλά και στα διαδραστικά συστήματα. Ο ίδιος ορίζει τις ΤΠΕ ως τις τεχνολογίες που διασυνδέουν σε ένα δίκτυο και τους υπολογιστές και άλλες ψηφιακές συσκευές, αλλά κι ένα σύνολο δικτύων όπως τα ραδιοφωνικά, τα τηλεοπτικά και τα τηλεφωνικά.

Όταν οι ΤΠΕ αξιοποιούνται στη σχολική μονάδα από τους εκπαιδευτικούς, αποτελούν πεδίο της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Kumar, 2008).

Ο όρος ΤΠΕ έκανε την έντονη εμφάνισή του τη δεκαετία του 90', καθώς αλλάζανε τα δεδομένα στο εργασιακό περιβάλλον. Άρχισε το διαδίκτυο και τα εργαλεία του να διαδίδονται και ενσωματώθηκαν στην εκπαίδευση. Πιο πριν, τη δεκαετία του 80', υπήρχε η μάθηση με υπολογιστές και μετά η «υποβοηθούμενη μάθηση» με υπολογιστές (Νικολοπούλου, 2009).

Όσον αφορά τον όρο Νέες Τεχνολογίες, ο όρος αυτός χρησιμοποιείται παράλληλα με τις ΤΠΕ (Ράπτης & Ράπτη, 2007), αν και δεν αναφέρεται μόνο στα τεχνολογικά μέσα, αλλά στην προσφορά όλων των δυνατοτήτων που έχουν οι χρήστες από τη στιγμή που γίνεται σύνδεση με έναν υπολογιστή (Μπουραντάς,

2009). Σύμφωνα με τη Σολομωνίδου (2006) οποιαδήποτε τεχνολογία σχετίζεται με την πληροφορική θεωρείται ως Νέες Τεχνολογίες.

Το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας το 2010 αλλάζει τον όρο Νέες Τεχνολογίες σε Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Μικρόπουλος, 2011).

Η εφαρμογή των Νέων Τεχνολογιών αναπτύσσεται και εξελίσσεται συνεχώς και αυτό το γεγονός έχει επαναπροσδιορίσει τις βασικές δεξιότητες που πρέπει να έχει ένας σύγχρονος πολίτης για να ανταποκρίνεται στο επαγγελματικό, κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον που αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να επαναδιατυπώσει το ρόλο του και να στραφεί σε πιο ομαδοσυνεργατικές προσεγγίσεις διδασκαλίας. Να μη γίνεται απλά πομπός γνώσεων, αλλά αρωγός καθοδήγησης σε μία ενεργητική και συμμετοχική ανακάλυψη της νέας γνώσης (Θεοδόσης και Οικονόμου, 2013).

1.3. Διοίκηση

Σύμφωνα με τον Κουτούζη (1999), οργανισμός είναι μία ομάδα από ανθρώπους, οι οποίοι μέσα από καθιερωμένες σχέσεις, στοχεύουν στην επίτευξη κάποιου σκοπού. Σε αυτή την ομάδα υπάρχει δομή, ορισμένο σύστημα εξουσίας και ένας συγκεκριμένος τρόπος επικοινωνίας. Στα σχολεία ο επιθυμητός στόχος είναι η παροχή εκπαίδευσης με βάση ορισμένες αρχές και σχέσεις.

Συγκεκριμένα, η διοίκηση στην εκπαίδευση ορίζεται ως ένα σύστημα λειτουργιών, το οποίο χρησιμοποιεί με ορθολογικό τρόπο τους ανθρώπινους και υλικούς πόρους, ώστε να πραγματοποιήσουν όλους τους επιδιωκόμενους στόχους οι διάφοροι τύποι των εκπαιδευτικών οργανισμών (Σαΐτης, 2000). Επίσης ο Bush (1986) πιστεύει ότι η διοίκηση των εκπαιδευτικών μονάδων είναι ο συντονισμός πόρων (ανθρώπινων, τεχνικών και υλικών) με αποτέλεσμα να παρέχεται όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται η εκπαίδευση. Είναι οτιδήποτε έχει σχέση με τη λήψη αποφάσεων, τον προγραμματισμό και γενικότερα την οργάνωση της σχολικής μονάδας, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι των διευθυντικών στελεχών (Πετρίδου, 1998).

Κατά συνέπεια, ο συντονισμός των ατόμων, οι λειτουργίες, η επιβολή τυπικών δομών οργάνωσης και η δράση ατόμων που αλληλεπιδρούν, είναι βασικά γνωρίσματα κοινωνικών σχηματισμών (όπως είναι ο Σχολικές Μονάδες) που έχουν ως στόχο την παροχή εκπαίδευσης (Davies, 1981).

Υπάρχουν λοιπόν διάφοροι ορισμοί για τη διοίκηση, αλλά υπάρχει η κοινή συμφωνία ότι αφορά μια διαδικασία η οποία περιέχει προγραμματισμό, οργάνωση, λήψη αποφάσεων, καθοδήγηση, συντονισμό και έλεγχο (Σαΐτης, 2005).

Η διοίκηση άλλες φορές ταυτίζεται με την οργάνωση και άλλες με τη διεύθυνση (Ανδρέου και Παπακωνσταντίνου, 1994).

1.4. Ηγεσία

Ένας βασικός όρος για τη διοικητική επιστήμη, είναι αυτός του ηγέτη. Η ανάδειξη ενός ατόμου μέσω των πράξεων και της προσωπικότητάς του είναι αυτό που ξεχωρίζει τον ηγέτη μέσα σε μία ομάδα (Ανδρέας και Παπακωνσταντίνου, 1994). Ο ηγέτης είναι αυτός που θα καθοδηγήσει, θα εμπνεύσει, θα δώσει κίνητρα με στόχο τη λήψη σωστών αποφάσεων για την υλοποίηση κοινού οράματος (Γεωργιάδου, Καμπουρίδης, 2005).

Γενικότερα έχουν δοθεί πολλοί ορισμοί για την έννοια ηγεσία, ένας από αυτούς είναι ότι ο ηγέτης προσπαθεί να μεγαλώσει την επιρροή που ασκεί και να υποτάξει το προσωπικό του στο πρόσωπό του. Άρα οι περισσότεροι συμφωνούν στο ότι αν οι προϊστάμενοι δεν μπορούν να επηρεάσουν τους υφισταμένους τους κι απλά εκτελούν εντολές, τότε δεν αναφερόμαστε στον όρο «ηγέτης» (Katz & Kahn, 1978 από Αθανασούλα - Ρέππα, 2008).

Ο Σαΐτης (2005) υποστηρίζει ότι βασικές προϋποθέσεις για τον όρο ηγεσία είναι να υπάρχει κάποιος ορισμένος προϊστάμενος, να υπάρχουν κάποια άτομα τα οποία θα πραγματοποιήσουν τους στόχους, αλλά και θα ικανοποιούνται οι ανάγκες τους, θα υπάρχει αποτελεσματική δράση και φυσικά υπάρχουν οι στόχοι που θα επιτευχθούν.

Επιπλέον σύμφωνα με την Στραβάκου (2003), ένας ηγέτης εμπνέει σεβασμό, έχει πειθώ, δημιουργεί ευχάριστο κλίμα και καταφέρνει με την ευχάριστη και φιλική συμπεριφορά και να πειθαρχεί.

Ο Dimmock (1999) αναφέρει ότι η σχολική ηγεσία περιλαμβάνει τρεις όρους: ηγεσία, διαχείριση και διοίκηση. Ένα επιτυχημένο σχολείο χρειάζεται και τα τρία.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι το σύγχρονο σχολείο για να είναι επιτυχημένο, πρέπει η διεύθυνση να ανταποκρίνεται στις αλλαγές της κοινωνίας και στις νέες προκλήσεις, όπως είναι η ένταξη των νέων τεχνολογιών. Ένας ηγέτης επηρεάζει όλο

το προσωπικό του ώστε να μοιραστεί το όραμα του και έτσι να προθυμοποιηθούν όλοι, ώστε να πραγματοποιηθεί αυτό το όραμα (Μπουραντάς, 2005).

1.4.1. Αποτελεσματική ηγεσία

Σύμφωνα με τον Ζαβλανό (1998) ως αποτελεσματικότητα ορίζεται το να είναι ικανός ένας οργανισμός να παρέχει την υπηρεσία ή το προϊόν που χρειάζεται ο πελάτης, ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι. Δεν σχετίζεται με την αποδοτικότητα, καθώς αποδοτικότητα σημαίνει να εκπληρώνονται οι σκοποί με τη σωστή μέθοδο, ενώ η αποτελεσματικότητα να εκπληρώνονται οι σκοποί σωστά (Ρέππα – Αθανασούλα, 1999).

Όσον αφορά τη σχολική αποτελεσματικότητα, ο ορισμός δυσκολεύει καθώς ο Παπαναούμ (1995) αναφέρει ότι έχει να κάνει και με την εκπλήρωση στόχων, αλλά και με την επιτυχία του σχολείου. Πρέπει να συνδυάζεται η ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών, αλλά και να ικανοποιούνται όλες οι κοινωνικές ανάγκες (Παμουκτζόγλου, 2001). Τέλος ο Πασιάρδης (2004) αναφέρει ότι πρέπει να υπηρετείται το κράτος και κοινωνικά και πολιτικά και γενικά οι στόχοι να επιτυγχάνονται χωρίς μεγάλο κόστος.

Για να είναι ένα σχολείο αποτελεσματικό, σημαντικό ρόλο παίζει η διεύθυνση. Ένας αποτελεσματικός διευθυντής προωθεί τους στόχους του σε ένα ισότιμο σύλλογο διδασκόντων με τον οποίο έχει μία υγιή σχέση που ικανοποιεί τις ανάγκες του. Κρίσιμο ρόλο έχει και η ενθάρρυνση (Σαγρής και Βουρνούκας, 2016). Οι μέθοδοι διοίκησης σχετίζονται με την απόδοση των εργαζομένων, αλλά και με την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται (Gordon, Oliver & Solis, 2016).

Συνοψίζοντας, ένας αποτελεσματικός ηγέτης χτίζει καλές συνεργατικές σχέσεις με τους συναδέλφους, στους οποίους δείχνει εμπιστοσύνη και καλλιεργεί ένα κατάλληλο κλίμα. Επίσης μεταφέρει τους στόχους στο σχολείο σε όλη την τοπική κοινωνία. Βασικό επίσης είναι να μπορεί να ενημερώνεται για όλες τις τεχνικές που θα τον βοηθήσουν στην αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας (Σάχου, 2016, Σαγρής & Βούρνακας, 2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. Ο ρόλος και τα γνωρίσματα του ικανού διευθυντή στη σχολική μονάδα

Στο νόμο 1566/1985 και στην υπουργική απόφαση με αριθμό 105657/1/2002 αναφέρονται κι προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες κι τα καθήκοντα που έχει ο διευθυντής σε ένα σχολείο.

Γενικά ο διευθυντής πρέπει:

- Να συνεργάζεται με το εξωτερικό και εσωτερικό προβάλλον του σχολείου, με απώτερο στόχο να επιτευχθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί.
- Να συμβουλεύει το προσωπικό του σχολείου κι να αποτελεί παράδειγμα για αυτό.
- Να ελέγχει αν το εκπαιδευτικό προσωπικό επιμορφώνεται και αν συντελεί το έργο του σωστά μέσα και έξω από την τάξη και όποτε χρειάζεται να το αξιολογεί.
- Να κατανέμει σωστά τις εξωδιδακτικές εργασίες.
- Να φροντίζει για την ασφάλεια κι την υγεία όλων όσων βρίσκονται κι εργάζονται μέσα στο χώρο της σχολικής μονάδας.

Οι ευθύνες λοιπόν ενός διευθυντή καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα που αφορούν το Σύλλογο Διδασκόντων, τους μαθητές, την επικοινωνία με εξωτερικούς φορείς, την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας και την ολοκλήρωση κάθε διοικητικής εργασίας που προκύπτει. Είναι υπεύθυνοι για οποιαδήποτε εργασία του σχολείου. (Σαΐτης, 2002).

Σημαντικός είναι βέβαια και ο επικοινωνιακός ρόλος που έχει, καθώς ο διευθυντής έρχεται σε επαφή με ανώτερους του, με υφιστάμενους, με κοινωνικούς φορείς και με τους κηδεμόνες. Είναι αναγκαίο λοιπόν να ανακοινώνει, να συζητάει ήρεμα κι σε λίγο χρόνο, να έχει φιλικό τόνο, να καταλαβαίνει την ψυχρόσυνθεση κυρίως των παιδιών, να συνεργάζεται άριστα με τους κοινωνικούς φορείς, να δίνει σωστές πληροφορίες σε ανωτέρους του κι οποιοδήποτε πρόβλημα αντιμετωπίζεται να αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστή περίπτωση (Σαΐτης, 2002).

Άρα ένας διευθυντής οφείλει να εκπροσωπεί το σχολείο σε όλους τους φορείς, να ελέγχει, να συντονίζει, να ρυθμίζει τυχόν προβλήματα, να οργανώνει, να αποτελεί πρότυπο και να διοικεί αποτελεσματικά (Παπαχρήστου, 2006).

Για να τα καταφέρει όλα αυτά πρέπει να συντελεί ταυτόχρονα διοικητικές, οργανωτικές και παιδαγωγικές λειτουργίες και να διαχειρίζεται ορθά το ανθρώπινο δυναμικό (Σαΐτης, 2014).

Ένας επιτυχημένος διευθυντής πρέπει λοιπόν να συνδυάζει τεχνικές και νοητικές δεξιότητες, καθώς και να έχει συναισθηματική νοημοσύνη αρκετά ανεπτυγμένη (Κατσαρός, 2008).

Σύμφωνα με τον Σαΐτη (2000) οι ικανότητες ενός ηγέτη διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Επαγγελματική Ικανότητα: Ένας διευθυντής πρέπει να εποπτεύει και να παίρνει σωστές αποφάσεις, αλλά και να αντιλαμβάνεται τις υποχρεώσεις, το μέγεθος των εργασιών και τα προβλήματα του Συλλόγου Διδασκόντων.
- Συνεργατική Ικανότητα: Με λίγα λόγια ο ικανός διευθυντής οφείλει να είναι αντικειμενικός, ανεκτικός, υπομονετικός, να προλαμβάνει κρίσεις και συγκρούσεις, να επικοινωνεί αποτελεσματικά και να ψυχολογεί σωστά τα πρόσωπα με τα οποία συνεργάζεται.
- Αντιληπτική Ικανότητα: Πρέπει να παρατηρεί, να προγραμματίζει, να σχεδιάζει, να εφαρμόζει, να αντιλαμβάνεται δυσκολίες, αλλά κι να τις αντιμετωπίζει.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι ένας διευθυντής – προϊστάμενος δε σημαίνει απαραίτητα ότι είναι ηγέτης. Πρέπει να ασκεί ηγεσία, δηλαδή να έχει ικανότητα να ασκεί επιρροή και να αναδύεται μέσα από τη δυναμική της ομάδας. Πρέπει το ανθρώπινο δυναμικό να είναι ταυτόχρονα και ικανοποιημένο και αποτελεσματικό (Κατσαρός, 2008: 98,99)

Συμπερασματικά τα στελέχη εκπαίδευσης οφείλουν να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους και να παίρνουν πρωτοβουλίες, ώστε να βελτιώνεται το προσωπικό τους, αλλά και να ικανοποιούνται οι ανάγκες του. Με αυτό τον τρόπο θα αναβαθμιστεί ποιοτικά και θα αυξηθεί η αποδοτικότητα της εκπαίδευσης (Γεωργιάδου & Καμπουρίδης, 2005: 121).

Αξίζει να αναφερθεί ότι ο Σαΐτης (2002) αναφέρει ότι ο Διευθυντής ενός σχολείου έχει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του σχολικού κλίματος, στην παρακίνηση του προσωπικού του, στην επικοινωνία, αλλά κι στις συγκρούσεις μέσα στο σχολείο.

Ο ρόλος του στη διαμόρφωση ενός θετικού κλίματος εξαρτάται σημαντικά από τον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας με το Σύλλογο Διδασκόντων, τους μαθητές και τους γονείς. Αν ο διευθυντής μάθει τις ανάγκες τους, τα παράπονά τους,

τα προβλήματα, την προσωπικότητα, τις ικανότητες τους κι να εξασφαλίσει αγαστή συνεργασία και σεβασμό, τότε θα διαμορφωθεί ένα θετικό κλίμα.

Σημαντικός είναι ο ρόλος του κι στην παρακίνηση του προσωπικού. Για αυτό πρέπει να εντοπίζει τις ανάγκες των εκπαιδευτικών του, να επαινεί, να ενθαρρύνει, να ενημερώνει, να μην έχει αλλαγές στη συμπεριφορά του, να αποτελεί πρότυπο, να είναι δημοκρατικός κι να διατηρεί το θετικό σχολικό κλίμα.

Όσον αφορά την επικοινωνία ο διευθυντής πρέπει να επικοινωνεί αποτελεσματικά κι με τους εργαζόμενους, αλλά κι με τους μαθητές, τους γονείς, τους τοπικούς, κοινωνικούς και ανώτερους φορείς. Οφείλει να έχει φιλικές σχέσεις, να συναντιέται τακτικά με όσους χρειάζεται, να προλαμβάνει συγκρούσεις, να ακούει προσεχτικά, να είναι δίκαιος, τυπικός και να επιλύει προβλήματα. Μέσω της καλής επικοινωνίας, πραγματοποιούνται όλες οι λειτουργίες της διοίκησης.

Τέλος ο διευθυντής οφείλει να γνωρίζει τεχνικές επίλυσης συγκρούσεων και να ξέρει πότε και πώς θα τις εφαρμόσει.

(Σαΐτης, 2002)

2.1. Ο ρόλος του διευθυντή στη διαμόρφωση σχολικής κουλτούρας

Η σχολική κουλτούρα για πολλούς ταυτίζεται με το σχολικό κλίμα. Σύμφωνα με τον Πασιάρδη (2004), η κουλτούρα αντανάκλαται στο σχολικό κλίμα και σύμφωνα με τους Hoy και Miskel (2008), η κουλτούρα ενός οργανισμού χαρακτηρίζεται από τις καινοτόμες δράσεις και ιδέες των εργαζομένων, τη σταθερότητα αυτών των δράσεων, την προσοχή που δίνεται στη λεπτομέρεια, στον προσανατολισμό στο στόχο του οργανισμού, αλλά και στο ανθρώπινο δυναμικό, στην ομάδα και τέλος στην αγωνιστικότητα που δείχνουν τα μέλη.

Εξασφαλίζοντας μία δυνατή κουλτούρα, εξασφαλίζεται ομοιογένεια και αφοσίωση με αποτέλεσμα ο κάθε οργανισμός, άρα και το σχολείο να αποκτά δύναμη ικανοποιώντας τις ανάγκες των εργαζομένων για ασφάλεια και σταθερότητα (Πασιάρδης, 2004).

Για τους παραπάνω λόγους είναι σημαντικό ο διευθυντής σε ένα σχολείο να παροτρύνει το προσωπικό του να εκφράζεται χωρίς φόβο για όποιο θέμα προκύπτει. Συμμετέχοντας στη διαμόρφωση μιας ισχυρής κουλτούρας αυξάνεται το αίσθημα της συλλογικής ευθύνης. Οι εκπαιδευτικοί ενδυναμώνονται αν υπάρχουν κοινοί στόχοι,

αν συνεργάζονται, στηρίζονται, βελτιώνονται, αν υπάρχει σεβασμός, επικοινωνία και κυρίως αναγνώριση και εκτίμηση της δουλειάς τους (Πασιάρδης, 2004)

Ο διευθυντής πρέπει να εποικοδομεί την ουσιαστική επικοινωνία αντιμετωπίζοντας τους συναδέλφους του ως ισότιμα μέλη στη λήψη αποφάσεων. Πρέπει να παρακινεί για να λαμβάνονται πρωτοβουλίες, να ανατροφοδοτεί τους εκπαιδευτικούς του και να ενημερώνεται και να λύνει ό,τι προβλήματα προκύπτουν. Μόνο έτσι θα οδηγηθεί στην επίτευξη των στόχων της σχολικής μονάδας (Πασιάρδης, 2004).

2.2. Παρακίνηση εκπαιδευτικών και ο ρόλος του διευθυντή

Ως παρακίνηση ορίζεται η προθυμία και οι δράσεις ενός ατόμου στις οποίες προβαίνει οικειοθελώς με σκοπό την επίτευξη των στόχων ενός οργανισμού (Σαΐτης, 2002). παρακίνηση υπάρχει όταν σε ιδανικές συνθήκες αυτός που εργάζεται θέλει να προβεί σε ενέργειες που σχετίζονται με τους στόχους. Στο σχολείο οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσονται μόνο όταν οι ίδιοι θέλουν να αναπτυχθούν (Σπανός, 2014).

Στο χώρο της διοίκησης ένας διευθυντής για να πετύχει τους στόχους του πρέπει να ικανοποιεί τις ανάγκες των εκπαιδευτικών οι οποίες θα οδηγήσουν στην αλλαγή συμπεριφοράς τους, άρα πρέπει να τους δίνει τα ανάλογα κίνητρα για να αποδίδουν καλύτερα (Σαΐτης, 2002).

Οι εκπαιδευτικοί κινητοποιούνται όταν έχουν ελευθερία, δεν νιώθουν ότι απλά εκτελούν εντολές άλλων και παίρνουν αποφάσεις μόνοι τους ως προς τον τρόπο διδασκαλίας που εφαρμόζουν. Με αυτό τον τρόπο γίνονται πιο αποδοτικοί και δείχνουν ενθουσιασμό (Πασιάρδης, 2004).

Σύμφωνα με τον Σαΐτη (2007) όσον αφορά την παρακίνηση των εκπαιδευτικών, ένας διευθυντής οφείλει να εντοπίζει τις ανάγκες των εργαζομένων του, να τους επαινεί για να μην απογοητεύονται, να μην κάνει διακρίσεις και να μην στηρίζεται στις διαταγές, στις απειλές και στις επιπλήξεις. Τέλος, οι αποφάσεις του πρέπει να βασίζονται στη λογική, ώστε να δημιουργεί κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης προωθώντας τη δημιουργία νέων ιδεών.

2.3. Ρόλος διευθυντή σε σχέση με τις ΤΠΕ

Σύμφωνα με τον Lim (2007), ένας καθοριστικός παράγοντας για τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών σε ένα σχολείο είναι η διεύθυνση αυτού του σχολείου, καθώς μπορεί να έχει υποστηρικτικό ρόλο στους εργαζόμενους.

Αν και ο τρόπος με τον οποίο διαρθρώνεται στην Ελλάδα το εκπαιδευτικό σύστημα είναι αρκετά σύνθετος και συγκεντρωτικός (Σμαροπούλου, 2010), ο διευθυντής μπορεί να υποστηρίξει την εισαγωγή των ΤΠΕ. Ο Κουτούζης (2012) αναφέρει ότι τα τελευταία χρόνια γίνονται συζητήσεις για την ύπαρξη ενός μη συγκεντρωτικού συστήματος και ότι στα πλαίσια της αυξανόμενης ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης έχουν γίνει αλλαγές, ως προς την αυτονομία των σχολικών μονάδων και του ρόλου του διευθυντή.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό ότι για να εισαχθούν οι ΤΠΕ στη διαδικασία της μάθησης, ο σχολικός ηγέτης οφείλει να εμπνεύσει και να παρακινήσει τους συναδέλφους του, να τονίσει την αυτοεκτίμησή τους, να επιβραβεύσει οποιαδήποτε προσπάθεια, ώστε να τους ενεργοποιήσει για να προσφέρουν το άριστο που μπορούν (Μπουραντάς, 2005). Οφείλει να μεταδώσει ένα κοινό όραμα, ώστε όλοι να δείχνουν ενδιαφέρον (Everard & Morris, 1999) κι επίσης δεν πρέπει να λειτουργεί ως άρχων της εξουσίας (Κουτούζης, 2012).

Όλα αυτά για να συμβούν χρειάζονται παρακίνηση και τη γενικότερη βοήθεια του διευθυντή για να υπάρξει εμπιστοσύνη στην ομάδα του σχολείου προς όφελος της αξιοποίησης των ΤΠΕ και στη διδασκαλία, αλλά και στα πλαίσια μιας ερευνητικής διαδικασίας. Μόνο έτσι ανταλλάσσονται εμπειρίες μέσα από την εφαρμογή των ΤΠΕ και το σχολείο αναδεικνύεται ως μία μαθησιακή κοινότητα (Elliott, 2005).

Σύμφωνα με έρευνες που έχουν γίνει, ο διευθυντής είναι μετά τον τρόπο διδασκαλίας στην αίθουσα, ο επόμενος που επηρεάζει το κατά πόσο εντάσσονται οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση, καθώς αυτός δίνει κίνητρα και καθορίζει τις συνθήκες που εργάζονται οι εκπαιδευτικοί (Leithwood, Day, Sammons, Harris & Hopking, 2006). Κάτι παρόμοιο υποστηρίζουν οι Vanderlinde et. al. (2010), λέγοντας πως για να επέλθει αλλαγή και βελτίωση σε μία σχολική μονάδα, σημαντικό ρόλο έχει ο διευθυντής, καθώς θα ενθαρρύνει και θα παρέχει υποστήριξη στους διδάσκοντες για να εντάξουν τις ΤΠΕ στο μάθημά τους. Πρέπει η ηγεσία, όχι μόνο να οραματίζεται, αλλά να κάνει το όραμα πραγματικότητα στηρίζοντας και παρέχοντας τις κατάλληλες υποδομές.

Δυστυχώς όμως οι διευθυντές των σχολείων στην Ελλάδα δε δίνουν τόση έμφαση στην ένταξη των ΤΠΕ, καθώς έχουν να διαχειριστούν άλλες εκκρεμότητες, όπως τη στελέχωση των σχολείων με εκπαιδευτικούς, τη συντήρησή τους κ.ά., και έτσι διεκπεραιώνουν κυρίως γραφειοκρατικές υποχρεώσεις (Κουτούζης, 2012). Έχει δυστυχώς διπλό ρόλο, πέρα από την άσκηση ηγεσίας, πρέπει να είναι υπάλληλος που ασχολείται με διοικητικές εργασίες (Κυριατζάκου, 2009).

Ένας ηγέτης όμως, οφείλει να αποδεσμευτεί από το συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα και να προβεί σε αλλαγές, κυρίως στην κουλτούρα ενός σχολείου (Παπακωνσταντίνου, 2012). Για να γίνει αυτό όμως χρειάζεται χρόνος ώστε τα σχολεία να αξιοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές για να αναλύουν πληροφορίες και να χρησιμοποιούν επιστημονικές μεθόδους (Σταχτέας, 2002).

Χωρίς αμφιβολία, ο διευθυντής θα προωθήσει μία κουλτούρα ώστε οι εργαζόμενοι να καθοδηγηθούν στην υιοθέτηση καινοτομιών με τη χρήση των ΤΠΕ (Πιτσιάβας & Βλαχόπουλος, 2015). Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας είναι αυτός που για να πετύχει την ενσωμάτωση των ΤΠΕ οφείλει να είναι καινοτόμος και να ενισχύει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών (Fullan, 1992).

Συνοψίζοντας ο ηγέτης της σχολικής μονάδας για να βοηθήσει στην ένταξη των ΤΠΕ, θα θέσει στόχο, θα σχεδιάσει προσεχτικά όλες τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν, θα παρέχει σωστή υλικοτεχνική υποδομή βρίσκοντας τους κατάλληλους πόρους και γενικά θα έχει ρόλο υποστηρικτή, επιμορφωτή και παρακινητή για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς (Chang, 2003).

Την ίδια άποψη υποστηρίζει και η Yee (2000), καθώς ύστερα από έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι παράγοντες που είναι χρήσιμοι για την ένταξη των ΤΠΕ στα σχολεία από τη διεύθυνση είναι:

1. Η παροχή, δηλαδή ο σωστός εξοπλισμός και ο χρόνος. Ο χρόνος αναφέρεται στη σωστή προετοιμασία του μαθήματος από τον εκπαιδευτικό.
2. Το όραμα το οποίο θα μεταλαμπαδεύσει σε γονείς και εκπαιδευτικούς.
3. Η υπομονετική διδασκαλία, δηλαδή η ενημέρωση των εκπαιδευτικών για να αναπτυχθούν επαγγελματικά.
4. Η προστατευτική διευκόλυνση, καθώς οι Νέες Τεχνολογίες αποτελούν καινοτομία και βοηθούν στην παρεχόμενη μάθηση να είναι ποιοτική.
5. Η συνεχής επίβλεψη και στήριξη.

6. Το επιχειρηματικό δίκτυο, το οποίο σχετίζεται με τον επαρκή τεχνολογικό εξοπλισμό.
7. Η προσεκτική πρόκληση: ο διευθυντής φροντίζει να υπάρχει οργάνωση των ενεργειών και κυρίως σταθερότητα για να μην υπάρχουν αναστάτωση και προβλήματα στο σχολείο.

Όταν λοιπόν υπάρχουν οι σωστές συνθήκες, οι ΤΠΕ μπορεί να χρησιμοποιηθούν με μεγάλη αποτελεσματικότητα. Έχοντας όραμα, υποδομή, γνώσεις και υποστήριξη από τη διεύθυνση, τότε υπάρχει το επιθυμητό αποτέλεσμα ως προς τις ΤΠΕ στις σχολικές μονάδες (Seyal, 2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. ΤΠΕ στα σχολεία

3.1. Πλεονεκτήματα και παιδαγωγική αξία χρήσης ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Ο ρυθμός εξέλιξης της τεχνολογίας έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και επηρεάζει τον άνθρωπο ολιστικά, καθώς επηρεάζει τον τρόπο που σκέφτεται, που αλληλεπιδρά με άλλους ανθρώπους και τα όνειρα και τις προσδοκίες τους (Φαχαντίδης, Χριστοφόρου, Πνευματικός, 2004). Στην σύγχρονη Ευρώπη που απαιτεί από τους πολίτες της να ελίσσονται σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό γίγνεσθαι, υπάρχουν ορισμένοι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν από αυτούς. Ο καθένας οφείλει να έχει ολοκληρωμένη προσωπικότητα αποκτώντας βασικές ικανότητες και κάθε κράτος πρέπει να μπορεί να παρέχει αυτές τις ικανότητες. Μία από αυτές είναι η Ψηφιακή Ικανότητα. Εκτός όμως από τις δεξιότητες και τις γνώσεις οι οποίες καλό θα ήταν να αποκτηθούν, έχει σημασία ο πολίτης να προσεγγίζει την πληροφορία με κριτικό και αναστοχαστικό τρόπο (ΕΟΠΕΠ, 2014). Η χρήση των ΤΠΕ έχει αποδειχθεί ότι βοηθάει στην ύπαρξη μαθηματικού τρόπου σκέψης και στον εγγραμματισμό των μαθητών (Φούντας και Πανταζής, 2017).

Με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών μέσα στην τάξη δεν οδηγούμαστε σε μία απλή παράθεση πληροφοριών και η πληροφορία προσεγγίζεται με πολλές διαστάσεις. Ο χρόνος διαχειρίζεται καλύτερα, ώστε να αποκτηθεί αρκετή

γνώση. Ακόμα οι πληροφορίες παρουσιάζονται ποικιλοτρόπως, ανταποκρινόμενες σε πολλές θεωρίες μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να οπτικοποιήσουν και να αναπαραστήσουν αφηρημένες έννοιες και οι μαθητές απαλλάσσονται από το άγχος και τις φοβίες που μπορεί να έχουν, καθώς προσομοιώνεται η γνώση με καταστάσεις από τον πραγματικό κόσμο. Επίσης εισέρχονται σε ένα περιβάλλον συνεργασίας (Κόκκος κ.ά. στο Βιτούλης, 2005).

Σε παρόμοια πλεονεκτήματα αναφέρεται και ο Μπουραντάς (2009). Οι μαθητές οδηγούνται στην επέκταση της γνώσης και των εμπειριών τους, οπτικοποιούν θεωρητικές και σύνθετες έννοιες και γίνονται πιο ενεργητικοί στη μαθησιακή διαδικασία, αφού αποκτούν πρόσβαση σε πλήθος πληροφοριών και μαθαίνουν να επικοινωνούν μεταξύ τους.

Η Μπάτσου (2017) αναφέρει ότι οι ΤΠΕ παρουσιάζουν πλεονεκτήματα συγκριτικά με το παραδοσιακό δασκαλοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας, αφού επικαιροποιούν με ταχύ τρόπο την πληροφορία, η οποία εντοπίζεται και διαμοιράζεται πιο ελκυστικά και βάζουν τον μαθητή στο κέντρο της διδασκαλίας.

Οι Stitew, Horey & Ginsburg (1998 στον Horey, 1998 στην Μπάτσου, 2017) αναφέρουν ότι οι Νέες Τεχνολογίες αυξάνουν το ρόλο του μαθητή και την ικανότητα του να λύνει προβλήματα με κριτική θεώρηση. Με τις ΤΠΕ μπορούν όλοι να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες και να βγάλουν εις πέρας κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανεξαρτήτως οικονομικού και κοινωνικού στάτους, ηλικίας και εμπειριών, ακόμα και μέσω της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Επίσης παρακινούν και συντηρούν το ενδιαφέρον και λειτουργούν υποστηρικτικά, ώστε να δημιουργηθούν νέες απόψεις και αντιλήψεις. Επιπρόσθετα δημιουργούν κατά τη μαθησιακή διαδικασία ένα δημιουργικό και αλληλεπιδραστικό κλίμα. Τέλος βοηθούν στην κάλυψη του κενού που παρατηρείται ανάμεσα στις σχολικές γνώσεις και σε αυτές που χρειάζονται για την αγορά εργασίας.

Σύμφωνα με τον Γαλανό (2019) τα προτερήματα από την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών είναι αρκετά. Αρχικά λειτουργούν ως κινητήρια δύναμη με απώτερο στόχο την αύξηση του ενθουσιασμού των μαθητών, καθιστώντας το μάθημα πιο ελκυστικό. Τα παιδιά αποκτούν αυτοέλεγχο, αυξάνεται η ωριμότητα τους σε ένα κοινωνικό και ηθικό πλαίσιο, αφού συμμορφώνονται σε κανόνες. Με τις ΝΤ ανακαλούν ήδη κατεκτημένες γνώσεις, συσχετίζουν με αυτές νέες πληροφορίες, τις οποίες μπορούν να τις απεικονίσουν και έτσι να τις απομνημονεύσουν πιο εύκολα. Έχουν δυνατότητα να ανατροφοδοτούνται συνεχώς και να κινητοποιείται η προσοχή

και η αντίληψη τους, ώστε να κατανοούν έννοιες και να εξελίξουν περαιτέρω τις γνωστικές δεξιότητες τους. συμμετέχουν περισσότερο, πειραματίζονται, αλληλεπιδρούν και δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον.

Με τη χρήση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία οι μαθητές δείχνουν να ενδιαφέρονται περισσότερο για το τι διδάσκεται κάθε φορά, συμμετέχουν ενεργότερα και αναπτύσσουν δεξιότητες, όπως αυτενέργεια, κριτική σκέψη, υπευθυνότητα, ομαδικότητα και κυρίως βελτιώνεται η αποδοτικότητα τους (Βλάσσης, 2018).

Τα ίδια αναφέρουν και οι Παπακωνσταντίνου και Ψύλλος (2018). Οι ΤΠΕ αυξάνουν το επίπεδο κατανόησης του μαθήματος, δημιουργούν ευχάριστο κλίμα, αναπτύσσουν έναν πιο μεθοδικό τρόπο σκέψης και γενικά προωθούν τη συνεργασία και τη διαθεματικότητα την ώρα του μαθήματος. Υπάρχει ευχαρίστηση από πλευράς των μαθητών, οι οποίοι πλέον οπτικοποιούν γεγονότα και έννοιες, εξελίσσονται γνωστικά και προωθείται η αυτόνομη μάθηση και οξύνεται η σκέψη.

Φυσικά δεν υπάρχουν μόνο πλεονεκτήματα στη χρήση των ΤΠΕ, αλλά και με μειονεκτήματα όπως είναι η απομόνωση κι η παθητικότητα. Ακόμα χρειάζονται να δαπανηθούν πολλοί οικονομικοί πόροι ώστε κάθε σχολική μονάδα να εξοπλιστεί, να εκπαιδεύσει τους εκπαιδευτικούς, αλλά και να σχεδιάσει κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα (Κεραμιδά, 2010). Για αυτό και ο Μουζάκης (2006) αναφέρει ότι χρειάζεται συγκράτηση και ψυχραιμία απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ.

Συνοψίζοντας, η χρήση των ΤΠΕ μέσα από τα πλεονεκτήματά της έχει μεγάλη αξία για διάφορους λόγους. Αρχικά η εφαρμογή βοηθάει στο να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά τα υπολογιστικά εργαλεία και ο εκπαιδευτικός διδάσκει στους μαθητές μεταγνωστικές τεχνικές. Παράλληλα κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας γίνεται ο μαθητής και αυτό οδηγεί στη δημιουργία νέων ρόλων για τον μαθητή και τον διδάσκοντα. Τα γνωστικά αντικείμενα παρουσιάζονται με πιο ουσιαστικό και δημιουργικό τρόπο και δημιουργείται ένα μαθησιακό περιβάλλον το οποίο είναι δικτυωμένο ψηφιακά και αναπτύσσεται πνεύμα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών. Οι μαθητές ανταλλάσσουν εμπειρίες και η οπτικοποιημένη πληροφορία γίνεται πιο εύκολα αντιληπτή. Έτσι υπάρχει πραγματική ενημέρωση, αλλά και ψυχαγωγία (Wendy Morgan, 2001 στον Κεραμιδά, 2010).

Όλα τα παραπάνω οδηγούν βελτιώνουν την ποιότητα της εκπαίδευσης και αναβαθμίζουν τις μεθόδους διδασκαλίας. Το παιδί αποκτά πρόσβαση στη γνώση εύκολα και γρήγορα και μπορεί να την χειριστεί αξιολογώντας την, συγκρίνοντας την, αξιοποιώντας την και κριτικάροντας την (Βιτούλης, 2005).

Με την κατάλληλη όμως χρήση των ΤΠΕ στην τάξη τα παιδιά μπορούν να γίνουν ενεργοί και αποτελεσματικοί πολίτες και για το κράτος, αλλά και για την Ευρώπη που θέλει πολίτες που μπορούν να ασκούν κριτική, να ερευνούν, να συλλέγουν, να επεξεργάζονται και να αξιολογούν κάθε πληροφορία που δέχονται

3.2. Ένταξη των ΤΠΕ στα σχολεία

Στον 21^ο αιώνα οι ΤΠΕ έχουν πια μπει στην καθημερινή ζωή της πλειοψηφίας των ανθρώπων, για αυτό η ένταξη τους σε όλες τις βαθμίδες της σχολικής ζωής είναι αναγκαία. Δύο από τους ρόλους που πρέπει να επιτελέσει το σχολείο στη σύγχρονη εποχή είναι να ενισχύσει τις καινοτόμες παρεμβάσεις, αλλά και να εφοδιάσει το μαθητικό δυναμικό με τεχνολογικές δεξιότητες απαραίτητες για τη σύγχρονη κοινωνία (Gulbahar & Guven, 2008, Kozma & Wagner, 2006).

Οι ΤΠΕ δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να προγραμματίζουν και να λύνουν προβλήματα βήμα βήμα με τρόπους που θα αξιοποιήσουν και στην ενήλικη ζωή τους. Ελέγχοντας τις εργασίες τους, αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα τους και κυρίως διευρύνουν τις γνώσεις τους, λύνοντας εργασίες που ανταποκρίνονται καλύτερα και πιο ρεαλιστικά στην καθημερινότητά τους (Γρηγοριάδου κ. ά., 2009, Dagiene, 2005).

Γνωρίζοντας λοιπόν ότι με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα, όπως το ότι η μάθηση γίνεται πιο ευχάριστη, οι μαθητές συμμετέχουν στο μάθημα πιο ενεργά, χρησιμοποιούνται ευρέως πολυμεσικές εφαρμογές, γίνεται σύνδεση με την καθημερινότητα και επίσης τα παιδιά μαθαίνουν να συνεργάζονται, η ενσωμάτωση τους στο εκπαιδευτικό σύστημα όλων των χωρών ήταν αναμενόμενη (Ράπτης & Ράπτης, 2005).

Αυτή η ενσωμάτωση, σύμφωνα με τον Κόμη (2004), πέρασε από 4 στάδια. Το πρώτο στάδιο αφορά τα χρόνια πριν το 1970. Είναι χρόνια πειραματισμών στα οποία κυριαρχούσε ο τεχνολογικός αναλφαβητισμός. Εμφανίζονται οι διδακτικές μηχανές. Το δεύτερο στάδιο αφορά τη δεκαετία του 1970, όταν μπήκαν σε κάποια Λύκεια υπολογιστές και έτσι οι εκπαιδευτικοί άρχισαν τις επιμορφώσεις. Δυστυχώς αντί να είναι διδασκαλία με την αρωγή υπολογιστών, ήταν διδασκαλία για τους υπολογιστές. Στην τρίτη φάση της δεκαετίας του 1980 εισήχθη το μάθημα της Πληροφορικής. Η εισαγωγή του μαθήματος στα δημοτικά θεωρήθηκε πολυδάπανη, όμως υπάρχει μια γενικευμένη προσπάθεια εισαγωγής τους στα σχολεία. Στην τέταρτη φάση (δεκαετία

1990-2000) οι Νέες Τεχνολογίες ενσωματώθηκαν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και θεωρούνται βασικό στοιχείο. Οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται συνεχώς με σεμινάρια και αντί για τον όρο υπολογιστές, χρησιμοποιείται ο όρος ΤΠΕ. Στην επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έκθεση (2000) αναφέρει ότι οι ΤΠΕ είναι το μέσο που θα φέρει βελτίωση στην εκπαίδευση, καθώς επικεντρώνονται στις ανάγκες των μαθητών.

Όσον αφορά την Ελλάδα, το μάθημα της Πληροφορικής εντάχθηκε σε 28 δημοτικά σχολεία πιλοτικά το 1996. Το 2001 προτάθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να διαχυθεί η Πληροφορική σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα, ενώ το 2002 εντάχθηκε πιλοτικά και στο Ολοήμερο Πρόγραμμα. Το 2003 αλλάζει όνομα και γίνεται «Νέες Τεχνολογίες στην εκπαίδευση» Τελικά το 2010 πάλι με ΥΑ (Φ.3/669/60745/Γ1) εντάχθηκε σε 1336 Ολοήμερα δημοτικά σχολεία ως υποχρεωτικό μάθημα διάρκειες μίας διδακτικής ώρας την εβδομάδα στο πρωινό πρόγραμμα. Είναι αξιοσημείωτο ότι γίνεται πια προσπάθεια το μάθημα των ΤΠΕ να διδάσκεται διαθεματικά και διεπιστημονικά σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Σημαντική ημερομηνία για τη χρήση των ΤΠΕ στα σχολεία της Ευρώπης θεωρείται το 2000 όπου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας αποφασίζει να αλλάξει ριζικά τις εκπαιδευτικές δομές ώστε να στηριχθούν οι καινοτομίες (Βλάσσης, 2018).

Γενικά η ένταξη των ΤΠΕ στα δημοτικά σχολεία της Ελλάδας ευνοείται περισσότερο από τις υπόλοιπες βαθμίδες, αφού δεν υπάρχει τόση μεγάλη πίεση στους μαθητές για την εισαγωγή τους σε ανώτερες σχολές και επειδή ένας εκπαιδευτικός περνάει αρκετές ώρες με ένα τμήμα (Θεοδωρακόπουλος, 2016)

Σύμφωνα με τον Κόμη (2004) και τον Θεοδωρακόπουλο (2016) υπήρξαν πέρα από τα στάδια ενσωμάτωσης και τρεις προσεγγίσεις των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Η πρώτη είναι η τεχνοκεντρική που αφορά τη διδασκαλία της Πληροφορικής ως καθαρή απόκτηση γνώσης των μαθητών πάνω στον χειρισμό του υπολογιστή. Δίνεται έμφαση δηλαδή στον υπολογιστικό αλφαριθμητισμό. Η δεύτερη προσέγγιση, η ολιστική, εντάσσει τις ΤΠΕ σε όλα τα μαθήματα με διαθεματική διάθεση. Αυτό προϋποθέτει εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων με γνώσεις και θετική στάση απέναντι στις ΤΠΕ και φυσικά κατάλληλες υποδομές στις σχολικές μονάδες. Η Τρίτη προσέγγιση, η πραγματολογική, αποτελεί συνδυασμό των δύο παραπάνω προσεγγίσεων, δηλαδή οι μαθητές διδάσκονται Πληροφορική, αλλά ταυτόχρονα οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται για να στηρίζουν όλα τα υπόλοιπα διδακτικά αντικείμενα. Η χώρα έχει περάσει πια από την πρώτη προσέγγιση στις δύο επόμενες.

Σύμφωνα με τους Τζαβάρια & Κόμη (2011) γίνονται τα τελευταία χρόνια αρκετές προσπάθειες για να βρεθούν τρόποι ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία, αφού επειδή υπάρχουν διάφορες διδακτικοί μέθοδοι, δε μπορεί να βρεθεί ένας αυστηρός «οδηγός χρήσης». Για αυτό το λόγο βρέθηκε ο όρος « Τεχνολογική Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου» που αφορά τη γνώση που προέρχεται από τη Γνώση Περιεχομένου (γνωστικά αντικείμενα) με τη Γνώση Παιδαγωγικής (γνωστικά αντικείμενα που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών) συνδυασμένα με τη Γνώση της Τεχνολογίας (Mishra & Koehler, 2006).

Γενικά διαπιστώνεται πως όλοι, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενοι, είναι θετικά προσκείμενοι στην εισαγωγή των ΤΠΕ στα σχολεία, αν και μπορεί να υπάρξει η εμφάνιση κάποιων προβλημάτων, όπως οι μέθοδοι με τις οποίες θα ενταχθούν, τα υλικά, η αλλαγή του αναλυτικού προγράμματος και το αν θα είναι κατάλληλα επιμορφωμένοι οι χρήστες (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2004).

Τα σχολεία συνδέονται με το διαδίκτυο, αλλά και μεταξύ τους. Οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται πάνω σε λογισμικά που αφορούν την εκπαίδευση και νέα εκπαιδευτικά εργαλεία αναπτύσσονται (Ζαδειροπούλου, 2009)

Βασικό μέλημα στα σχολεία πρέπει να είναι η αξιοποίηση των ΤΠΕ με κέντρο τον μαθητή και όχι τον δάσκαλο, δηλαδή να μην χρησιμοποιούνται ως απλό μέσο σε μία δασκαλοκεντρική διδασκαλία, αλλά να είναι αναπόσπαστο κομμάτι μίας τεχνοκεντρικής διδασκαλίας, ώστε να αναπτύσσεται η κριτική σκέψη μέσω επικοινωνιακών εργασιών που εκτελούν οι μαθητές (Jimoyiannis & Komis, 2007). Δυστυχώς οι εκπαιδευτικοί, επειδή δεν υφίσταται ένα θεωρητικό πλαίσιο αξιοποίησης των Νέων Τεχνολογιών, δεν τις ενσωματώνουν στη διδασκαλία τους (Jimoyiannis & Komis, 2006).

Πλέον η Ευρωπαϊκή Ένωση επιθυμεί τον πληροφοριακό εγγραμματισμό από όλους στην εκπαίδευση και θέλει για το 2020 οι ΤΠΕ να μπορούν να στηρίζουν την έρευνα, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (Μικρόπουλος, 2011).

3.3. Παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση

Οι βασικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών είναι οργανωτικοί, τεχνικοί, οικονομικοί, η εξειδίκευση των εκπαιδευτικών και τα είδη λογισμικού που χρησιμοποιούνται (Chitolie-Joseph, 2011).

Όπως είναι λογικό, η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς και κατά πόσο έχουν θετική στάση απέναντι τους (Τσουλής και Μήτκας, 2013). Σύμφωνα με τον Κόμη (2007) παράγοντες που επηρεάζουν τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη χρήση των ΤΠΕ είναι το άγχος που υπάρχει όταν είναι να αξιοποιηθούν και η αυτοεκτίμηση ως προς τις ικανότητές τους, η απόλαυση που αντλείται μέσα από τη χρήση τους και το αν είναι θετικά ή αρνητικά προκατειλημμένοι. Υπάρχουν όμως κι παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση των ΤΠΕ που δεν εξαρτώνται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς (Μπίκος & Τζιφόπουλος, 2011)

Ευνοϊκή η ένταξη των Νέων Τεχνολογιών γίνεται όταν υπάρχει ο σωστός εξοπλισμός, επιμόρφωση, χρόνος και γενικά εμπειρία (Μπούνιας, 2010, Καρατράντου & Παναγιωτακόπουλος, 2013). Η ύπαρξη σωστού εξοπλισμού και υλικής υποδομής σημαίνει να υπάρχει στο σχολείο διαδίκτυο, υπολογιστές, αίθουσες διδασκαλίας, βιντεοπροβολείς στις τάξεις και τα γραφεία και άτομα που γνωρίζουν τη χρήση τους ώστε να βοηθήσουν και να συμβουλευθούν τους συναδέλφους τους (Φαχαντίδης, Χριστοφόρου & Πνευματικός, 2004, Τάσση, 2014). Το ίδιο υποστηρίζει ο Ζαγούρας (2005) που αναφέρει ότι η εύκολη πρόσβαση σε εργαστήρια πληροφορικής και η ύπαρξη εκπαιδευτικών που έχουν εξειδίκευση και έτσι μπορεί να γίνουν συμβουλάτορες, είναι αρκετά σημαντικοί παράγοντες.

Σημαντικό ρόλο παίζει κι η πρότερη εμπειρία στις Νέες τεχνολογίες και κατά πόσο είναι διατεθειμένο το προσωπικό του σχολείου να καινοτομήσει (Μαρκαντώνης & Σαραφίδου, 2009).

Γενικά όμως η επιτυχία στην αξιοποίηση τους εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Τροχοπέδη στην ένταξη είναι η αρνητική επιθυμία για αλλαγές (Καραμπίνης, 2010), η έλλειψη χρημάτων και κατάλληλου εξοπλισμού (Loiselle & Chouinard, 2012). Η σωστή συντήρηση του εξοπλισμού σε συχνά χρονικά διαστήματα, οδηγεί στην μείωση του άγχους χρήσης από τους εκπαιδευτικούς (Κουστουράκης & Παναγιωτακόπουλος, 2010).

Όπως αναφέρθηκε ήδη σημαντικό εμπόδιο μπορεί να είναι η άρνητική στάση της διεύθυνσης και η μη ύπαρξη εξειδικευμένων εκπαιδευτικών (Τσούλης & Μήτκας, 2013). Δε βοηθάει και η ελλιπής κατάρτιση και φυσικά ο ελάχιστος χρόνος προετοιμασίας λόγω του αναλυτικού προγράμματος (Μπούνιας, 2010, Τούλης & Μήτκας, 2013).

Υποστηρικτική πρέπει να είναι και η ηγεσία και να υπάρχουν τα κατάλληλα λογισμικά (Τραψιώτη, 2010, Τσούλης & Μήτκας, 2013). Έτσι αν η διεύθυνση δείξει ενδιαφέρον και συμπαράσταση στην ξεπέραση των παραπάνω εμποδίων, το προσωπικό δείχνει και αυτό ενδιαφέρον στις Νέες Τεχνολογίες (Kalas et. al., 2012).

Η χρήση των ΤΠΕ εξαρτάται και από την ίδια τη γνώμη και τη στάση που κρατούν απέναντι τους οι εκπαιδευτικοί. Η θετική στάση, συντελεί σε σημαντικό βαθμό στη χρήση τους (Σολομωνίδου, 2006).

Η ύπαρξη κατάλληλων υποδομών, όπως αναφέρθηκε, είναι σημαντικός παράγοντας αξιοποίησης των ΤΠΕ, αλλά μόνο οι σωστές τεχνολογικές υποδομές ή οι επιμορφώσεις του προσωπικού δεν φέρνουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Ο επιφανειακός ψηφιακός εγγραμματισμός δεν σημαίνει ότι οι ΤΠΕ θα ενσωματωθούν αυτόματα στη μαθησιακή διαδικασία. Για να γίνει αυτό πρέπει να εντοπιστεί η παιδαγωγική αξία των ψηφιακών μέσων, δηλαδή οι μαθητές να μπορούν να αποκτήσουν γνώσεις με την αρωγή ψηφιακών περιβαλλόντων που θα κάνουν το μάθημα ελκυστικό, ενδιαφέρον και δημιουργικό, αναβαθμίζοντας ταυτόχρονα το ρόλο του δασκάλου (Κουτσογιάννης, 2018).

Οι εκπαιδευτικοί λοιπόν από τη μία μεριά εκτιμούν τη χρησιμότητα των ΤΠΕ στην τάξη, αλλά από την άλλη δεν τις αξιοποιούν όσα θα ήθελαν, γιατί αμφισβητούν τις ικανότητες τους. Άρα ένας ακόμη παράγοντας που επηρεάζει το ποσοστό χρήσης είναι η αυτοαποτελεσματικότητα, κατά πόσο δηλαδή ο εκπαιδευτικός νιώθει έτοιμος να ασχοληθεί και να εκτελέσει εργασίες που σχετίζονται με τις Νέες Τεχνολογίες, να χρησιμοποιούν λογισμικά και να εφαρμόζουν σχέδια μαθήματος με δραστηριότητες στις ΤΠΕ. Για αυτούς τους λόγους νιώθουν ότι χρειάζονται υποστήριξη και επιμόρφωση (Σχορετσανίτου και Βεκύρη, 2010).

Οι Καρατράντου και Παναγιωτακόπουλος (2013) αναφέρουν ακριβώς το ίδιο, ότι σημαντικός παράγοντας είναι και η «αυτοεκτίμηση της αποτελεσματικότητας». Αν έχουν αυτοεκτίμηση επηρεάζεται η συχνότητα και ο τρόπος που θα εντάξουν τις ΝΤ στη μαθησιακή διαδικασία.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η χρήση ή η μη χρήση των ΤΠΕ δεν εξαρτάται μόνο από την ύπαρξη ή μη κάποιου από των παραπάνω παραγόντων, αλλά όλοι οι παραπάνω παράγοντες αλληλοσυνδέονται και αλληλεπιδρούν (Πίκουλα, 2017).

Οι εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται να διδάξουν με νέες μεθόδους που αρμόζουν στο νέο σχολείο, χρειάζονται βοήθεια, η οποία θα έρθει με πιο στοχευμένες επιμορφώσεις, ουσιαστική κατάρτιση, υλικοτεχνική υποδομή, αναδιαμόρφωση της ύλης, πολιτειακό εκπαιδευτικό σχεδιασμό, αλλά κι με σωστή υποστήριξη από την ηγεσία (Καρατράντου και Παναγιωτακόπουλος, 2013).

Προκειμένου οι ΤΠΕ να ενσωματωθούν αποτελεσματικά στα σχολεία, πρέπει η κεντρική ηγεσία να αναγνωρίσει τα θετικά της ενσωμάτωσης, προσπαθώντας να βελτιώσει τις σχολικής μονάδες, τους εκπαιδευτικούς, αλλά και τα προγράμματα σπουδών. Πρέπει όμως και οι εκπαιδευτικοί αλλάζοντας στάση και άποψη, να επιμορφωθούν και να εντάξουν τις ΤΠΕ στο μάθημά τους (Jimoyiannis, 2008).

3.4. Δυσκολίες ένταξης

Αν και βιβλιογραφικά οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση όσον αφορά τις ΤΠΕ στα σχολεία γιατί θεωρούν ότι η χρήση τους έχει αρκετά πλεονεκτήματα στη μάθηση, δεν ενσωματώνονται με μεγάλο ρυθμό κι συναντούν εμπόδια (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2006).

Οι τρόποι με τους οποίους δέχονται τις ΤΠΕ χωρίζονται στην «συμπεριφοριστική αποδοχή», όπου οι ΤΠΕ είναι μόδα και δεν αμφισβητείται η αξία τους, στην «ορθολογική αποδοχή», όπου οι εκπαιδευτικοί ενημερώνονται, επιμορφώνονται και δοκιμάζουν τις Νέες Τεχνολογίες μέχρι να ενταχθούν πλήρως στη μαθησιακή διαδικασία και τέλος στην «κουλτούρα αποδοχής», όπου εκεί οι εκπαιδευτικοί θεωρούν τις ΤΠΕ αναγκαίες και πρέπει να αξιοποιούνται από όλους (Τζιμογιάννης 2015).

Πολλοί όμως φοβούνται τυχόν αποτυχία χρήσης στην τάξη καθώς οι επιμορφώσεις βασίζονται σε τεχνικά ζητήματα και όχι στο πώς θα ενσωματωθούν παιδαγωγικά στο μάθημα (Atsoglou & Jimoyiannis, 2012).

Βασικό εμπόδιο είναι άρα η τεχνοφοβία όπου οδηγεί πολλές φορές στην πρόκληση άγχους, αν ο εκπαιδευτικός δεν είναι εξοικειωμένος. Ακόμα μπορεί ο εκπαιδευτικός να αγχωθεί και να οδηγηθεί κάποια προσπάθεια ένταξης ΤΠΕ σε

παραίτηση, καθώς η οποιαδήποτε αλλαγή στη φύση της εργασίας του είναι στρεσογόνα. Εμπόδιο είναι και η αδυναμία πρακτικής άσκησης, αν δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα στο σχολείο. Επίσης αρκετοί εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν με δυσπιστία την τεχνολογία γιατί κάποιες φορές συνδέεται με αρνητικούς χαρακτηρισμούς όπως η αποξένωση, η αλλοτρίωση και η εξάρτηση. Εκτός των άλλων εμπόδια θεωρούνται η έλλειψη χώρου, υπολογιστών και η έλλειψη ύπαρξης έμπειρων συναδέλφων που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους πιο άπειρους (ΕΟΠΕΠ, 2014).

Ακόμα ως εμπόδιο στη χρήση μπορεί να θεωρηθεί η διεύθυνση και οι πολιτικές που εφαρμόζονται αν δεν στηρίζονται στο σχεδιασμό και στην εξειδίκευση (Tondeur et. al., 2008). Άλλες δυσκολίες είναι η ανάγκη του αναλυτικού προγράμματος για κάλυψη μεγάλης ύλης των σχολικών βιβλίων, η έλλειψη χρόνου, αλλά και το ίδιο το σχολείο που μπορεί να αντιστέκεται σε οτιδήποτε νέο και καινοτόμο (Jimoyiannis, 2010). Το ίδιο υποστηρίζει και ο Κραγιόπουλος (2012) για αυτό πρέπει το σχολικό πρόγραμμα να αναδιαμορφωθεί και γενικότερα να αλλάξει ο τρόπος διδασκαλίας και ο κοινωνικός ρόλος του σχολείου.

Καλό είναι να αναφερθεί και η δυσκολία που έχει το ελληνικό σχολείο να ακολουθεί νέα δεδομένα και εξελίξεις. Για αυτό η κατάρτιση των εκπαιδευτικών κρίνεται αναγκαία. Ακόμα η ελάχιστη χρηματοδότηση για την αγορά ή τη συντήρηση τεχνολογικού εξοπλισμού είναι ένα σημαντικό εμπόδιο (Ράπτης & Ράπτης, 1999). Εμπόδιο στην ένταξη είναι και η μορφολογία του εδάφους της χώρας μας (πολλά νησιά) και το συγκεντρωτικό σύστημα διοίκησης (Μικρόπουλος, 2011).

Τροχοπέδη μπορεί να είναι και η μη παρουσία μιας ηγεσίας που στηρίζει τη λήψη πρωτοβουλιών και δεν έχει όραμα. Πρέπει να προβαίνει σε ενεργοποίηση αυτών που δεν υποστηρίζουν τις ΤΠΕ (Τάσση, 2014).

Εμπόδια στην ουσιαστική αξιοποίηση των ΤΠΕ δείχνουν να αποτελούν οι πολλές αρμοδιότητες, η μη επαρκής διαχείριση του χρόνου στην τάξη, η ανυπαρξία απαιτούμενων γνώσεων, η έλλειψη αυτοπεποίθησης, η προσκόλληση σε παραδοσιακές εφαρμογές διδασκαλίας, η ελλιπής υποστήριξη από τη διοίκηση και η ανεπαρκής επιμόρφωση που με τον τρόπο που γίνεται δεν αλλάζει τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τη χρησιμότητα των ΤΠΕ (Γιαβρίμης, Παπάνης, Νεοφώτιστος, Βαλκάνου, 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. Έρευνες

4.1. Απόψεις εκπαιδευτικών για ΤΠΕ

Σύμφωνα με τους Smith, Caputi & Rawstorne (2000) το τι άποψη και ποια στάση έχει ένα άτομο απέναντι στις Νέες Τεχνολογίες και στους υπολογιστές ορίζεται ως το γενικότερο αίσθημα διάθεσης, είτε αυτή είναι ευμενής, είτε δυσμενής. Το πώς διαχειρίζονται τις Νέες Τεχνολογίες και τι απόψεις έχουν για αυτές οι εκπαιδευτικοί σχετίζεται σημαντικά με τις διδακτικές πρακτικές τους (Ράπτης & Ράπτη, 2001). Τίποτα δεν μπορεί να αξιοποιηθεί αν δεν είναι σύμφωνος ο εκπαιδευτικός της τάξης (Καρτσιώτης, Κέκκερης & Σακονίδης, 2005). Εάν οι απόψεις τους δεν είναι θετικά διακείμενες ως προς τις Νέες Τεχνολογίες, δε γίνεται να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά στη διαδικασία της μάθησης (Μακράκης 2000).

Υπάρχουν διάφορα μοντέλα που μελετούν αυτές τις απόψεις και δείχνουν ότι η θετική στάση απέναντι στις ΤΠΕ σχετίζεται με την αυξημένη χρήση αυτών. Σύμφωνα με τον Davis (1986) για να χρησιμοποιηθούν τεχνολογικά προγράμματα πρέπει να πιστεύει ο χρήστης ότι είναι χρήσιμο για την αύξηση της απόδοσης του στη δουλειά του και εύκολο στη χρήση του. Άρα πρέπει να βελτιώνει την εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι απόψεις ποικίλουν ανάλογα με το αν οι εκπαιδευτικοί νιώθουν ανασφάλεια και άρνηση ή δείχνουν εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους και έχουν αυτοπεποίθηση ότι μπορεί να είναι αποτελεσματικοί. Αυτοί οι εκπαιδευτικοί είναι που ευχαριστιούνται και ικανοποιούνται μέσα από τη χρήση των ΤΠΕ και έχουν καταλάβει το πόσο χρήσιμες είναι και πόσο υψηλή παιδαγωγική αξία έχουν (Τζιμογιάννης, 2015).

Αν και οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι είναι απαραίτητες οι ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, δείχνουν επιφυλακτικότητα απέναντί τους, γιατί πρέπει να δοκιμάσουν από την αρχή κάποια εργαλεία πριν μουν στο μάθημα και έτσι νιώθουν ανασφαλείς (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2004). Άλλη έρευνα αναφέρει ότι η αξιοποίηση των ΤΠΕ οδηγεί στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών και βοηθά στο να δικτυωθεί η σχολική μονάδα στη γενικότερη εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά οι δάσκαλοι είναι επιφυλακτικοί για την χρήση μέσα στην τάξη, γιατί θεωρούν ότι οι ΤΠΕ δε βοηθούν και τόσο πολύ στην μαθησιακή διαδικασία (Γιαβρίμης, Παπάνης,

Νεοφώτιστος, Βαλκάνου, 2010). Υπάρχουν πολλοί που δεν αξιοποιούν καθόλου τις ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία (Τάσση, 2014).

Σε άλλη έρευνά του ο Τζιμογιάννης (2008) αναφέρει ότι για να συμπεριληφθούν οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση πρέπει να αλλάξουν τις διδακτικές πρακτικές τους οι δάσκαλοι, να επιμορφωθούν και γενικότερα να αλλάξουν γνώμη ως προς τις Νέες Τεχνολογίες. Γενικά πρέπει να βελτιωθούν τα σχολεία, αλλά και τα προγράμματα σπουδών, γιατί κάποιες φορές η χρήση των ΤΠΕ στην τάξη παρερμηνεύεται ως η αποκλειστική χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και πως αυτοί λειτουργούν, αν και στην εποχή μας όλα τα παιδιά ξέρουν να χειρίζονται τεχνολογικά προϊόντα (Φούντας και Παπαζήσης, 2017).

Έρευνα των Τζιμογιάννη και Κόμη (2006) έδειξε ότι υπάρχουν εκπαιδευτικοί που χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ μόνο ως συμπλήρωμα της παραδοσιακής μορφής διδασκαλίας ή για να ψάξουν πληροφορίες στο διαδίκτυο. Έτσι οδηγούμαστε σε μία προσαρμογή της χρήσης των ΤΠΕ σε ένα μοντέλο διδασκαλίας που δεν έχει πρώτο τον μαθητή. Ακόμα υπάρχουν σκεπτικοί δάσκαλοι ως προς την αξιοποίησή τους καθώς νιώθουν ανασφάλεια και θεωρούν ότι οι μαθητές τους είναι περισσότερο από τους ίδιους εξοικειωμένοι με τις ΤΠΕ. Επίσης έχουν την εντύπωση ότι λειτουργούν περιοριστικά ως προς την κοινωνική αλληλεπίδραση των παιδιών.

Από την άλλη πλευρά υπάρχουν εκπαιδευτικοί που αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα της ένταξης των ΤΠΕ, δεν αγχώνονται ότι ίσως είναι το πρώτο βήμα αντικατάστασής τους, ούτε θεωρούν ότι είναι εμπόδιο στη διδασκαλία τους και στη θεματολογία τους (Φαχαντίδης, Χριστοφόρου & Πνευματικός, 2004).

Σε μία πρόσφατη έρευνα στη Χιλή που μελετήθηκαν οι απόψεις και των εκπαιδευτικών και των διευθυντών, φάνηκε ότι ενώ όλοι υποστηρίζουν τη χρήση των ΤΠΕ, οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ότι δεν έχουν την κατάλληλη στήριξη, ενώ οι διευθυντές θεωρούν ότι έχουν στήριξη, όπως επίσης και τον απαιτούμενο χρόνο (Claro et. al., 2017).

Μία άλλη έρευνα που διεξήχθη στη Σαουδική Αραβία από τους Alghamdi & Prestride (2015), είχε παρόμοια αποτελέσματα. Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές συμφωνούσαν ότι οι ΤΠΕ βοηθούν τους μαθητές και ιδιαίτερα στο μάθημα της Γλώσσας, επίσης φάνηκε ότι αν η ηγεσία του σχολείου ενδιαφέρεται για τη χρήση τους, τότε είναι πιθανό να ενδιαφερθούν και οι εκπαιδευτικοί για την ένταξή τους στο μάθημα.

Η Τραυιώτη (2010) αναφέρει και αυτή με τη σειρά της σε έρευνα της ότι ενώ οι εκπαιδευτικοί που έχουν επιμορφωθεί στη χρήση των ΤΠΕ χρησιμοποιούν πια σχέδια μαθήματος και διάφορα εκπαιδευτικά λογισμικά, δεν εφαρμόζουν καινοτόμες δράσεις (ειδικά οι καθηγητές της Πληροφορικής). Ακόμη δε νιώθουν ακόμα σιγουριά για να αξιοποιήσουν τα όσα διδάχθηκαν. Άλλωστε σε ορισμένες περιπτώσεις η εξειδίκευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα τεχνολογίας, δε σημαίνει απαραίτητα και το ότι θα εντάξουν τις τεχνολογίες στην τάξη τους, ούτε ότι θα νιώθουν αισιόδοξοι για την εφαρμογή τους (Φαχαντίδης, Χριστοφόρου & Πνευματικός, 2004).

Όσον αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και το φύλο τους, έρευνα του Τουμπανάκη (χ.χ.) που έγινε στην Αθήνα, δείχνει ότι οι άντρες εκπαιδευτικοί έχουν πιο θετική προδιάθεση στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, από ότι οι γυναίκες. Επίσης όσοι έχουν επιμορφωθεί έχουν θετικότερη στάση, ενώ η ηλικία φάνηκε να μην παίζει ρόλο στις απόψεις τους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας των Οικονομίδη και Ζαράνη (2014) σε σχολεία της Κρήτης και της Αθήνας έδειξαν ότι η χρήση των ΤΠΕ θεωρείται ότι βοηθάει στη γλωσσική μάθηση, στην καλλιέργεια της φαντασίας, στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας και του συνεργατικού πνεύματος. Οι εκπαιδευτικοί δεν αγχώνονται ιδιαίτερα για το αν θα μειωθεί ο ρόλος τους την ώρα του μαθήματος.

Γενικά πρέπει να υπάρξει υποστήριξη από τις πολιτικές που εφαρμόζονται σε ένα σχολείο ως προς τη χρήση των ΤΠΕ, όπως σχεδιασμός και κατάρτιση προκειμένου να ενταχθούν στην τάξη. Δυστυχώς αυτές οι πολιτικές ένταξης δεν έχουν αναπτυχθεί αρκετά και σωστά κι έτσι δεν αξιοποιούνται (Tondeur et. al., 2008).

4.2. Παράγοντες

Σε μία παλαιότερη έρευνα των Μητσιοπούλου και Βεκύρη (2011) αναφέρεται πως για τη χρήση των ΤΠΕ θετικό ρόλο έχει η αποτελεσματικότητα του προσωπικού, αλλά και η επιμόρφωση τους πάνω σε προγράμματα που σχετίζονται στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και όχι γενικά στη βελτίωση των γνώσεων του. Επίσης οι εκπαιδευτικοί για να αξιοποιήσουν τις ΤΠΕ χρειάζονται υπολογιστές μέσα στην τάξη τους. Καλό θα ήταν να αναφερθεί ότι στη συγκεκριμένη έρευνα η χρήση των ΤΠΕ σχετιζόταν με την ηλικία, καθώς όσο αυξανόταν η ηλικία, μειωνόταν η χρήση και ότι επίσης οι εκπαιδευτικοί δε στάθηκαν

τόσο πολύ, ως παράγοντες σημαντικούς για τη χρήση των ΤΠΕ, στην υλικοτεχνική υποδομή και στο ρόλο του διευθυντή.

Αντίθετα, μια πιο πρόσφατη έρευνα των Παπακωνσταντίνου και Ψύλλο (2018) έδειξε ότι ο εξοπλισμός του σχολείου, ο διευθυντής, η συνεργασία με τους συναδέλφους, η διάθεση και ο διαθέσιμος χρόνος είναι σημαντικοί παράγοντες. Αρνητικά επηρεάζονται από την έλλειψη υπολογιστών, χρόνου προετοιμασίας και την αυξημένη ύλη των μαθημάτων. Σημαντικό ρόλο παίζει και η διάθεση του κάθε εκπαιδευτικού και πόσο αναγνωρίζεται η χρησιμότητα της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ.

Παρόμοια αποτελέσματα είχε και η έρευνα της Κουτσιλέου (2015) που κατέγραψε ως αρνητικούς παράγοντες ένταξης των ΤΠΕ την απουσία υποστήριξης, την άγνοια σε τεχνολογικές γνώσεις, τον πολύ χρόνο προετοιμασίας του μαθήματος, τη μη ύπαρξη υποστήριξης από τεχνολογική άποψη, τη μη επιμόρφωση και τέλος την ελάχιστη υποστήριξη από το διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Η Τραυιώτη (2010) σε έρευνά της οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι κινητήρια δύναμη των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια της μαθησιακής πράξης είναι το μαθησιακό επίπεδο (αν είναι υψηλό) και το αν θα παρακολουθήσουν σχετικές επιμορφώσεις. Ένα μικρό ποσοστό εκπαιδευτικών μπορεί να παρακινηθεί από το αν οι ίδιοι οι μαθητές επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν κάποιο λογισμικό. Αντίθετα το άγχος να καλυφθεί η απαιτούμενη ύλη, η μη ύπαρξη σύγχρονων εργαστηρίων και η έλλειψη χρόνου είναι κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες χρήσης των ΤΠΕ.

Το 2010 μία έρευνα των Ermer & Ottenbreit – Leftwich έδειξε ότι όσον αφορά τη χρήση της τεχνολογίας, για να ενταχθεί στη μαθησιακή διαδικασία πρέπει να υπάρξει αλλαγή στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών, στις απαιτούμενες γνώσεις και φυσικά στο σχολικό κλίμα. Βασικό είναι και η ύπαρξη οράματος κι στόχου για να υποδεχθεί θετικά και η κοινωνία την ένταξη τους στα σχολεία.

Σε έρευνα των Kafyulilo et. al. (2016) σε καθηγητές πληροφορικής, φάνηκε ότι η χρήση ΤΠΕ στην τάξη αλλάζει με το αν έχει υπάρξει σχετική επιμόρφωση και με το αν η ηγεσία του σχολείου ενισχύει την ενθάρρυνση.

Ο Buabeng – Andoh (2012) αναφέρει ότι ανασταλτικοί παράγοντες χρήσης των Ν.Τ. είναι η ηλικία, το μαθησιακό επίπεδο, η προϋπάρχουσα εμπειρία σε τεχνολογικά ζητήματα και το φύλο, που θέλει τις γυναίκες να αξιοποιούν λιγότερο τις Ν.Τ. από τους άνδρες. Βέβαια πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι η διαφορά στα φύλα ως προς τη χρήση έχει μειωθεί πολύ.

Τέλος, φαίνεται ότι σχολικές μονάδες με χαρακτηριστικά την κατάλληλη υποδομή, τον σχεδιασμό και την στήριξη, καθώς και με κουλτούρα καινοτομίας, είναι οι σχολικές μονάδες που θα εντάξουν πιο εύκολα τις ΤΠΕ (Tondeur et. al., 2009).

4.3. Ρόλος διευθυντή και ΤΠΕ

Έρευνα των Τσούλη και Τσολακίδη (2013) στην Ημαθία η οποία αφορούσε τον τρόπο που οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται το πώς η ηγεσία σχετίζεται με την ένταξη των Νέων Τεχνολογιών στην τάξη έδειξε πως γενικά νιώθουν ικανοποίηση από το ποσοστό στήριξης της ηγεσίας, απλά αυτή βασίζεται κυρίως στην παροχή υλικοτεχνικής υποδομής. Κανένας δεν ανέφερε τον σχεδιασμό και τον προγραμματισμό για ένταξη ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι ίδιοι οι μαθητές ανέφεραν πως εστιάζουν κυρίως στο να βελτιώσουν υλικοτεχνικά τη σχολική μονάδα.

Στη Σιγκαπούρη ο Lim (2007), παρατήρησε ότι τα σχολεία που χρησιμοποιούσαν σε σημαντικό βαθμό τις ΤΠΕ, οργάνωναν επιμορφωτικές διδασκαλίες για τους εκπαιδευτικούς που ήταν άπειροι, ώστε να βοηθηθούν από πιο έμπειρους και υπήρχαν ξεκάθαρες στρατηγικές ένταξης των ΤΠΕ μέσω στρατηγικών σχεδιασμών από τη διεύθυνση.

Το 2003 οι Dawson & Rakes συσχέτισαν την εκπαίδευση των διευθυντών των σχολείων με την ένταξη των ΤΠΕ, καθώς και με την ηλικία τους.

Ο Dexter το 2007 σε έρευνα του για το ρόλο της τεχνολογικής ηγεσίας και τις ΤΠΕ, οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι η μορφή αυτής της ηγεσίας δεν είναι ατομικό χαρακτηριστικό, αλλά ότι η εφαρμογή των Νέων Τεχνολογιών εξαρτάται από το σύνολο των εκπαιδευτικών.

Ο Chang (2012) σε έρευνά του σε σχολεία της Ταϊβάν οδηγήθηκε στο συμπέρασμα ότι οι διευθυντές, όπως έχει αναφερθεί, οφείλουν να έχουν όραμα για την ενθάρρυνση της χρήσης τεχνολογίας στα σχολεία, αλλά και για την εξειδίκευση του προσωπικού. Ακόμα φροντίζουν για την ύπαρξη των απαραίτητων υλικοτεχνικών υποδομών, αλλά και ενός καλού συστήματος αξιολόγησης των σχολικών μονάδων.

Για να έχουν οι εκπαιδευτικοί κίνητρο για την ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στην τάξη που διδάσκουν, σημαντικό ρόλο έχει η στήριξη ή μη από την ηγεσία, σύμφωνα με την έρευνα των Peled et. al., (2011).

Η έρευνα των Afshari et. al. (2009) στην Τεχεράνη αναφέρεται στο βαθμό που συσχετίζεται η ένταξη των ΤΠΕ με τη διεύθυνση. Ο διευθυντής οφείλει να έχει τις απαραίτητες γνώσεις, να είναι θετικά διακείμενος, να έχει υψηλές προσδοκίες, να εφαρμόζει ο ίδιος νέες εφαρμογές στον τρόπο διοίκησης και να συνειδητοποιεί το πόσο χρησιμεύουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, ώστε να μπορεί να προωθήσει το όραμα του για το καλό του συνόλου της σχολικής μονάδας.

Πιο παλιές έρευνες των Aderson & Dexter το 2000 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, απέδειξαν ότι για την ένταξη των ΤΠΕ στα σχολεία, αν και η υλικοτεχνική υποδομή κι οι δαπάνες είναι σημαντικοί παράγοντες, πιο σημαντικό είναι η υποστήριξη της ηγεσίας και κατά πόσο αυτή προωθεί τη χρήση τους. Σημαντικοί παράγοντες είναι επίσης τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του διευθυντή κι του σχολείου, καθώς κι οι πολιτικές που εφαρμόζονται για την ανάπτυξη του προσωπικού.

Ο Chang πάλι (2003) διαπίστωσε πως για θέματα τεχνολογίας στη διοίκηση μίας σχολικής μονάδας, έχουν σημαντικό ρόλο οι διαπροσωπικές επικοινωνίες μέσα στο περιβάλλον του σχολείου.

Οι Lai & Pratt (2004) σε έρευνά τους στη Νέα Ζηλανδία, αναφέρθηκαν στα εμπόδια που μπορεί να συναντήσουν στα σχολεία οι εκπαιδευτικοί των ΤΠΕ. Ανάμεσα σε αυτά ήταν ο ελλιπής χρόνος προγραμματισμού, αλλά κι η υποστήριξη και η αναγνώριση της εργασίας τους από τον διευθυντή.

Σημαντικό ρόλο στην ένταξη των ΤΠΕ παίζει το στυλ ηγεσίας που ακολουθείται σε ένα σχολείο. Ένας μετασχηματιστικός ηγέτης που θα προωθεί το όραμά του, θα στηρίζει, θα δείχνει ενδιαφέρον, θα δημιουργεί υψηλές προσδοκίες και κατάλληλες συνθήκες συνεργασίας και καλού σχολικού κλίματος, είναι το ζητούμενο (NG., W. 2008). Το ίδιο αποδεικνύεται και με την έρευνα του Schiller (2002) σε σχολεία της Αυστραλίας, η οποία αναφέρεται στους ρόλους που έχει να ανταπεξέλθει ο διευθυντής για να θεωρηθεί τεχνολογικός ηγέτης καθώς οφείλει να υποστηρίζει, να παρέχει βοήθεια, να μοντελοποιεί, να καθοδηγεί, να επιβλέπει, να συνεργάζεται κι να παρέχει όραμα.

Έρευνα του Yee (2000) σε σχολεία του Καναδά, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και Νέας Ζηλανδίας, ορίζει το τι πρέπει να κάνει ο ηγέτης της σχολικής μονάδας ως προς τις ΤΠΕ. Πρέπει να παρέχει τις κατάλληλες υποδομές, να θέτει στόχους, να συνεργάζεται με τους εκπαιδευτικούς, αλλά κι με τους γονείς, να ελέγχει

συνεχώς την πρόοδο της σχολικής μονάδας και να προκαλεί στους εκπαιδευτικούς να είναι καινοτόμοι.

Μία πρόσφατη ποιοτική έρευνα της Razzak (2013) που έγινε σε σχολεία του Μπαχρέιν δείχνει ότι η διοίκηση των σχολείων πρέπει να παρέχει τους απαιτούμενους πόρους και να είναι υποστηρικτική απέναντι στο προσωπικό, με κίνητρα κι επιβραβεύσεις σε όσους ασχολούνται και υλοποιούν προγράμματα που σχετίζονται με τις ΤΠΕ. Καταγράφηκαν ακόμα δυσκολίες ένταξης των ΤΠΕ, όπως είναι οι αυξημένες απαιτήσεις στην εργασία και οι πολλές ευθύνες των εκπαιδευτικών.

4.4. Συνοψίζοντας

Γενικά από τις παραπάνω έρευνες φαίνεται ότι πρέπει να υπάρξει προσπάθεια κατανόησης της παιδαγωγικής διάστασης της ένταξης των Ν.Τ. στα σχολεία (Jimoyiannis, 2010). Οι ΤΠΕ μετατρέπουν τη μάθηση, η οποία πια έχει στόχο και κέντρο της τον μαθητή και όχι τον δάσκαλο (Alghamdi & Prestridge, 2015). Οι εκπαιδευτικοί, αλλά και οι διευθυντές είναι θετικοί στην ένταξη των ΤΠΕ, αλλά αυτή η ένταξη δεν είναι παντού κι πάντα εφικτή (Τζιμογιάννης & Κόμης, 2006). Για τη γρήγορη λοιπόν ένταξη καλό θα ήταν να υπάρξουν αλλαγές στην εκπαιδευτική πολιτική που ασκείται ώστε να υπάρχουν όραμα, σωστές υποδομές, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, χρηματοδοτήσεις και ενσωμάτωση καινοτομιών (Tondeur et. al., 2008 και Vanderlinde et. al., 2012). Πρέπει να γίνει κατανοητό πως η χρήση των ΤΠΕ σε μία δασκαλοκεντρική προσέγγιση διδασκαλίας δεν αρκεί. Πρέπει οι παραδοσιακές τεχνικές να συγκεραστούν με νέες που θα επικεντρώνονται στο μαθητή και όχι στον δάσκαλο (Τζιμογιάννης και Κόμης, 2006). Οι Νέες Τεχνολογίες πρέπει να αξιοποιούνται συμπληρωματικά για να γίνει το μάθημα καλύτερο και όχι ως μέσο αντικατάστασης του εκπαιδευτικού της τάξης. (Φούντας και Παπαζήσης, 2017).

Σύμφωνα με τους Κουστουράκη και Παναγιωτακόπουλο (2010) οι επιθυμητές αλλαγές που θα φέρουν ένα νέο σχολείο, μπορούν να γίνουν με τη συμβολή τριών πεδίων. Το πεδίο της γένεσης, όπου η διεθνής κοινωνία, η οικονομία και λόγιος κόσμος θα επηρεάσουν το κράτος για μεταρρυθμιστικές αλλαγές. Το πεδίο διαμόρφωσης του παιδαγωγικού λόγου όπου οι μεταρρυθμίσεις αυτές θα υλοποιηθούν και τρίτον στο πεδίο που οι αλλαγές θα εφαρμοστούν στο πλαίσιο της σχολικής τάξης και στη σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών.

Για να γίνουν ουσιαστικές αλλαγές πρέπει να αλλάξει η ύλη των Αναλυτικών Προγραμμάτων, να επιμορφώνονται συνεχώς οι εκπαιδευτικοί, να δοθεί έμφαση στην υλικοτεχνική υποδομή και στη συντήρηση αυτής, αλλά και των λογισμικών κάθε σχολικής μονάδας. Όλα αυτά θα πραγματοποιηθούν μόνο αν υπάρξει θέληση από την πολιτεία, χρόνος και χρηματοδότηση.

Στην ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη σύμφωνα με την βιβλιογραφία παίζουν ρόλο πολλοί παράγοντες, αλλά από τους πιο σημαντικούς είναι η ηγεσία των σχολικών μονάδων, οι οποία πρέπει να δείχνει υποστήριξη στο προσωπικό του σχολείου, αλλά κυρίως να μεταλαμπαδεύσει το όραμά της. Οι διευθυντές ως ηγέτες πρέπει να συνεργάζονται, να εφαρμόζουν νέες τεχνικές διοίκησης και να διαχειρίζονται το σχολείο με αποτελεσματικότητα. Κατά πόσο αυτό συμβαίνει σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, είναι αυτό που μελετάει η συγκεκριμένη έρευνα καθώς από τις υπάρχουσες έρευνες φαίνεται ότι στην Ελλάδα δεν έχουν γίνει τόσο πολλές.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Μεθοδολογία της έρευνας

5.1. Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι να μελετήσει και να εξετάσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην παιδαγωγική διαδικασία. Επιπρόσθετα θα μελετηθούν και οι απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην ένταξη των ΤΠΕ και το τι μπορεί να εμποδίσει αυτή την ένταξη.

Συγκεκριμένα τα ερευνητικά ερωτήματα είναι τα παρακάτω:

1. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ως προς την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη;
2. Ποιες είναι οι απόψεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για την χρησιμότητα της αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διδασκαλία.
3. Κατά πόσο οι Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης έχουν εντάξει τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους.
4. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για το ρόλο που έχει ο διευθυντής σε μία σχολική μονάδα ως προς την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.
5. Πώς συνδέονται και σχετίζονται οι στάσεις και οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με βάση τα δημογραφικά και τα υπηρεσιακά στοιχεία τους
6. Ποια είναι τα βασικά εμπόδια που συναντούνται για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική πρακτική στο σχολείο

5.2. Ερευνητικές υποθέσεις

Καλό είναι πριν την ανάλυση των αποτελεσμάτων να διατυπωθούν ορισμένες ερευνητικές υποθέσεις.

Αρχικά οι εκπαιδευτικοί προβλέπεται να είναι θετικά διακείμενοι ως προς τη χρήση των ΤΠΕ, αν και μάλλον η αξιοποίηση τους δε θα έχει τόσο υψηλά ποσοστά, αφού πιθανότητα θα εστιάζεται σε χρήση εφαρμογών γραφείου

Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται προγράμματα επιμόρφωσης Α και Β επιπέδου για την αξιοποίηση διάφορων εκπαιδευτικών λογισμικών. Σε αυτές τις επιμορφώσεις έχουν συμμετάσχει χιλιάδες εκπαιδευτικοί, άρα κατά πάσα πιθανότητα ως αρνητικός παράγοντας για τη χρήση των ΤΠΕ δε θα είναι η μη ύπαρξη επιμόρφωσης και δεξιοτήτων.

Το ίδιο ισχύει και για την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων, όπου πλέον τα σχολεία κατά πλειοψηφία είναι εξοπλισμένα από υπολογιστές και βιντεοπροβολείς, αλλά διαθέτουν και διαδίκτυο ώστε να υπάρχει εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία. Επομένως ούτε η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής ως αρνητικός παράγοντας για την αξιοποίηση των ΤΠΕ, θα έχει υψηλά ποσοστά.

Από την άλλη μεριά, η έλλειψη χρόνου για την προετοιμασία του μαθήματος, μάλλον θα έχει υψηλά ποσοστά ως εμπόδιο στη χρήση ΤΠΕ, καθώς η ύλη από το ΑΠΣ είναι συγκεκριμένη και ο χρόνος λίγος και η ένταξη δραστηριοτήτων απαιτεί αρκετό χρόνο.

Τέλος ανατρέχοντας και στη βιβλιογραφία μπορεί να θεωρηθεί πολύ πιθανό ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας να θεωρηθεί πολύ σημαντικός για την ένταξη των ΝΤ στη διδασκαλία.

5.3. Σχεδιασμός της έρευνας

Η παρούσα έρευνα είναι ποσοτική. Η προσέγγιση αυτή (Quantitative Research) εφαρμόζεται κυρίως στις δειγματοληπτικές εμπειρικές έρευνες. Γίνεται εστίαση σε αριθμητικά δεδομένα και σε συγκρίσεις στατιστικές. Το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο είναι κι το εργαλείο που χρησιμοποιείται συνήθως. Έτσι, τα δεδομένα τυποποιούνται, οι μεταβλητές αποκτούν αριθμητικές τιμές και με αυτό τον τρόπο μπορούν να ελεγχθούν τυχόν συσχετίσεις και να γίνει εξαγωγή συμπερασμάτων για τον πληθυσμό της έρευνας. (Τσιώλης, 2011)

Η συγκεκριμένη εργασία στοχεύει στο να ερευνήσει κάποια ερωτήματα και να ελέγξει κάποιες θεωρητικές υποθέσεις. Η συλλογή των δεδομένων έγινε σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή με συγκεκριμένη δειγματοληψία για όλον τον

πληθυσμό (Bryman, 1992). Επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος για τη συλλογή των διάφορων στοιχείων, ώστε να καταγραφούν καταλληλότερα οι απόψεις των εκπαιδευτικών (Coolikan, 2004).

Με βάση τη βιβλιογραφία, η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την έρευνα είναι η ποσοτική μέθοδος με βάση την οποία μπορεί να προσδιορισθεί η σχέση αιτίας και αποτελέσματος μεταξύ δύο ή περισσότερων μεταβλητών. Στην ποσοτική έρευνα ο ερευνητής διατυπώνει μία ή περισσότερες υποθέσεις και μέσα από την διαδικασία προσπαθεί να τις επαληθεύσει ή απορρίψει. Ουσιαστικά στην ποσοτική έρευνα ο ερευνητής προσπαθεί να ελέγξει τις υποθέσεις του μέσα από στατιστικές αναλύσεις. Η συγκεκριμένη προσέγγιση θεωρείται καταλληλότερη από την ποιοτική έρευνα.

Αποτελείται από συγκέντρωση πληροφοριών, την αριθμητική τους ανάλυση και από συλλογή τιμών που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό στάσεων. Γι' αυτό το σκοπό δόθηκε σε δείγμα εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ερωτηματολόγιο δομημένο για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Δόθηκε ερωτηματολόγιο γιατί με αυτό επιτρέπεται εύκολα η συλλογή δεδομένων σε περιορισμένο χρόνο. Η επιλογή ποσοτικής μεθόδου για έρευνα βοηθάει στην περιγραφή και στον προσδιορισμό των απόψεων και των ιδεών σε διάφορα ζητήματα που υπάρχουν, άρα και στο ζήτημα που ερευνάται στην παρούσα εργασία. Επομένως είναι η πιο κατάλληλη μέθοδος (Creswell, 2011).

5.4. Δείγμα και πληθυσμός

Όταν αναφερόμαστε στον όρο πληθυσμό μιας έρευνας, εννοούμε ένα τμήμα του γενικότερου πληθυσμού στο οποίο απευθύνεται η έρευνα. Αφού δε γίνεται να ερωτηθεί ολόκληρος ο πληθυσμός, επιλέγεται ένα δείγμα, ώστε να συλλεχθούν δεδομένα.

Ο πληθυσμός της έρευνας αυτής είναι συγκεκριμένος. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από όλη την Ελλάδα που υπηρέτησαν σε δημοτικά σχολεία το σχολικό έτος 2019-2020. Από το σύνολο των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν μέσω διαδικτύου, συμπληρώθηκαν 130. Επομένως είναι προφανής ο μεγάλος βαθμός ανταποκρισιμότητας των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών.

Το δείγμα της έρευνας είναι δείγμα ευκολίας καθώς επιλέχθηκε με βασικό κριτήριο την ευκολία, για αυτό άλλωστε δόθηκε στους πρώτους 130 εκπαιδευτικούς που θέλησαν να συμμετέχουν στην έρευνα. Σε κάθε εκπαιδευτικό που επιλέχθηκε κι δέχθηκε να συμμετάσχει στην έρευνα, δόθηκε ερωτηματολόγιο, το οποίο συμπληρώθηκε ηλεκτρονικά.

5.5. Εργαλείο Έρευνας

Στην παρούσα έρευνα τα δεδομένα συλλέχθηκαν χρησιμοποιώντας ανώνυμο ερωτηματολόγιο, το οποίο αναφέρεται σε ερωτήσεις που σχετίζονται με το θεωρητικό μέρος της εργασίας και βοηθούν στην ποσοτική ανάλυση. Το βασικό πλεονέκτημα του ερωτηματολογίου που συνετέλεσε στο να επιλεγθεί ως μεθοδολογικό εργαλείο είναι ότι μπορεί να διανεμηθεί σε ένα μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων την ίδια στιγμή και σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Επιπλέον, πλεονεκτήματα του ερωτηματολογίου είναι ότι έχει χαμηλό κόστος, είναι σχετικά εύκολο στην κωδικοποίηση και την ανάλυσή του και κατά συνέπεια στην επεξεργασία του και την παραγωγή αποτελεσμάτων (Singh, 2007). Γενικά ένα ερωτηματολόγιο, μπορεί να είναι ασαφές ως προς τις ερωτήσεις και έτσι το δείγμα να μην ανταποκριθεί, αλλά βοηθάει στο να συγκεντρωθούν τα δεδομένα σε ελάχιστο χρόνο κι με χαμηλό κόστος. Η ανωνυμία που εξυπηρετεί την ειλικρίνεια συγκαταλέγεται στα πλεονεκτήματα. (Robson, 2010).

Ένα ερωτηματολόγιο πρέπει να αυξάνει το ενδιαφέρον αυτών που απαντάνε, να τους κάνει να συνεργάζονται και να το συμπληρώνουν με ειλικρίνεια (Bell, 2007). Έγινε προσπάθεια ώστε οι ερωτήσεις να είναι σαφείς για να μη δημιουργούν αμφιβολίες, οι οποίες θα μείωναν την ακρίβεια των απαντήσεων.

Το παρόν ερωτηματολόγιο συντάχθηκε από τον βασικό ερευνητή, υπό την επίβλεψη και βοήθεια του καθηγητή κ. Βιτούλη Μιχαήλ και βασίστηκε στην προσωπική και επαγγελματική εμπειρία καθώς και στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και σε ερωτήσεις προηγούμενων ερευνών.

Το ερωτηματολόγιο της παρούσης εργασίας είναι δομημένο, δηλαδή οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν στα ίδια ερωτήματα με την ίδια ακριβώς σειρά. Το δομημένο ερωτηματολόγιο εξασφαλίζει ένα υψηλότερο βαθμό αξιοπιστίας,

καθώς η κωδικοποίηση των απαντήσεων και η ανάλυση των δεδομένων είναι πιο εύκολη εξαιτίας των ίδιων ερωτήσεων. (Clark-Carter, 2004).

Επίσης, το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις κλειστού τύπου. Όπως επισημαίνεται από τους Cohen et al. (2008), «εξαιρετικά δομημένες, κλειστές ερωτήσεις είναι χρήσιμες, καθώς μπορούν να παράγουν συχνότητες απαντήσεων που επιδέχονται στατιστικούς χειρισμούς και ανάλυση. Επίσης, δίνουν τη δυνατότητα συγκρίσεων μεταξύ ομάδων του δείγματος». Καλό είναι να αναφερθεί ότι με τις ερωτήσεις κλειστού τύπου οι ερωτώμενοι δε θα έχουν τη δυνατότητα σχολιασμού και μπορεί το θέμα να μην καλύπτεται σφαιρικά και να υπάρχουν προκαταλήψεις (Cohen et. all., 2008).

Εφαρμόστηκε κυρίως η κλίμακα Likert (κλίμακα αθροιστικής βαθμολόγησης), που βοηθάει στην εκτίμηση κάποιας άποψης ή συμπεριφοράς και υποδεικνύει τις προτιμήσεις των ερωτηθέντων, καθώς μέσα από ποικίλες ερωτήσεις, που δείχνουν κατάφαση ή άρνηση, ο ερευνητής μπορεί να αξιολογήσει τις απαντήσεις. Οι προτάσεις συνοδεύτηκαν από απαντήσεις, που είχαν 5 βαθμίδες ικανοποίησης ή μη. Η κλίμακα Likert είναι σημαντική γιατί παρέχει ευελιξία στις απαντήσεις των ερωτηθέντων, αλλά βοηθάει και στην ύπαρξη έγκυρων αποτελεσμάτων (Cohen et al., 2008).

Η εγκυρότητα αφορά το βαθμό στον οποίο η μέτρηση που έχει χρησιμοποιηθεί μετρά όντως αυτό το οποίο πρέπει να μετρήσει (Tharenou et al., 2007). Σχετίζεται λοιπόν με το κατά πόσο τα ερωτήματα είναι αυτά που θα μπορούσαν να τεθούν σε σχέση με τις έννοιες στις οποίες γίνεται διερεύνηση (Creswell, 2011). Είναι λογικό τα ερωτήματα που μπορούν να τεθούν να είναι πάρα πολλά. Άρα η εγκυρότητα στο περιεχόμενο αφορά στα στοιχεία που έχουν επιλεγεί με βάση την εμπειρία και τις γνώσεις, αλλά και τη βιβλιογραφία.

Ένα μεθοδολογικό εργαλείο θεωρείται αξιόπιστο στο βαθμό που με συνέπεια μετρά τα χαρακτηριστικά που ενδιαφέρουν τον ερευνητή (Gay, Airasian, 2000). Επίσης η αξιοπιστία σχετίζεται, σύμφωνα με τους Tharenou et al. (2007), με τη μέτρηση μιας μεταβλητής και αν ή πόσο υπάρχει κάποιο λάθος. Ο ερευνητής, αυτοί που συμμετέχουν, το εργαλείο και οι προϋποθέσεις θπο τις οποίες γίνεται μία έρευνα, επηρεάζουν επίσης το πόσο αξιόπιστη είναι (Mouton, Marais, 1996).

Η αξιοπιστία εξασφαλίστηκε χρησιμοποιώντας ερωτήματα που δεν μπερδεύουν, είναι δηλαδή διατυπωμένα με σαφήνεια και με απλό τρόπο. Ακόμα η

ύπαρξη ερωτήσεων της κλίμακας Likert (κλίμακα των διαστημάτων) ενισχύει την αξιοπιστία (Creswell, 2011).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα, η αξιοπιστία και η ύπαρξη προκατάληψης στην παρούσα έρευνα, δεν υπήρξε παρέμβαση όταν συμπληρωνόταν το ερωτηματολόγιο από τους ερωτηθέντες. Επίσης οι ερωτήσεις για να μην είναι κατευθυνόμενες κι οδηγήσουν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα, ήταν διατυπωμένες με ουδέτερο τρόπο (Groves et al., 2004).

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελείται από 5 μέρη. Στο πρώτο μέρος είναι τα δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, όπως το φύλο, η ηλικία, η ειδικότητα που ανήκουν, η εμπειρία και το επίπεδο γνώσεων τους πάνω στις ΤΠΕ. Στο δεύτερο μέρος αναλύονται οι απόψεις που έχουν για τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία πάνω στη χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ στο τρίτο μέρος εξετάζεται σε τι βαθμό και με ποιο τρόπο αξιοποιούνται οι ΤΠΕ στην τάξη. Στο τέταρτο μέρος μελετούνται τα εμπόδια χρήσης των ΤΠΕ και στο πέμπτο και τελευταίο μέρος εξετάζεται ο ρόλος που έχει ο διευθυντής της σχολικής μονάδας στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών.

Για την στατιστική ανάλυση και την επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS (Statistical Package for Social Sciences).

5.6. Διαδικασία, χρονοδιάγραμμα και διαθέσιμοι πόροι

Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε μέσω διαδικτύου (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και σελίδες κοινωνικής δικτύωσης) μέσω φόρμας του Google Drive (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfjTgHoJvQ3BjG4HpvM8bQv9MQHMNrZSIHGifXT5tHgEAWdUg/closedform>). Συμπληρώθηκαν από εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων από σχολεία σε αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές.

Η επιλογή των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων έγινε για να υπάρξει ταχύτητα στη συλλογή τους και για να διασφαλιστεί η ανωνυμία και η αμεροληψία από τον ερευνητή καθώς δε θα ήταν παρών στη συμπλήρωση. Επίσης δεν υπάρχει κανένας γεωγραφικός και χρονικός περιορισμός. Στο ερωτηματολόγιο υπήρχε εισαγωγικό σημείωμα, στο οποίο αναφερόταν ο σκοπός της έρευνας, αλλά κι ότι εξασφαλιζόταν η ανωνυμία.

Το ερευνητικό πρόβλημα εντοπίστηκε από τον Οκτώβρη του 2019. Ακολούθησε η ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας πάνω στο θέμα που μελετάται. Στη συνέχεια αποφασίστηκε να ακολουθηθεί ποσοτική έρευνα.

Τον Ιανουάριο του 2020 στάλθηκαν και συμπληρώθηκαν τα ερωτηματολόγια. Τον Φεβρουάριο ολοκληρώθηκε η συλλογή τους και με τη βοήθεια πινάκων δεδομένων εξήχθησαν τα γραφήματα και τα ποσοστά ανά απάντηση και ερώτηση. Τέλος έγινε η εξαγωγή αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων.

Η συγκεκριμένη έρευνα έγινε με ποσοτική ανάλυση με ερωτήσεις της κλίμακας Likert, δίνοντας τες σε εκπαιδευτικούς. Άρα δε χρειάστηκε κάτι περισσότερο από έναν υπολογιστή. Για τη συγγραφή της βιβλιογραφικής επισκόπησης χρησιμοποιήθηκε πρόσβαση στο διαδίκτυο για άρθρα, περιοδικά κι διπλωματικές εργασίες καθώς και βιβλία. Επομένως δεν απαιτήθηκε κάποια οικονομική επιβάρυνση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. Αποτελέσματα

6.1. Ατομικά στοιχεία και υπηρεσιακή κατάσταση

Στην παρούσα διπλωματική εργασία η οποία η οποία μελετάει κι διερευνά τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην παιδαγωγική διαδικασία, έλαβαν μέρος 130 εκπαιδευτικοί και από τα δύο φύλα. Πιο αναλυτικά, πήραν μέρος γυναίκες με ποσοστό 79,2% και άνδρες με ποσοστό 20,8%.

Η ηλικία αυτών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 31-40 χρόνων με ποσοστό 73,8% και κάτω των 30 χρόνων με ποσοστό 10,8%. Ακολουθούν με ποσοστό 8,5% όσοι έχουν ηλικία 41-50 ετών και με ποσοστό 6,9% εκείνοι με ηλικία 51-60 ετών.

Ποσοστό 69,2% από τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα είναι δάσκαλοι και το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής (13,1%). Ακολουθούν με ποσοστό 4,6% οι εκπαιδευτικοί αγγλικής γλώσσας, με ποσοστό 3,1% οι πληροφορικοί, με ποσοστό 2,3% οι εκπαιδευτικοί εικαστικών και θεατρικής αγωγής και με 1,5% οι εκπαιδευτικοί φυσικής αγωγής. Τέλος, οι υπόλοιποι που πήραν μέρος στην έρευνα ήταν εκπαιδευτικοί μουσικής και άλλες ειδικότητες.

Τα έτη υπηρεσίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση των συμμετεχόντων στην παρούσα εργασία είναι με ποσοστό 45,4% 11-15 έτη και με ποσοστό 42,3%, 1-10 έτη. Ακολουθούν με ποσοστό 8,5% όσοι έχουν υπηρεσία 16-20 έτη και με ποσοστό 3,1% πάνω από 26 έτη. Τέλος, με ποσοστό 0,8 βρίσκονται όσοι έχουν 21-25 έτη υπηρεσίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Το ποσοστό των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα εργάζονται ως αναπληρωτές είναι 50,8% και ακολουθούν με ποσοστό 49,2% οι μόνιμοι εκπαιδευτικοί.

Πέρα από το βασικό τους πτυχίο, 45,4% έχουν κάποιο μεταπτυχιακό και 2,3% κάποιο διδακτορικό δίπλωμα. Το 52,3% των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα δηλώνουν πως γνωρίζουν ξένες γλώσσες και με ποσοστό 20% όσοι παρακολουθούν το ετήσιο σεμινάριο και με ποσοστό 3,8% εκείνοι που έχουν δεύτερο πτυχίο.

Από τους συμμετέχοντες στην παρούσα εργασία, ποσοστό 44,6% έχουν πιστοποίηση ΤΠΕ Α Επιπέδου και ποσοστό 33,1% Β Επιπέδου. Ακολουθούν με ποσοστό 13,8% όσοι έχουν πιστοποίηση από άλλο φορέα και με ποσοστό 8,5% εκείνοι που δεν έχουν καμία πιστοποίηση ΤΠΕ. Άρα η συντριπτική πλειοψηφία έχουν κάποια μορφή επιμόρφωσης πάνω στους υπολογιστές και τις Νέες Τεχνολογίες.

Πίνακας 6.1. Δημογραφικά και Υπηρεσιακά στοιχεία

ΦΥΛΟ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Γυναίκα	103	79,2
Άντρας	27	20,8
ΗΛΙΚΙΑ		
< 30	14	10,8
31 - 40	96	73,8
41 - 50	11	8,5
51 - 60	9	6,9
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ		
Δάσκαλος	90	69,2
Μουσικής	1	,8
Αγγλικών	6	4,6
Φυσικής Αγωγής	2	1,5
Θεατρικής Αγωγής	3	2,3
Εικαστικών	3	2,3
Πληροφορικής	4	3,1
Ειδικής Αγωγής	17	13,1

Άλλη ειδικότητα	4	3,1
ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ		
1 - 10 έτη	55	42,3
11-15 έτη	59	45,4
16-20 έτη	11	8,5
21 - 25 έτη	1	,8
πάνω από 26 έτη	4	3,1
ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
Μόνιμος	64	49,2
Αναπληρωτής	66	50,8
ΣΠΟΥΔΕΣ		
Πτυχίο	68	52,3
Μεταπτυχιακό	59	45,4
Δίπλωμα		
Διδακτορικό Δίπλωμα	3	2,3
ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΠΟΥΔΕΣ		
Όχι	93	71,5
Ετήσιο Σεμινάριο	26	20,0
Δεύτερο Πτυχίο ΑΕΙ	5	3,8
Ετήσιο Σεμινάριο & Δεύτερο Πτυχίο ΑΕΙ	6	4,6
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ		
Όχι	11	8,5
Α Επίπεδο	58	44,6
Β Επίπεδο	43	33,1
Άλλος Φορέας	18	13,8
ΣΥΝΟΛΟ	130	100,0

6.2. Έλεγχος κανονικότητας

Ο έλεγχος κανονικότητας γίνεται για να εντοπιστεί αν υπάρχει ή όχι κανονική κατανομή στις μεταβλητές.

Ο έλεγχος γίνεται μέσω του τεστ Kolmogorov – Smirnov.

Όταν η υπό έλεγχο κατανομή δεν διαφέρει από την κανονική κατανομή παρατηρείται *μηδενική υπόθεση* σε αντίθεση με την *εναλλακτική υπόθεση* όπου η υπό έλεγχο κατανομή έχει διαφορές από την κανονική κατανομή.

Πίνακας 6.2. Έλεγχος κανονικότητας

	Kolmogorov-Smirnov ^a		
	Statistic	df	Sig.
Φύλο	0,487	130	0,001
Ηλικία	0,414	130	0,001
Επάγγελμα	0,411	130	0,001
Έτη προυπηρεσίας	0,273	130	0,001
Τύπος εργασίας	0,344	130	0,001
Ξένη γλώσσα	0,443	130	0,001
Υψηλότερη εκπαίδευση	0,343	130	0,001
Χαμηλότερη εκπαίδευση	0,419	130	0,001
Πιστοποίηση	0,534	130	0,001
Είδη πιστοποίησης	0,265	130	0,001

Από τον παραπάνω πίνακα αυτό που μας ενδιαφέρει είναι οι τιμές του ελέγχου για όλες τις δημογραφικές μεταβλητές. Παρατηρούμε ότι:

- Για όλες τις μεταβλητές $Sign=0,001 < 0,05$ που σημαίνει ότι απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση και δεχόμαστε την εναλλακτική

Σύμφωνα λοιπόν με τα παραπάνω θεωρούμε ότι οι μεταβλητές μας είναι συνεχείς και το δείγμα μας δεν προσεγγίζει την κανονική κατανομή το οποίο μπορεί να φανεί ενδεικτικά και σε ένα, δύο διαγράμματα για κάποιες από τις παραπάνω μεταβλητές. Επομένως οι αναλύσεις που θα πραγματοποιηθούν είναι μη παραμετρικές και σκοπός μας είναι να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία έχουν τεθεί.

6.3. Ερευνητικά ερωτήματα

Παρακάτω θα απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία θέλουμε να απαντηθούν μέσα από τις κατάλληλες στατιστικές αναλύσεις.

Όπως έχει ήδη προαναφερθεί στόχος της εργασίας είναι να μελετήσει και να διερευνήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών για τον ρόλο της διεύθυνσης της σχολικής μονάδας στη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην παιδαγωγική διαδικασία. Επίσης, θέλουμε να μελετηθούν και οι απόψεις των εκπαιδευτικών απέναντι στην ένταξη των ΤΠΕ και το ότι μπορεί να εμποδίσει αυτή την ένταξη.

6.3.1 Στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ στην τάξη και για τη χρησιμότητά τους στη διδασκαλία.

Στο κομμάτι που αφορά τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ, τέθηκαν στους εκπαιδευτικούς ερωτήσεις που αφορούν το κομμάτι αυτό. Παρακάτω θα παρουσιαστούν σε πίνακες αλλά και σε αντίστοιχα διαγράμματα οι απαντήσεις τους και θα γίνουν οι αντίστοιχες αναλύσεις.

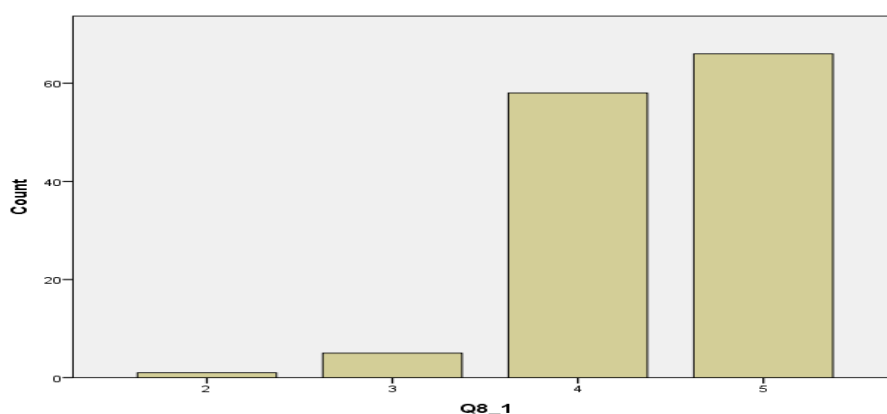
Πίνακας 6.3. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τις στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα		
8.1 2 Διαφωνώ	1	,8
3 Δεν είμαι σίγουρος	5	3,8
4 Συμφωνώ	58	44,6
5 Συμφωνώ απολύτως	66	50,8
Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση		
8.2 2 Διαφωνώ	2	1,5
3 Δεν είμαι σίγουρος	37	28,5
4 Συμφωνώ	62	47,7
5 Συμφωνώ απολύτως	29	22,3
Είναι εύκολη και είμαι εξοικειωμένος-η με αυτή		
8.3 1 Διαφωνώ απολύτως	3	2,3
2 Διαφωνώ	7	5,4
3 Δεν είμαι σίγουρος	34	26,2
		53

	4 Συμφωνώ	59	45,4
	5 Συμφωνώ απολύτως	27	20,8
<hr/>			
Βοηθάει στο να συμμετέχουν περισσότερο οι μαθητές στο μάθημα			
8.4	2 Διαφωνώ	1	,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	14	10,8
	4 Συμφωνώ	73	56,2
	5 Συμφωνώ απολύτως	42	32,3
<hr/>			
Εξοικονομεί χρόνο και βοηθάει στην εμπέδωση της ύλης			
8.5	1 Διαφωνώ απολύτως	1	,8
	2 Διαφωνώ	5	3,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	43	33,1
	4 Συμφωνώ	55	42,3
	5 Συμφωνώ απολύτως	26	20,0
<hr/>			
Είναι αρκετά χρονοβόρα και δεν βοηθάει στην έγκαιρη κάλυψη της ύλης			
8.6	1 Διαφωνώ απολύτως	27	20,8
	2 Διαφωνώ	44	33,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	38	29,2
	4 Συμφωνώ	17	13,1
	5 Συμφωνώ απολύτως	4	3,1
<hr/>			
Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.ά.			
8.7	1 Διαφωνώ απολύτως	38	29,2
	2 Διαφωνώ	53	40,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	24	18,5
	4 Συμφωνώ	10	7,7
	5 Συμφωνώ απολύτως	5	3,8
<hr/>			
Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας			
8.8	1 Διαφωνώ απολύτως	76	58,5
	2 Διαφωνώ	38	29,2
	3 Δεν είμαι σίγουρος	11	8,5
	4 Συμφωνώ	5	3,8
<hr/>			
Θα έπρεπε να γίνεται μόνο στο μάθημα της Πληροφορικής και όχι στα υπόλοιπα μαθήματα καθώς δε βοηθούν στη μάθηση			
8.9	1 Διαφωνώ απολύτως	80	61,5
	2 Διαφωνώ	41	31,5
	3 Δεν είμαι σίγουρος	2	1,5
	4 Συμφωνώ	6	4,6
	5 Συμφωνώ απολύτως	1	,8

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα αλλά και τα αντίστοιχα διαγράμματα που θα παρουσιαστούν παρακάτω είναι εύκολο να ερμηνευτούν και να κατανοηθούν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων.

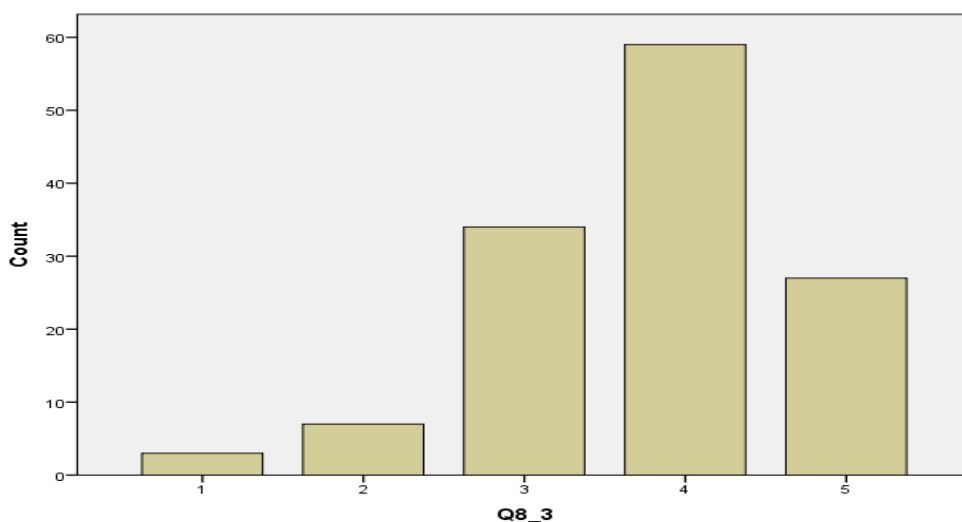
Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα, ποσοστό, η συντριπτική πλειοψηφία (95,4%) των συμμετεχόντων απάντησε ότι συμφωνεί. Μάλιστα κανένας δεν απάντησε πως διαφωνεί απόλυτα.

Διάγραμμα 6.1. Η διδασκαλία αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα.

Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση, αν και 1 στους τρεις δεν είναι σίγουρος (28,5%), οι περισσότεροι των συμμετεχόντων πιστεύουν ότι βοηθάει με ποσοστό 70%.

Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία είναι εύκολη και αν οι συμμετέχοντες είναι εξοικειωμένοι με αυτή, ποσοστό 66,2% φαίνεται να είναι θετικά διακείμενοι ενώ ένα ποσοστό 26,2% δεν είναι σίγουροι. Ελάχιστοι είναι αυτοί που δεν βρίσκουν τη χρήση των ΤΠΕ εύκολη. Σημαντικό εδώ είναι να αναφερθεί πως συσχετίζοντας τις ερωτήσεις με την ηλικία του δείγματος (Πίνακας 6.3) φαίνεται πως αυτοί που δεν είναι τόσο εξοικειωμένοι με τη χρήση είναι οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ερωτηθέντες.

Διάγραμμα 6.2. Η διδασκαλία είναι εύκολη και είμαι εξοικειωμένος-η με αυτή

Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία βοηθάει στο να συμμετέχουν περισσότερο οι μαθητές στο μάθημα, πάλι φαίνεται να συμφωνεί σε μεγάλο βαθμό η πλειοψηφία με ποσοστό 88,5%, ενώ αυτοί που δεν είναι βέβαιοι είναι με ποσοστό 10,8%.

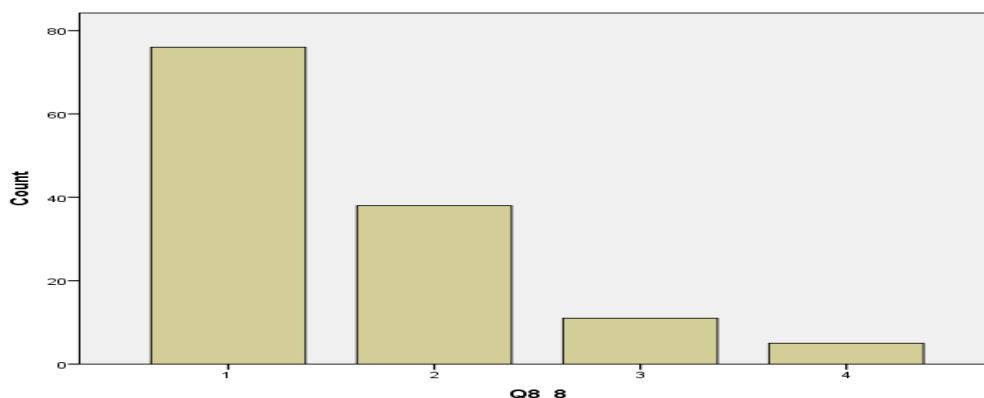
Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία εξοικονομεί χρόνο και βοηθάει στην εμπέδωση της ύλης, ποσοστό 33,1% των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα απάντησε ότι δεν είναι σίγουροι, ενώ ένα μεγάλο ποσοστό (62,3%) συμφωνεί. Άρα βλέπουμε εδώ πως ενώ γενικά θεωρείται πως συμβάλει η χρήση των ΤΠΕ στην εμπέδωση της ύλης, κάποιιοι έχουν τις αμφιβολίες τους, ίσως ως προς την εξοικονόμηση του χρόνου.

Στην ερώτηση εάν η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία είναι αρκετά χρονοβόρα και δεν βοηθάει στην έγκαιρη κάλυψη της ύλης, ποσοστό 33,8% των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα απάντησε ότι διαφωνεί και ποσοστό 29,2% πως δεν είναι σίγουροι. Ακολουθούν με ποσοστό 20,8% όσοι διαφωνούν απολύτως και με ποσοστό 13,1% όσοι συμφωνούν. Τέλος, με ποσοστό 3,08% βρίσκονται εκείνοι που συμφωνούν απόλυτα. Άρα πάλι παρατηρείται μία μη αρνητική στάση.

Από την άλλη στην ερώτηση το ότι δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α., πάλι το μεγαλύτερο ποσοστό 70% διαφωνεί με αυτή την εκδοχή.

Και για τις δύο τελευταίες ερωτήσεις που έχουν να κάνουν με το ότι είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας (87,7%) και με το ότι θα έπρεπε να γίνεται μόνο στο μάθημα της

Πληροφορικής και όχι στα υπόλοιπα μαθήματα καθώς δεν βοηθούν στη μάθηση το μεγαλύτερο ποσοστό (93%) διαφωνούν με αυτή την εκδοχή.

Διάγραμμα 6.3. Η διδασκαλία είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας

Συνοπτικά λοιπόν παρατηρείται ότι μεγάλα ποσοστά των εκπαιδευτικών φαίνεται να συμφωνούν και μάλιστα πολύ με τις 2 πρώτες εκδοχές, που αφορούν στη βοήθεια των μαθητών να συμμετέχουν περισσότερο στο μάθημα και ότι εξοικονομεί χρόνο και βοήθεια στην εμπέδωση της ύλης. Ενώ για τις υπόλοιπες αρκετά μεγάλα ποσοστά διαφωνούν.

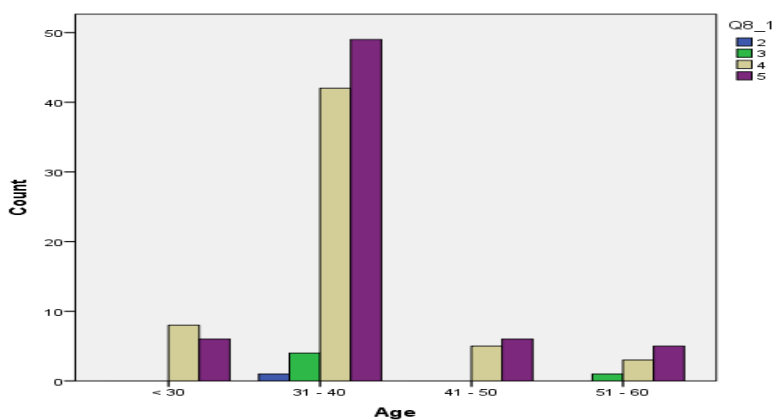
Οι τέσσερις τελευταίες ερωτήσεις αν και είχαν αρνητική χροιά ως προς την έκφραση τους, έδειξαν πως το δείγμα δεν δείχνει αρνητική στάση απέναντι στις ΤΠΕ. Γενικά οι Νέες Τεχνολογίες φαίνεται ότι έχουν «πείσει» τους εκπαιδευτικούς για τη χρησιμότητα τους και τα θετικά που έχουν στη χρήση τους μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Πίνακας 6.4. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τις στάσεις απέναντι στις ΤΠΕ σε σχέση με την ηλικία του δείγματος

ΗΛΙΚΙΑ	8.1	8.2	8.3	8.4	8.5	8.6	8.7	8.8	8.9	
< 30	Μέσος Όρος	4,43	4,07	4,14	4,21	3,71	2,50	2,07	1,29	1,21
	Συχνότητα	14	14	14	14	14	14	14	14	14
	Τυπική απόκλιση	,514	,616	,663	,579	,726	1,160	1,072	,469	,426
31 - 40	Μέσος Όρος	4,45	3,83	3,75	4,15	3,77	2,41	2,24	1,57	1,52
	Συχνότητα	96	96	96	96	96	96	96	96	96

	Τυπική απόκλιση	,630	,749	,883	,665	,852	,980	1,064	,778	,808
41 - 50	Μέσος Όρος Συχνότητα	4,55 11	4,18 11	3,55 11	4,36 11	3,64 11	2,36 11	2,00 11	1,82 11	1,82 11
	Τυπική απόκλιση	,522	,751	1,128	,674	1,027	1,362	1,183	1,168	,982
51 - 60	Μέσος Όρος Συχνότητα	4,44 9	4,11 9	3,67 9	4,56 9	4,00 9	2,78 9	1,67 9	1,78 9	1,56 9
	Τυπική απόκλιση	,726	,928	1,323	,527	,707	1,394	,707	,972	1,014
Σύνολο	Μέσος Όρος Συχνότητα	4,45 130	3,91 130	3,77 130	4,20 130	3,77 130	2,44 130	2,16 130	1,58 130	1,52 130
	Τυπική απόκλιση	,611	,752	,920	,652	,840	1,057	1,055	,806	,809

Καλό είναι να αναφερθεί πως αν το μεγαλύτερο δείγμα ήταν νέας ηλικίας, ακόμα και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία εκπαιδευτικοί δείχνουν να μην έχουν διαφορετική άποψη ως προς τη χρήση των ΤΠΕ.

Διάγραμμα 6. 4. Διάγραμμα συσχέτισης ερώτησης 8.1 με την ηλικία του δείγματος

6.3.2. Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία

Στο κομμάτι αυτό θα αναφερθούμε και θα αναλύσουμε την άποψη των εκπαιδευτικών σχετικά με την ένταξη των ΤΠΕ στην διδασκαλία.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται αναλυτικά οι απαντήσεις που δόθηκαν σχετικά με ποιους τρόπους αξιοποιούνται οι ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία

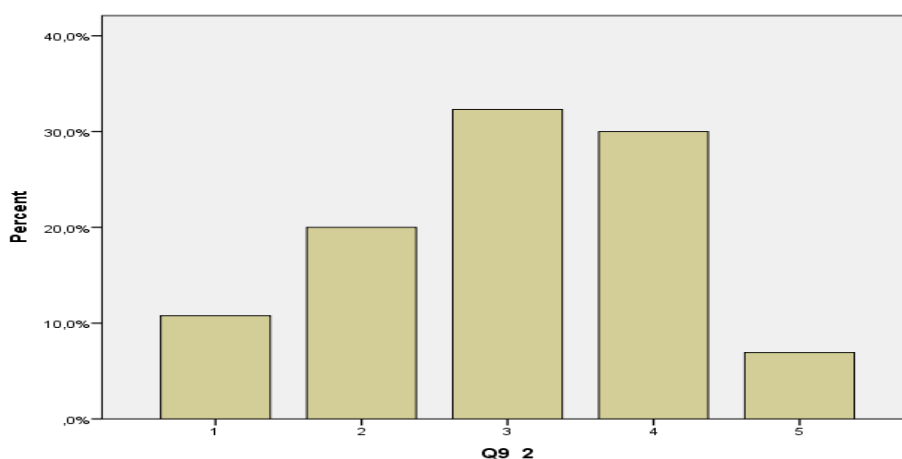
Πίνακας 6.5. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τη χρήση των ΤΠΕ

		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικό υλικό με τη βοήθεια των ΤΠΕ για να το εντάξω στη διδασκαλία				
9.1	1 Διαφωνώ απόλυτα	4	3,1	3,1
	2 Διαφωνώ	9	6,9	10,0
	3 Δεν είμαι σίγουρος	22	16,9	26,9
	4 Συμφωνώ	72	55,4	82,3
	5 Συμφωνώ απόλυτα	23	17,7	100,0
Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικά λογισμικά π.χ. προσομοιώσεις ΡΗΕΤ				
9.2	1 Διαφωνώ απόλυτα	14	10,8	10,8
	2 Διαφωνώ	26	20,0	30,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	42	32,3	63,1
	4 Συμφωνώ	39	30,0	93,1
	5 Συμφωνώ απόλυτα	9	6,9	100,0
Χρησιμοποιώ στη διδασκαλία εφαρμογές office				
9.3	1 Διαφωνώ απόλυτα	8	6,2	6,2
	2 Διαφωνώ	15	11,5	17,7
	3 Δεν είμαι σίγουρος	25	19,2	36,9
	4 Συμφωνώ	52	40,0	76,9
	5 Συμφωνώ απόλυτα	30	23,1	100,0
Χρησιμοποιώ στη διδασκαλία υπολογιστή, βιντεοπροβολέα, τηλεόραση				
9.4	1 Διαφωνώ απόλυτα	1	,8	,8
	2 Διαφωνώ	9	6,9	7,7
	3 Δεν είμαι σίγουρος	18	13,8	21,5
	4 Συμφωνώ	46	35,4	56,9
	5 Συμφωνώ απόλυτα	56	43,1	100,0
Συμμετέχω σε δραστηριότητες που απαιτείται η χρήση ΤΠΕ				
9.5	1 Διαφωνώ απόλυτα	4	3,1	3,1
	2 Διαφωνώ	13	10,0	13,1
	3 Δεν είμαι σίγουρος	25	19,2	32,3
	4 Συμφωνώ	62	47,7	80,0
	5 Συμφωνώ απόλυτα	26	20,0	100,0
Βασίζομαι περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ				
9.6	1 Διαφωνώ απόλυτα	21	16,2	16,2
	2 Διαφωνώ	38	29,2	45,4
	3 Δεν είμαι σίγουρος	38	29,2	74,6
	4 Συμφωνώ	25	19,2	93,8
	5 Συμφωνώ απόλυτα	8	6,2	100,0
Η χρήση των ΤΠΕ μου προκαλεί άγχος και ανασφάλεια				
9.7	1 Διαφωνώ απόλυτα	51	39,2	39,2
	2 Διαφωνώ	40	30,8	70,0
	3 Δεν είμαι σίγουρος	24	18,5	88,5
	4 Συμφωνώ	13	10,0	98,5
	5 Συμφωνώ απόλυτα	2	1,5	100,0

ΣΥΝΟΛΟ	130	100,0	
---------------	-----	-------	--

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό με τη βοήθεια των ΤΠΕ στην τάξη σε ποσοστό 73,1%. Σίγουροι για τη χρήση τους δεν είναι το 16,9%.

Εκπαιδευτικά λογισμικά όπως για παράδειγμα το PHET, φαίνεται να διχάζουν τους ερωτηθέντες, καθώς 30,8% φαίνεται να μην τα αξιοποιεί, ενώ χρησιμοποιούνται από το 36,9% των εκπαιδευτικών.

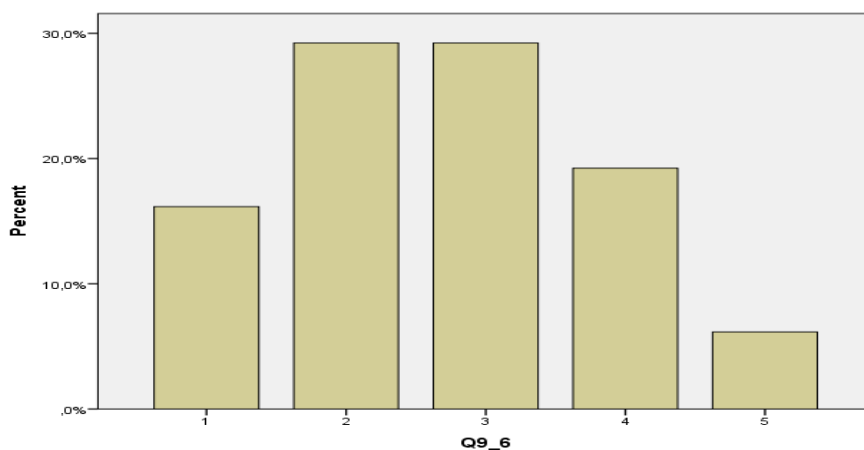
Διάγραμμα 6. 5. Χρήση εκπαιδευτικών λογισμικών.

Αντίθετα προγράμματα και εφαρμογές office, χρησιμοποιούνται από το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευτικών (63,1%), ενώ διαφωνούν με τη χρήση τους μόνο το 17,7%.

Μεγάλη χρήση γίνεται και στην τηλεόραση, στον υπολογιστή και στον βιντεοπροβολέα σε ποσοστό 78,5%, ενώ μόνο το 7,7% δε, αξιοποιεί αυτά τα μέσα.

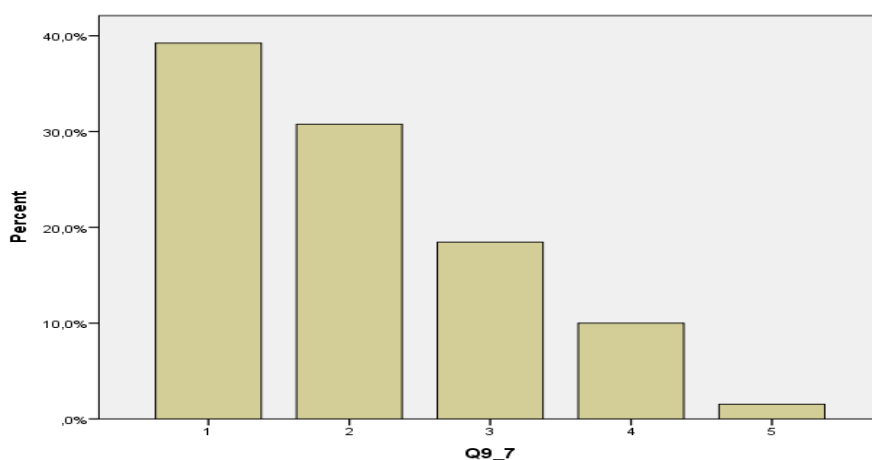
Γενικά οι εκπαιδευτικοί σε ποσοστό 67,7% φαίνεται να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που απαιτείται η αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών, ενώ μόνο το 13,1% δε συμμετέχει.

Στην ερώτηση εάν οι εκπαιδευτικοί βασίζονται περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ, ποσοστό 29,2% απάντησε πως διαφωνεί και δεν είναι σίγουροι, αντίστοιχα και ποσοστό 19,2% πως συμφωνεί. 16,2% διαφωνούν απόλυτα 6,2% είναι εκείνοι που συμφωνούν απόλυτα.

Διάγραμμα 6. 6. Προτίμηση παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας

Στην ερώτηση εάν οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι η χρήση των ΤΠΕ προκαλεί άγχος και ανασφάλεια, ποσοστό 39,23% απάντησε πως διαφωνεί απόλυτα και ποσοστό 30,77% πως διαφωνεί. Ακολουθούν με ποσοστό 18,46% όσοι δεν είναι σίγουροι και με ποσοστό 10% όσοι συμφωνούν. Τέλος, με ποσοστό 1,54% βρίσκονται οι συμμετέχοντες που συμφωνούν απολύτως πως η χρήση των ΤΠΕ προκαλεί άγχος και ανασφάλεια.

Διάγραμμα 6. 7. Η χρήση ΤΠΕ προκαλεί άγχος

Πίνακας 6.6. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για τη χρήση ΤΠΕ σε σχέση με την επιμόρφωση πάνω στις ΤΠΕ του δείγματος

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΕ ΤΠΕ		9_1	9_2	9_3	9_4	9_5	9_6	9_7
Όχι	Μέσος Όρος	3,18	2,36	2,82	3,36	2,91	3,55	2,64
	Συχνότητα	11	11	11	11	11	11	11
	Τυπική απόκλιση	1,168	,924	1,168	1,027	,944	1,293	1,206
Ναι	Μέσος Όρος	3,83	3,08	3,70	4,20	3,79	2,62	1,98
	Συχνότητα	119	119	119	119	119	119	119

	Τυπική απόκλιση	,886	1,101	1,117	,917	,973	1,097	1,033
Σύνολο	Μέσος Όρος	3,78	3,02	3,62	4,13	3,72	2,70	2,04
	Συχνότητα	130	130	130	130	130	130	130
	Τυπική απόκλιση	,926	1,103	1,143	,951	,998	1,139	1,060

Ενδιαφέροντα είναι και τα αποτελέσματα που σχετίζουν τις γνώσεις πάνω στις Νέες Τεχνολογίες με την αξιοποίησή τους στην τάξη. Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως κατά μέσο όρο δεν υπάρχουν πολλές αποκλίσεις στις απαντήσεις τους, αλλά συγκριτικά αυτοί που δεν έχουν κάποια πιστοποιημένη επιμόρφωση δε χρησιμοποιούν τόσο εκπαιδευτικά λογισμικά (Μ.Ο. 2,36) και εφαρμογές γραφείου (Μ.Ο. 2,82). Επίσης, αν και γενικά τα ποσοστά του πληθυσμού αυτών που δεν έχουν επιμόρφωση είναι μικρά (8,5%), δείχνουν να βασίζονται περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας (Μ.Ο. 3,55) και αγχώνονται όταν χρησιμοποιούν ΤΠΕ (Μ.Ο. 2,64).

Από τα παραπάνω γίνεται κατανοητό πως ενώ οι εκπαιδευτικοί «δε φοβούνται» τις Νέες Τεχνολογίες, παραμένουν στα παραδοσιακά τεχνολογικά μέσα και εφαρμογές, όπως τηλεόραση και office, και εκπαιδευτικά λογισμικά δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό. Γενικά δεν είναι σίγουροι για τη χρήση τους και ακόμα κάποιοι επιλέγουν πιο παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας.

6.3.3. Εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ

Στο κομμάτι αυτό θα παρουσιαστούν τα βασικά εμπόδια που συναντούνται για την ένταξη των ΤΠΕ, τα οποία έχουν να κάνουν με υλικοτεχνική υποδομή, την τεχνική υποστήριξη, τον χρόνο προετοιμασίας του μαθήματος, τις γνώσεις στη χρήση ΤΠΕ, την επιμόρφωση, το κατάλληλο κλίμα στο σχολείο (υποστήριξη, προθυμία) και εργαστήριο πληροφορικής.

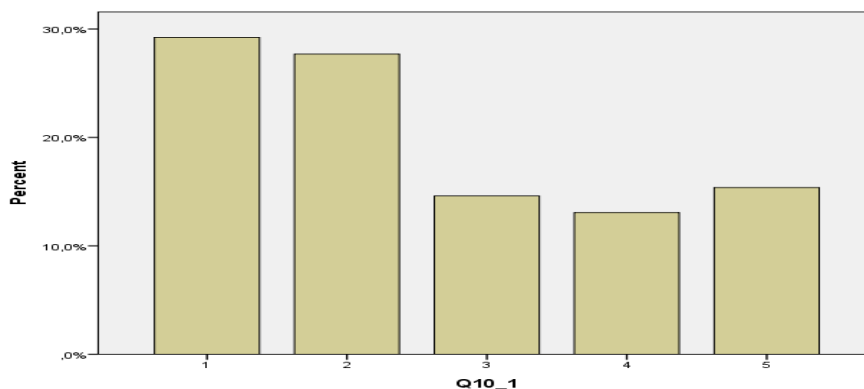
Ο παρακάτω πίνακας εμφανίζει τα εμπόδια που συναντούν οι εκπαιδευτικοί ώστε να αξιοποιήσουν τις ΤΠΕ στη διδασκαλία τους.

Πίνακας 6.7. Εμπόδια στη χρήση ΤΠΕ

	Υλικοτεχνική Υποδομή	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
	1 Πολύ	38	29,2	29,2
	2 Αρκετά	36	27,7	56,9
10.1	3 Λίγο	19	14,6	71,5

	4 Ελάχιστα	17	13,1	84,6
	5 Καθόλου	20	15,4	100,0
Τεχνική Υποστήριξη				
10.2	1 Πολύ	38	29,2	29,2
	2 Αρκετά	29	22,3	51,5
	3 Λίγο	24	18,5	70,0
	4 Ελάχιστα	20	15,4	85,4
	5 Καθόλου	19	14,6	100,0
Χρόνος προετοιμασίας μαθήματος				
10.3	1 Πολύ	10	7,7	7,7
	2 Αρκετά	39	30,0	37,7
	3 Λίγο	52	40,0	77,7
	4 Ελάχιστα	20	15,4	93,1
	5 Καθόλου	9	6,9	100,0
Γνώσεις στη χρήση ΤΠΕ				
10.4	1 Πολύ	17	13,1	13,1
	2 Αρκετά	20	15,4	28,5
	3 Λίγο	43	33,1	61,5
	4 Ελάχιστα	37	28,5	90,0
	5 Καθόλου	13	10,0	100,0
Επιμόρφωση				
10.5	1	16	12,3	12,3
	2	25	19,2	31,5
	3	40	30,8	62,3
	4	32	24,6	86,9
	5	17	13,1	100,0
Κατάλληλο κλίμα στο σχολείο (υποστήριξη, προθυμία)				
10.6	1 Πολύ	19	14,6	14,6
	2 Αρκετά	37	28,5	43,1
	3 Λίγο	33	25,4	68,5
	4 Ελάχιστα	28	21,5	90,0
	5 Καθόλου	13	10,0	100,0
Εργαστήριο Πληροφορικής				
10.7	1 Πολύ	29	22,3	22,3
	2 Αρκετά	28	21,5	43,8
	3 Λίγο	34	26,2	70,0
	4 Ελάχιστα	26	20,0	90,0
	5 Καθόλου	13	10,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ		130	100,0	

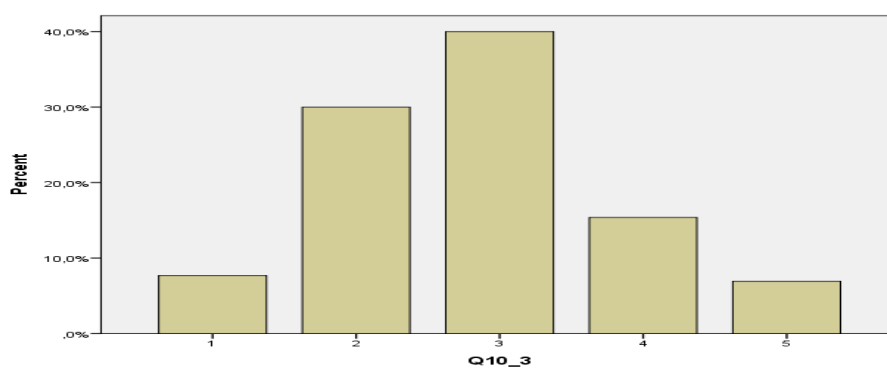
Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής δημιουργεί εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ πολύ σε ποσοστό 56,9%. Το 14,6% απάντησε λίγο, ενώ δε το θεωρεί ιδιαίτερο πρόβλημα το 28,5%.

Διάγραμμα 6.8. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ η υλικοτεχνική υποδομή

Στην ερώτηση εάν δημιουργεί εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ η τεχνική Υποστήριξη, ποσοστό 51,5% απάντησε πολύ και αρκετά, ποσοστό 18,5% λίγο, ενώ το 30% δε πιστεύει ότι αποτελεί πρόβλημα η μη ύπαρξη τεχνικής υποστήριξης.

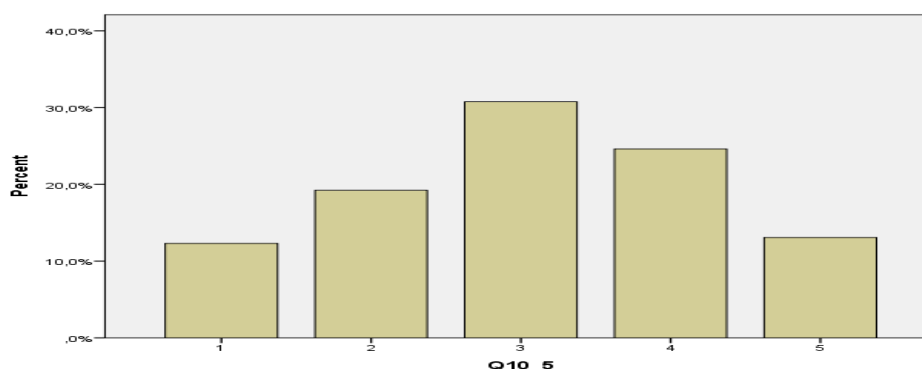
Στην ερώτηση εάν δημιουργεί εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ ο χρόνος προετοιμασίας μαθήματος, ποσοστό 40% απάντησε λίγο και ποσοστό 30% αρκετά. Το 6,9% απάντησαν καθόλου και 15,4% ελάχιστα. Μόνο το 7,7% είναι εκείνοι που πιστεύουν ότι δημιουργεί πολλά εμπόδια. Βλέποντας το παρακάτω διάγραμμα καταλαβαίνουμε ότι είναι σημαντικό το ποσοστό που «βρίσκεται στη μέση», άρα ο χρόνος που χρειάζεται ο εκπαιδευτικός για να προετοιμάσει το μάθημα δεν είναι τόσο σημαντικός λόγος ώστε να θεωρηθεί πολύ σοβαρό εμπόδιο.

Διάγραμμα 6.9. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ ο χρόνος προετοιμασίας μαθήματος

Στην ερώτηση εάν δημιουργεί εμπόδιο η γνώση στη χρήση ΤΠΕ, ποσοστό 28,5% απάντησε πολύ και αρκετά και ποσοστό 33,1% λίγο. Η πλειοψηφία με 38,5 απάντησε ελάχιστα ή καθόλου. Παρατηρώντας το διάγραμμα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η μη γνώση χρήσης Νέων Τεχνολογιών δεν είναι σημαντικό πρόβλημα σε μεγάλη συχνότητα.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών επίσης δεν είναι ούτε τόσο σοβαρό, ούτε όμως αμελητέο πρόβλημα. Ποσοστό 31,4% απάντησε πολύ ή αρκετά, 30,8% λίγο και 37,7% ελάχιστα ή καθόλου. Το δείγμα λοιπόν «μοιράστηκε».

Διάγραμμα 6.10. Εμπόδιο στη χρήση των ΤΠΕ η έλλειψη επιμόρφωσης

Η μη ύπαρξη του κατάλληλου κλίματος στο σχολείο που θα βοηθήσει στην υποστήριξη και την προθυμία για χρήση των ΤΠΕ για το αν αποτελεί εμπόδιο, ποσοστό 43,1% απάντησε πολύ ή αρκετά, 25,4% λίγο και 31,5 ελάχιστα ή καθόλου.

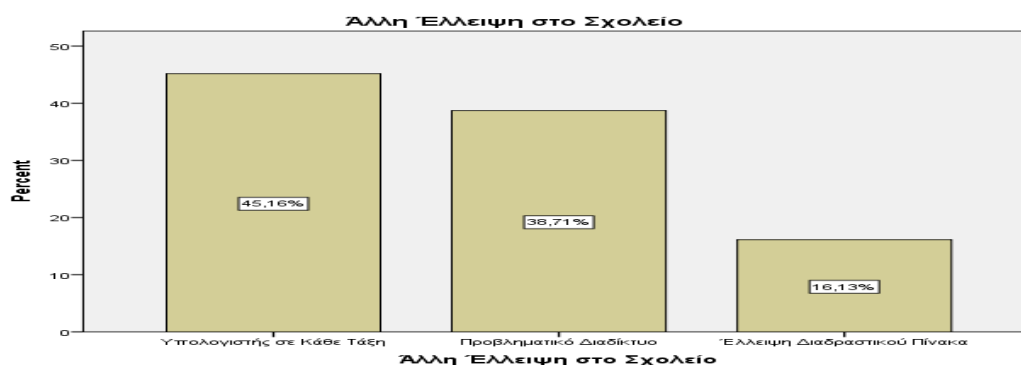
Στην ερώτηση εάν αποτελεί εμπόδιο η μη ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής, ποσοστό 43,8% απάντησε πολύ ή αρκετά, 26,2% λίγο και 30% ελάχιστα ή καθόλου.

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα των μέσων όρων των απαντήσεων των εμποδίων γίνεται αντιληπτό πως σημαντικότερος λόγος για τη μην αξιοποίηση των ΤΠΕ είναι η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής (56,9%). Ακολουθεί η μη τεχνική υποστήριξη (51,5%), τα προβλήματα στο εργαστήριο πληροφορικής (43,8%), το αρνητικό κλίμα στη σχολική μονάδα (43,1%), ενώ δεν θεωρούνται τόσο αξιοσημείωτα ο χρόνος προετοιμασίας (37,7%), η έλλειψη επιμόρφωσης (31,5%) και γνώσεων πάνω στις Νέες Τεχνολογίες (28,5%).

Πίνακας 6.8. Εμπόδια στη χρήση ΤΠΕ: Μέσοι όροι

	Υλικοτεχνική Υποδομή	Τεχνική Υποστήριξη	Χρόνος προετοιμασίας μαθήματος	Γνώσεις στη χρήση ΤΠΕ	Επιμόρφωση	Κατάλληλο κλίμα στο σχολείο (υποστήριξη, προθυμία)	Εργαστήριο Πληροφορικής
Συχνότητα	130	130	130	130	130	130	130
Μέσος όρος	2,58	2,64	2,84	3,07	3,07	2,84	2,74

Όσον αφορά την προαιρετική ερώτηση ανοιχτού τύπου, ως σημαντικές ακόμα ελλείψεις που δημιουργούν προβλήματα στην χρήση των ΤΠΕ αναφέρθηκαν με ποσοστό 45,16% η έλλειψη υπολογιστή σε κάθε τάξη, το προβληματικό διαδίκτυο, με ποσοστό 38,71% και η έλλειψη διαδραστικού πίνακα, με ποσοστό 16,13%. Βέβαια και τα τρία αυτά εμπόδια θεωρούνται ως υλικοτεχνική υποδομή.

Διάγραμμα 6.11. Άλλα εμπόδια στο σχολείο

6.3.4. Ρόλος διευθυντή

Σε αυτό το κομμάτι που θέλουμε να δούμε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τον ρόλο που έχει ο διευθυντής σε μια σχολική μονάδα ως προς την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Προκειμένου να γίνουν πιο κατανοητά τα αποτελέσματα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη αφορά τις ερωτήσεις που δείχνουν πώς θα ήθελαν να είναι ο ιδανικός διευθυντής που ενισχύει τη χρήση των ΤΠΕ. Η δεύτερη αφορά το τι πραγματικά κάνουν οι διευθυντές των σχολείων.

6.3.4.1. Αποτελέσματα ερωτήσεων 11.1- 11.11

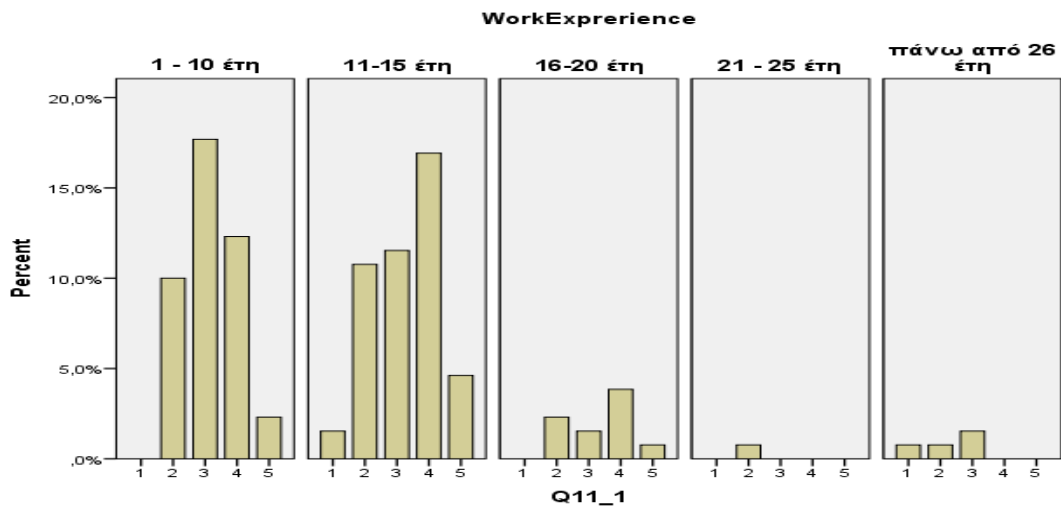
Πίνακας 6.9. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για το ρόλο του διευθυντή:
ερωτήσεις 11.1-11.11

		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Η ένταξη των ΤΠΕ είναι καθαρά ευθύνη του κάθε εκπαιδευτικού της τάξης				
11.1	1 Διαφωνώ απόλυτα	3	2,3	2,3
	2 Διαφωνώ	32	24,6	26,9
	3 Δεν είμαι σίγουρος	42	32,3	59,2
	4 Συμφωνώ	43	33,1	92,3
	5 Συμφωνώ απόλυτα	10	7,7	100,0
Η ένταξη των ΤΠΕ εξαρτάται από το διευθυντή του σχολείου				
11.2	1 Διαφωνώ απόλυτα	6	4,6	4,6
	2 Διαφωνώ	22	16,9	21,5
	3 Δεν είμαι σίγουρος	45	34,6	56,2
	4 Συμφωνώ	47	36,2	92,3
	5 Συμφωνώ απόλυτα	10	7,7	100,0
Ο ρόλος του διευθυντή είναι καθοριστικός για την ένταξη των ΤΠΕ				
11.3	1 Διαφωνώ απόλυτα	3	2,3	2,3
	2 Διαφωνώ	24	18,5	20,8
	3 Δεν είμαι σίγουρος	39	30,0	50,8
	4 Συμφωνώ	51	39,2	90,0
	5 Συμφωνώ απόλυτα	13	10,0	100,0
Ο ρόλος του διευθυντή είναι καθοριστικός για την ύπαρξη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής				
11.4	1 Διαφωνώ απόλυτα	1	,8	,8
	2 Διαφωνώ	5	3,8	4,6
	3 Δεν είμαι σίγουρος	14	10,8	15,4
	4 Συμφωνώ	50	38,5	53,8
	5 Συμφωνώ απόλυτα	60	46,2	100,0
Ο διευθυντής έχει στελεχώσει το σχολείο με τον απαραίτητο αριθμό υπολογιστών ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών				
11.5	1 Διαφωνώ απόλυτα	12	9,2	9,2
	2 Διαφωνώ	25	19,2	28,5
	3 Δεν είμαι σίγουρος	31	23,8	52,3
	4 Συμφωνώ	40	30,8	83,1
	5 Συμφωνώ απόλυτα	22	16,9	100,0
Τα γραφεία και οι αίθουσες διδασκαλίας έχουν δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο				
11.6	1 Διαφωνώ απόλυτα	8	6,2	6,2
	2 Διαφωνώ	21	16,2	22,3
	3 Δεν είμαι σίγουρος	23	17,7	40,0
	4 Συμφωνώ	38	29,2	69,2

	5 Συμφωνώ απόλυτα	40	30,8	100,0
Όσο πιο επιμορφωμένος πάνω στις ΤΠΕ είναι ο διευθυντής, τόσο περισσότερες πρωτοβουλίες παίρνει για την ένταξη τους				
11.7	1 Διαφωνώ απόλυτα	2	1,5	1,5
	2 Διαφωνώ	4	3,1	4,6
	3 Δεν είμαι σίγουρος	25	19,2	23,8
	4 Συμφωνώ	60	46,2	70,0
	5 Συμφωνώ απόλυτα	39	30,0	100,0
Ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για τη διεκπεραίωση του διοικητικού έργου				
11.8	1 Διαφωνώ απόλυτα	56	43,1	43,1
	2 Διαφωνώ	56	43,1	86,2
	3 Δεν είμαι σίγουρος	6	4,6	90,8
	4 Συμφωνώ	6	4,6	95,4
	5 Συμφωνώ απόλυτα	6	4,6	100,0
Ο διευθυντής πρέπει να έχει στρατηγικό όραμα για την ένταξη των ΤΠΕ				
11.9	1 Διαφωνώ απόλυτα	2	1,5	1,5
	2 Διαφωνώ	8	6,2	7,7
	3 Δεν είμαι σίγουρος	27	20,8	28,5
	4 Συμφωνώ	58	44,6	73,1
	5 Συμφωνώ απόλυτα	35	26,9	100,0
Ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για τη χρήση των ΤΠΕ				
11.10	1 Διαφωνώ απόλυτα	1	,8	,8
	2 Διαφωνώ	9	6,9	7,7
	3 Δεν είμαι σίγουρος	31	23,8	31,5
	4 Συμφωνώ	60	46,2	77,7
	5 Συμφωνώ απόλυτα	29	22,3	100,0
Ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση ΤΠΕ				
11.11	1 Διαφωνώ απόλυτα	2	1,5	1,5
	2 Διαφωνώ	14	10,8	12,3
	3 Δεν είμαι σίγουρος	20	15,4	27,7
	4 Συμφωνώ	59	45,4	73,1
	5 Συμφωνώ απόλυτα	35	26,9	100,0
	ΣΥΝΟΛΟ	130	100,0	

Οι εκπαιδευτικοί στην ερώτηση εάν έχουν αποκλειστικά αυτοί την ευθύνη για την ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη απάντησαν πως συμφωνούν κατά 40,8%, ενώ δεν είναι σίγουροι το 32,3%. Ένα ποσοστό 26,9% πιστεύει πως δεν είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι.

Συσχετίζοντας την ερώτηση αυτή με την προϋπηρεσία των συμμετεχόντων στην έρευνα βλέπουμε πως οι εργαζόμενοι με πολλά χρόνια υπηρεσίας διαφωνούν πως η ευθύνη για την ένταξη των ΤΠΕ είναι αποκλειστικά δική τους ευθύνη.

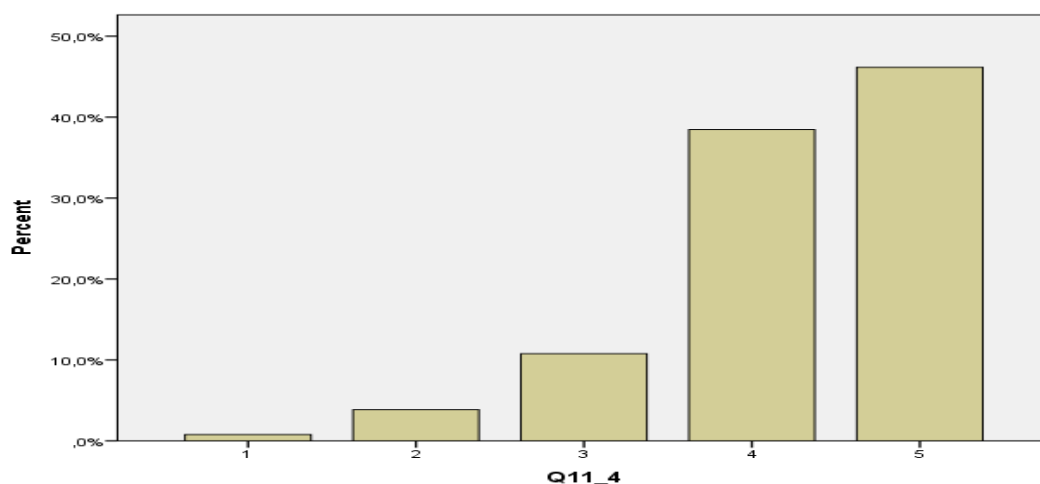

Διάγραμμα 6.12. Διάγραμμα συσχέτισης ερώτησης 11.1 με εργασιακή εμπειρία

Από την άλλη μεριά όμως φαίνεται να είναι περισσότερο πεπεισμένοι πως ο διευθυντής παίζει σημαντικό ρόλο στην ένταξη κατά 43,9%, ενώ ένα ποσοστό 21,5% διαφωνεί.

Το ίδιο φαίνεται και στην επόμενη ερώτηση που το 49,2% συμφωνεί πως ο διευθυντής παίζει γενικά καθοριστικό ρόλο, ενώ διαφωνεί με αυτή την πρόταση το 20,8%.

Η συντριπτική πλειοψηφία (84,7%) συμφωνεί πως από τη διεύθυνση εξαρτάται η ύπαρξη της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής. Είναι άξιο αναφοράς πως μόνο το 0,8% διαφωνεί απόλυτα με αυτό τον ισχυρισμό.

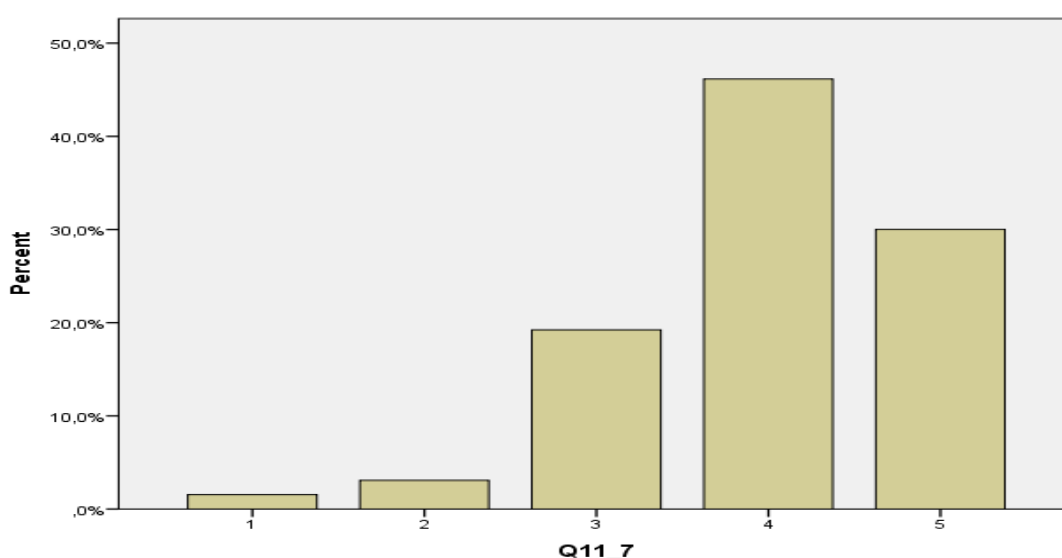

Διάγραμμα 6.13. Ρόλος διευθυντή για την ύπαρξη υλικοτεχνικής υποδομής

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των ερωτηθέντων τα σχολεία έχουν στελεχωθεί από υπολογιστές, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών από τους διευθυντές κατά 47,7%, ενώ το 37,7% διαφωνεί πως αυτό έχει συμβεί στις σχολικές μονάδες

Όσον αφορά τη σύνδεση στο διαδίκτυο στις τάξεις το 60% συμφωνεί πως υπάρχει, ενώ το 22,4% διαφωνεί με το ότι υπάρχει αυτή η δυνατότητα.

Άξιο αναφοράς είναι πως η πλειοψηφία (76,2%) πιστεύει πως όσο πιο επιμορφωμένος είναι ο διευθυντής σε θέματα που αφορούν τις Νέες Τεχνολογίες, τόσο περισσότερες πρωτοβουλίες θα παίρνει για την ένταξη τους. Ένα 19,2% δεν είναι σίγουροι με αυτή την πρόταση και μόνο 4,6% διαφωνούν.

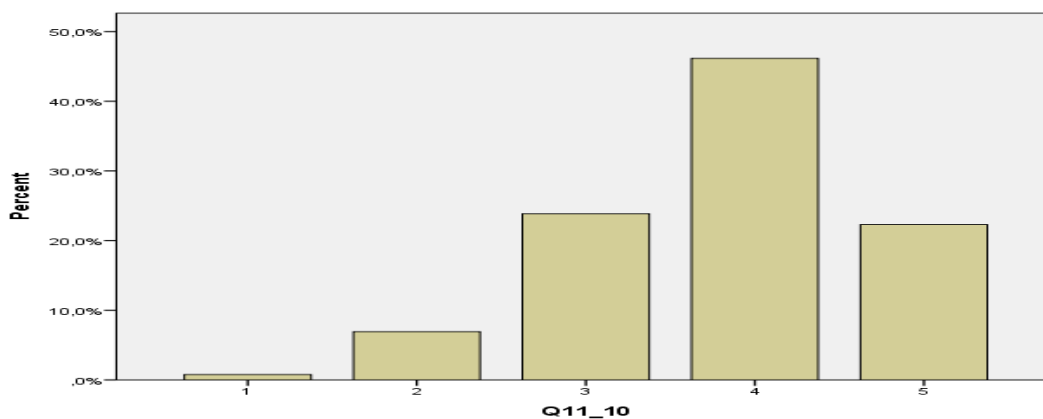

Διάγραμμα 6.14. Ο επιμορφωμένος διευθυντής πάνω στις ΤΠΕ παίρνει περισσότερες πρωτοβουλίες

Πολύ μικρό είναι το ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ για τη διεκπεραίωση του διοικητικού του έργου και μόνο. Το 86,2% διαφωνεί με αυτή την άποψη

Αναμενόμενα ήταν και τα αποτελέσματα στην ερώτηση αν ο διευθυντής πρέπει να έχει στρατηγικό όραμα για την ένταξη των ΤΠΕ. μόνο το 7,7 διαφωνεί και το 20,8% δεν είναι σίγουροι. Η πλειοψηφία συμφωνεί (71,5%).

Αντίστοιχα οι περισσότεροι (68,5%) θεωρούν πως ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώσει εκπαιδευτική κουλτούρα για τη χρήση των ΤΠΕ. διαφωνεί μόνο το 7,7% και δεν είναι σίγουροι το 23,8%.

Διάγραμμα 6.15. Ρόλος διευθυντή για τη διαμόρφωση «κουλτούρας» για χρήση ΤΠΕ

Τέλος οι περισσότεροι πιστεύουν πως ο διευθυντής πρέπει να είναι ικανός ηγέτης, ώστε να μπορέσει να προωθήσει την εφαρμογή των ΤΠΕ. μόνο το 12,3% διαφωνεί.

Γίνεται αντιληπτό πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως ενώ έχουν κι οι ίδιοι ρόλο στην αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στην τάξη, σημαντικό ρόλο έχει και η ηγεσία του σχολείου, η οποία θα στελεχώσει με εξοπλισμό, θα πάρει πρωτοβουλίες, θα δημιουργήσει το κατάλληλο όραμα και τη σωστή κουλτούρα αλλαγής και γενικά θα είναι ικανός ηγέτης.

6.3.4.2 Αποτελέσματα ερωτήσεων 11.12- 11.25

Πίνακας 6.10. Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων για το ρόλο του διευθυντή: ερωτήσεις 11.12-11.25

	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
Ο διευθυντής με υποστηρίζει και με προτρέπει να εντάξω τις ΤΠΕ στη διδασκαλία μου			
11.12 1 Διαφωνώ απόλυτα	9	6,9	6,9
2 Διαφωνώ	20	15,4	22,3
3 Δεν είμαι σίγουρος	35	26,9	49,2
4 Συμφωνώ	46	35,4	84,6
5 Συμφωνώ απόλυτα	20	15,4	100,0
Ο διευθυντής με βοηθάει να ξεπεράσω τα εμπόδια που αντιμετωπίζω ως προς την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία			
11.13 1 Διαφωνώ απόλυτα	11	8,5	8,5

2 Διαφωνώ	26	20,0	28,5
3 Δεν είμαι σίγουρος	34	26,2	54,6
4 Συμφωνώ	46	35,4	90,0
5 Συμφωνώ απόλυτα	13	10,0	100,0
Ο διευθυντής με παροτρύνει να συμμετέχω σε προγράμματα και δραστηριότητες που απαιτούν χρήση ΤΠΕ π.χ. e-twinning			
11.14 1 Διαφωνώ απόλυτα	17	13,1	13,1
2 Διαφωνώ	33	25,4	38,5
3 Δεν είμαι σίγουρος	28	21,5	60,0
4 Συμφωνώ	37	28,5	88,5
5 Συμφωνώ απόλυτα	15	11,5	100,0
Ο διευθυντής με ενημερώνει για προγράμματα και δραστηριότητες στις οποίες μπορώ να πάρω μέρος με την τάξη μου και απαιτούν χρήση ΤΠΕ			
11.15 1 Διαφωνώ απόλυτα	12	9,2	9,2
2 Διαφωνώ	27	20,8	30,0
3 Δεν είμαι σίγουρος	27	20,8	50,8
4 Συμφωνώ	48	36,9	87,7
5 Συμφωνώ απόλυτα	16	12,3	100,0
Ο διευθυντής δείχνει ενδιαφέρον για την πορεία των δραστηριοτήτων που εφαρμόζω στην τάξη και απαιτούν χρήση ΤΠΕ			
11.16 1 Διαφωνώ απόλυτα	18	13,8	13,8
2 Διαφωνώ	35	26,9	40,8
3 Δεν είμαι σίγουρος	29	22,3	63,1
4 Συμφωνώ	36	27,7	90,8
5 Συμφωνώ απόλυτα	12	9,2	100,0
Ο διευθυντής με επιβραβεύει όταν συμμετέχω σε προγράμματα και δραστηριότητες που απαιτούν χρήση ΤΠΕ			
11.17 1 Διαφωνώ απόλυτα	18	13,8	13,8
2 Διαφωνώ	26	20,0	33,8
3 Δεν είμαι σίγουρος	31	23,8	57,7
4 Συμφωνώ	41	31,5	89,2
5 Συμφωνώ απόλυτα	14	10,8	100,0
Ο διευθυντής μου δίνει κίνητρα ώστε να εισάγω τις ΤΠΕ στην τάξη			
11.18 1 Διαφωνώ απόλυτα	17	13,1	13,1
2 Διαφωνώ	34	26,2	39,2
3 Δεν είμαι σίγουρος	37	28,5	67,7
4 Συμφωνώ	32	24,6	92,3
5 Συμφωνώ απόλυτα	10	7,7	100,0
Ο διευθυντής με διευκολύνει στη λήψη αδειών για να παρακολουθήσω επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με τις ΤΠΕ			
11.19 1 Διαφωνώ απόλυτα	18	13,8	13,8
2 Διαφωνώ	21	16,2	30,0
3 Δεν είμαι σίγουρος	35	26,9	56,9

4 Συμφωνώ	43	33,1	90,0
5 Συμφωνώ απόλυτα	13	10,0	100,0
Ο διευθυντής με πιέζει για να χρησιμοποιήσω ΤΠΕ στην τάξη μου			
11.20 1 Διαφωνώ απόλυτα	55	42,3	42,3
2 Διαφωνώ	49	37,7	80,0
3 Δεν είμαι σίγουρος	15	11,5	91,5
4 Συμφωνώ	8	6,2	97,7
5 Συμφωνώ απόλυτα	3	2,3	100,0

Θα ήθελα περισσότερη ενθάρρυνση από τη διεύθυνση του σχολείου για να εντάξω τις ΤΠΕ στη διδασκαλία			
11.21 1 Διαφωνώ απόλυτα	16	12,3	12,3
2 Διαφωνώ	26	20,0	32,3
3 Δεν είμαι σίγουρος	41	31,5	63,8
4 Συμφωνώ	35	26,9	90,8
5 Συμφωνώ απόλυτα	12	9,2	100,0

Ο διευθυντής συμβάλλει στη διάχυση του αποτελέσματος μετά από συμμετοχή σε κάποια δραστηριότητα που απαιτεί χρήση ΤΠΕ

11.22 1 Διαφωνώ απόλυτα	13	10,0	10,0
2 Διαφωνώ	26	20,0	30,0
3 Δεν είμαι σίγουρος	47	36,2	66,2
4 Συμφωνώ	32	24,6	90,8
5 Συμφωνώ απόλυτα	12	9,2	100,0

Ο διευθυντής προβάλλει και αξιοποιεί όποια αποτελέσματα προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία

11.23 1 Διαφωνώ απόλυτα	17	13,1	13,1
2 Διαφωνώ	24	18,5	31,5
3 Δεν είμαι σίγουρος	47	36,2	67,7
4 Συμφωνώ	34	26,2	93,8
5 Συμφωνώ απόλυτα	8	6,2	100,0

Ο διευθυντής προσπαθεί να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη

11.24 1 Διαφωνώ απόλυτα	21	16,2	16,2
2 Διαφωνώ	33	25,4	41,5
3 Δεν είμαι σίγουρος	40	30,8	72,3
4 Συμφωνώ	26	20,0	92,3
5 Συμφωνώ απόλυτα	10	7,7	100,0

Ο διευθυντής φροντίζει να καλλιεργεί κουλτούρα «καινοτομίας» στη διδακτική πράξη

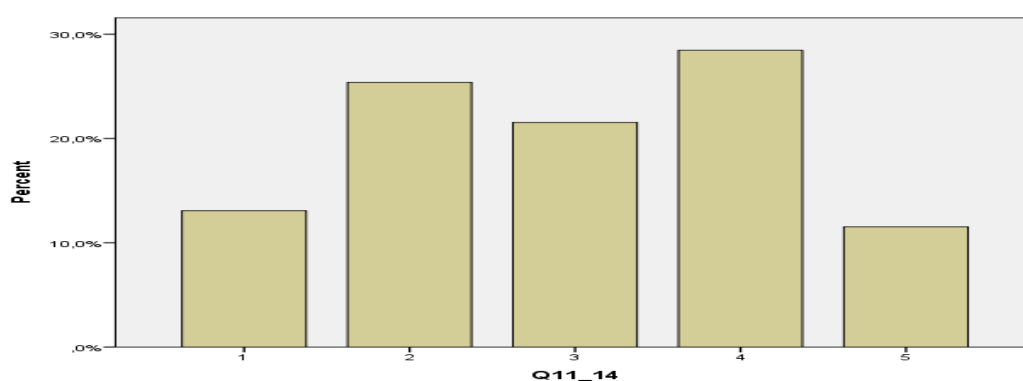
11.25 1 Διαφωνώ απόλυτα	14	10,8	10,8
2 Διαφωνώ	21	16,2	26,9
3 Δεν είμαι σίγουρος	46	35,4	62,3
4 Συμφωνώ	35	26,9	89,2
5 Συμφωνώ απόλυτα	14	10,8	100,0

ΣΥΝΟΛΟ	130	100,0	
--------	-----	-------	--

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα όσον αφορά την ένταξη των ΤΠΕ, στην ερώτηση αν ο διευθυντής υποστηρίζει και προτρέπει τους εκπαιδευτικούς το 50,8% απάντησε πως συμφωνεί και το 26,9% πως δεν είναι σίγουροι, ενώ διαφωνεί το 22,3%.

Για το ξεπέραςμα των εμποδίων που μπορεί να αντιμετωπίσουν στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, οι ερωτώμενοι κατά 45,4% φαίνεται να πιστεύουν πως η διεύθυνση τους βοηθάει, το 26,2% δεν είναι σίγουροι για αυτή τη βοήθεια και 28,5 πιστεύουν πως δεν έχουν βοήθεια.

Δυστυχώς ο διευθυντής δεν παροτρύνει τη συμμετοχή σε προγράμματα και δραστηριότητες καθώς το 38,5% απάντησε αρνητικά και το 21,5% δεν είναι σίγουροι. Το 40% υποστηρίζουν πως η διεύθυνση τους παροτρύνει.

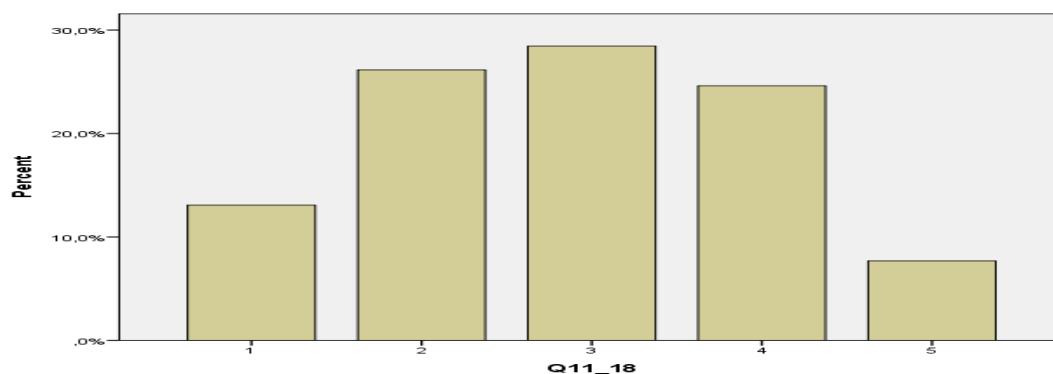
Διάγραμμα 6.16. Παρότρυνση σε συμμετοχή σε προγράμματα που απαιτούν χρήση ΤΠΕ

Τα αποτελέσματα δεν είναι πολύ ενθαρρυντικά και για την ερώτηση αν η ηγεσία ενημερώνει για την ύπαρξη προγραμμάτων και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τις ΤΠΕ, καθώς το 49,2% συμφωνεί ότι έχει ενημέρωση, ενώ το 30% διαφωνεί και αρκετοί είναι αυτοί που δεν είναι σίγουροι (20,8%).

Ανάλογα αποτελέσματα δείχνει και η ερώτηση εάν ο διευθυντής δείχνει ενδιαφέρον για την πορεία των δραστηριοτήτων που εφαρμόζονται. Το 40,8% διαφωνεί με αυτήν την πρόταση, το 22,3% δεν είναι σίγουροι και το 36,9% συμφωνεί.

Στην ερώτηση εάν η διεύθυνση επιβραβεύει τη συμμετοχή σε προγράμματα που απαιτούν χρήση των ΤΠΕ, το 33,8% διαφωνεί, το 23,8% δεν είναι σίγουροι και 42,3% συμφωνούν. Πάλι τα ποσοστά δεν είναι ενθαρρυντικά.

Για ότι τους παρέχονται κίνητρα, το 39,2% διαφωνεί, το 28,5% δεν είναι σίγουροι και μόνο το 32,3% συμφωνεί.

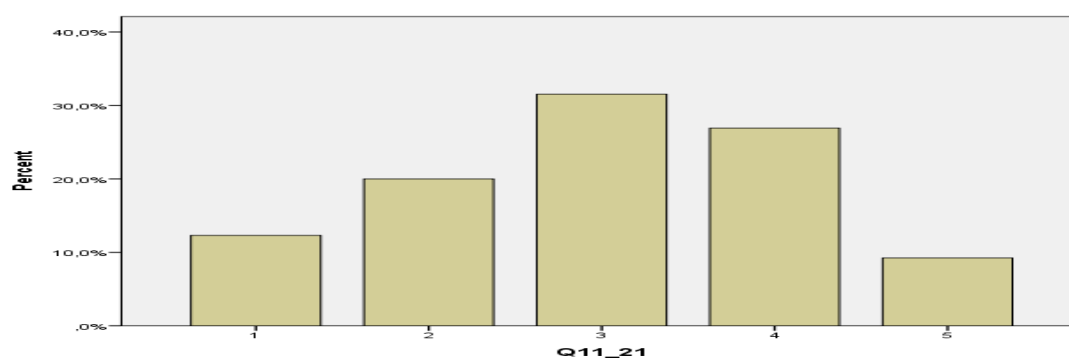

Διάγραμμα 6.17. Ο διευθυντής δίνει κίνητρα για εφαρμογή ΤΠΕ στην τάξη

Παρόμοια ποσοστά συναντάμε και στην ερώτηση αν ο διευθυντής διευκολύνει στη λήψη αδειών για την παρακολούθηση σχετικών σεμιναρίων. Το 30% διαφωνεί, το 26,9% δεν είναι σίγουροι, ενώ νιώθουν ότι διευκολύνονται το 43,1%.

Στην ερώτηση εάν η διεύθυνση πιέζει για τη χρήση ΤΠΕ στην τάξη, η πλειοψηφία διαφωνεί (80%), το 11,5% δεν είναι σίγουροι και μόνο το 8,5% νιώθουν πίεση.

Στην ερώτηση εάν θα ήθελαν περισσότερη ενθάρρυνση από τη διεύθυνση, το 32,3% διαφωνεί, το 31,5% δεν είναι σίγουροι, ενώ το 36,1% συμφωνεί. Κι εδώ οι εκπαιδευτικοί είναι διχασμένοι.

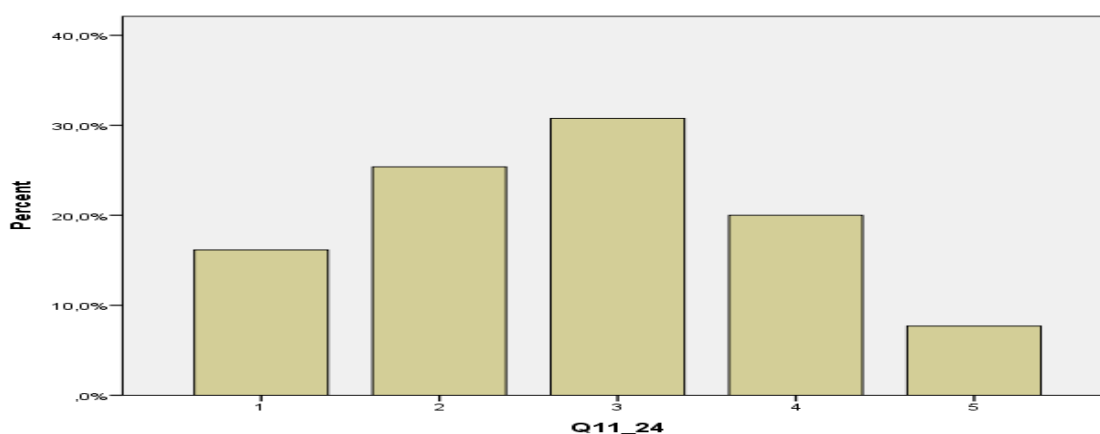

Διάγραμμα 6.18. Περισσότερη ενθάρρυνση για την ένταξη των ΤΠΕ

Όταν μια δραστηριότητα που σχετίζεται με τις ΤΠΕ ολοκληρώνεται οι ερωτηθέντες διαφωνούν κατά 30% πως υπάρχει διάχυση του αποτελέσματος, 36,2% δεν είναι σίγουροι και 33,8% συμφωνούν.

Αντίστοιχα όταν πρόκειται για την προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ από το διευθυντή τους, οι ερωτώμενοι συμφωνούν κατά 32,4%, 36,2% δεν είναι σίγουροι αν όντως συμβαίνει και 31,5% διαφωνούν.

Δυστυχώς ούτε στην προσπάθεια συντονισμού ομαδικών προσπαθειών από τον διευθυντή φαίνεται να συμφωνούν πολλά άτομα ότι γίνεται, καθώς συμφωνεί μόνο το 27,7%. Το 30,8% δεν είναι σίγουροι και το 41,5% διαφωνεί πως συμβαίνει.

Διάγραμμα 6.19. Ο διευθυντής συντονίζει οργανωμένες προσπάθειες για την αξιοποίηση των ΤΠΕ

Τέλος στην ερώτηση εάν ο διευθυντής φροντίζει να καλλιεργεί κουλτούρα «καινοτομίας» στη διδακτική πράξη, ποσοστό 35,4% απάντησε ότι δεν είναι σίγουροι και ποσοστό 37,7% ότι συμφωνεί. Ακολουθούν με ποσοστό 26,9% όσοι διαφωνούν.

Τα αποτελέσματα αποδεικνύουν ότι ο ρόλος των διευθυντών είναι σημαντικός, αλλά στην πράξη, μέσα στα σχολεία, τα αποτελέσματα είναι τα μη αναμενόμενα. Τα μη μικρά ποσοστά αυτών που διαφωνούν ή δεν ήταν σίγουροι ίσως δείχνουν πως οι διευθυντές δεν έχουν καταλάβει ακόμα πόσο μπορούν να επηρεάσουν στη χρήση των ΤΠΕ, δεν ενθαρρύνουν κι δεν επαινούν τουλάχιστον όσο θα έπρεπε. Μάλλον υπάρχουν και αδιάφοροι διευθυντές και οι εκπαιδευτικοί, ενώ υπάρχει η θέληση και το κλίμα, δεν έχουν την καλύτερη αντιμετώπιση που θα ήθελαν να έχουν από τη διεύθυνση. Αυτές οι ουδέτερες τιμές δείχνουν στασιμότητα.

6.4.Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για το ρόλο του διευθυντή ως προς την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ

Σε αυτό το κομμάτι που θέλουμε να δούμε τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για τον ρόλο που έχει ο διευθυντής σε μια σχολική μονάδα ως προς την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Καθώς οι ερωτήσεις που αφορούν τον ρόλο του διευθυντή, αλλά και εκείνες που έχουν να κάνουν με την ένταξη και την χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία είναι υπερβολικά πολλές, επιλέγουμε να γίνει μια συσχέτιση κάποιων από αυτών που είναι και οι πιο κύριες.

Πιο συγκεκριμένα θα γίνει ανάλυση των ερωτήσεων για τον ρόλο του διευθυντή ως προς τις πιο κύριες από τις ερωτήσεις σχετικά με την χρήση ΤΠΕ, οι οποίες είναι:

-Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικό υλικό με την βοήθεια των ΤΠΕ για να το εντάξω στη διδασκαλία

-Βασιζόμαστε περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ.

Επιλέξαμε τις παραπάνω ερωτήσεις καθώς όλες οι υπόλοιπες θεωρούνται κατά κάποιον τρόπο υποερωτήσεις αυτών και η ανάλυση τους θα ήταν αρκετά κουραστική χωρίς ιδιαίτερο νόημα.

Και πάλι από αυτές τις συγκρίσεις θα παρουσιαστούν εκείνες που έχουν την μεγαλύτερη εξάρτηση:

-Αν παίζει ρόλο η επιμόρφωση του διευθυντή πάνω στις ΤΠΕ, ώστε να παίρνει περισσότερες πρωτοβουλίες στην χρησιμοποίηση εκπαιδευτικού υλικού για να το εντάξει στην διδασκαλία ο εκπαιδευτικός

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Υπάρχει H_0 (Μηδενική υπόθεση) όταν δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, ενώ υπάρχει H_1 (Εναλλακτική υπόθεση) όταν παρατηρείται σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Πίνακας 6.11. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.7 και 9.1

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,404 ^a	16	,016
Likelihood Ratio	29,802	16	,019
Linear-by-Linear Association	3,859	1	,049
N of Valid Cases	130		

Επειδή $p=0,016 < 0,05$ δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, άρα υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ των γνώσεων του διευθυντή σχετικά με το ΤΠΕ ώστε να παίρνει περισσότερες πρωτοβουλίες και της χρησιμοποίησης εκπαιδευτικού υλικού για το εντάξει στην διδασκαλία.

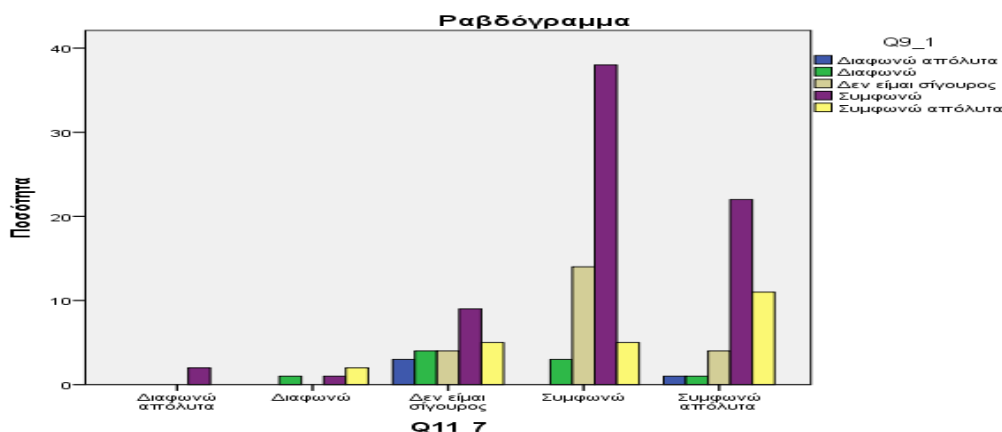
Παρουσιάζεται ένας πίνακας συνάφειας και το αντίστοιχο ραβδόγραμμα.

Πίνακας 6.12. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.7 και 9.1

	Χρησιμοποίηση εκπαιδευτικού υλικού για να το εντάξω στην διδασκαλία					Total
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
11.7						
Διαφωνώ απόλυτα	0	0	0	2	0	2
Διαφωνώ	0	1	0	1	2	4
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	4	9	5	25
Συμφωνώ	0	3	14	38	5	60
Συμφωνώ απόλυτα	1	1	4	22	11	39
Total	4	9	22	72	23	130

Όπου η ερώτηση Q11.7: αφορά στο γεγονός πως όσο πιο επιμορφωμένος είναι ο διευθυντής πάνω στις ΤΠΕ, τόσο περισσότερες πρωτοβουλίες παίρνει για την

ένταξή τους και Q9.1: χρησιμοποιώ εκπαιδευτικό υλικό με την βοήθεια των ΤΠΕ για να το εντάξω στη διδασκαλία

Διάγραμμα 6.20. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.7

Από τα παραπάνω αυτό που αξίζει να αναφερθεί είναι πως πολλά άτομα που συμφωνούν με την μία εκδοχή συμφωνούν και με την άλλη.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου στην χρησιμοποίηση εκπαιδευτικού υλικού μέσω ΤΠΕ για να το εντάξει στη διδασκαλία ο εκπαιδευτικός

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Υπάρχει H_0 (Μηδενική υπόθεση) όταν δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, ενώ υπάρχει H_1 (Εναλλακτική υπόθεση) όταν παρατηρείται σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Πίνακας 6.13. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.8 και 9.1

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	27,697 ^a	16	,034
Likelihood Ratio	29,984	16	,018
Linear-by-Linear Association	3,926	1	,048
N of Valid Cases	130		

a. 19 cells (76,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,18.

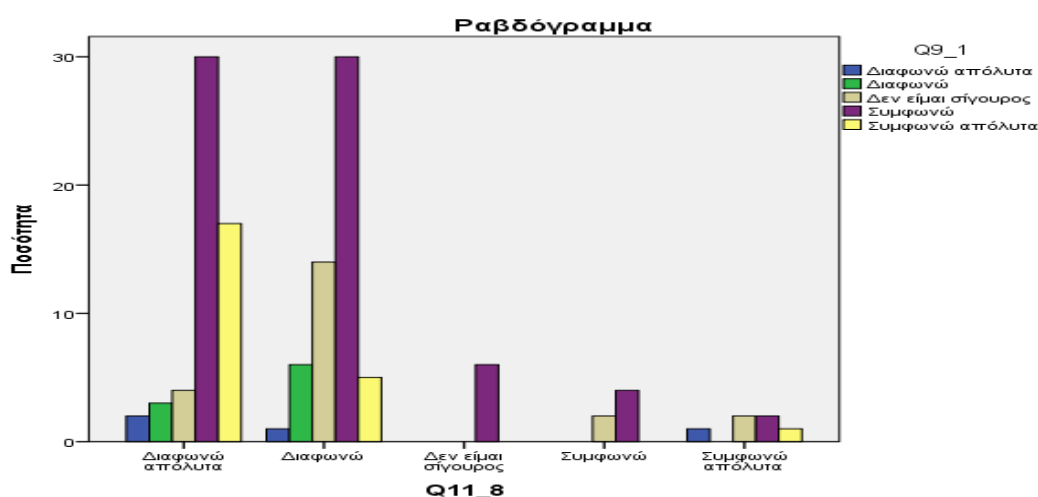
Επειδή $p=0,034 < 0,05$ δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, άρα υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ της χρήσης του ΤΠΕ από τον διευθυντή αποκλειστικά για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου και της χρησιμοποίησης εκπαιδευτικού υλικού μέσω ΤΠΕ.

Παρουσιάζεται ένας πίνακας συνάφειας και το αντίστοιχο ραβδόγραμμα.

Πίνακας 6.14. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.1

	Q9_1					Total
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Q11_8 Διαφωνώ απόλυτα	2	3	4	30	17	56
Διαφωνώ	1	6	14	30	5	56
Δεν είμαι σίγουρος	0	0	0	6	0	6
Συμφωνώ	0	0	2	4	0	6
Συμφωνώ απόλυτα	1	0	2	2	1	6
Total	4	9	22	72	23	130

Όπου Q9_1: Χρησιμοποίηση εκπαιδευτικού υλικού με την βοήθεια των ΤΠΕ για την ένταξη στην διδασκαλία και Q11_8: Ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου.

Διάγραμμα 6.21. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.8

Σύμφωνα με τα παραπάνω, τόσο με τον πίνακα αλλά και το διάγραμμα παρατηρείται ότι, τα περισσότερα άτομα διαφωνούν με το ότι ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου, συμφωνούν όμως με το γεγονός πως πρέπει να χρησιμοποιείται εκπαιδευτικό υλικό για την ένταξη των ΤΠΕ στην διδασκαλία.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου στην χρήση περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και όχι τόσο στην χρήση των ΤΠΕ

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Υπάρχει H_0 (Μηδενική υπόθεση) όταν δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%, ενώ υπάρχει H_1 (Εναλλακτική υπόθεση) όταν παρατηρείται σημαντική εξάρτηση μεταξύ των μεταβλητών σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Πίνακας 6.15. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.8 και 9.6

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	28,229 ^a	16	,030
Likelihood Ratio	32,971	16	,007
Linear-by-Linear Association	8,565	1	,003
N of Valid Cases	130		

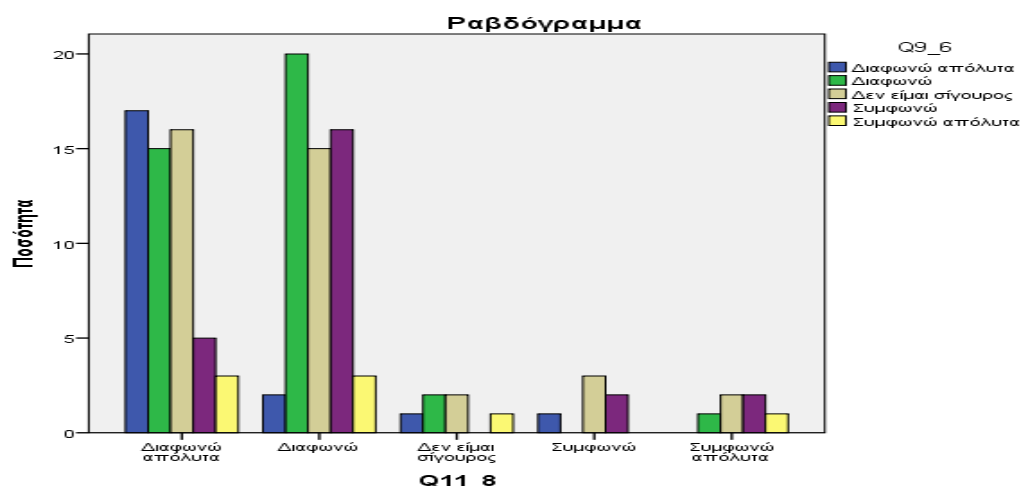
a. 17 cells (68,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,37.

Επειδή $p=0,030 < 0,05$ δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, άρα υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ της χρήση των ΤΠΕ από τον διευθυντή μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου και της χρήσης παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και όχι τόσο ΤΠΕ από τους εκπαιδευτικούς.

Πίνακας 6.16. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.6

	Q9_6					Σύνολο
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Q11_8 Διαφωνώ απόλυτα	17	15	16	5	3	56
Διαφωνώ	2	20	15	16	3	56
Δεν είμαι σίγουρος	1	2	2	0	1	6
Συμφωνώ	1	0	3	2	0	6
Συμφωνώ απόλυτα	0	1	2	2	1	6
Σύνολο	21	38	38	25	8	130

Όπου Q9_6: Βασίζομαι περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι στην χρήση των ΤΠΕ και Q11_8: Ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ, μόνο για την διεκπεραίωση του διοικητικού έργου.

Διάγραμμα 6.22. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.8

Από τα παραπάνω παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό διαφωνεί στο ότι ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για την διεκπεραίωση έναντι των περισσότερων πάλι απαντήσεων που διαφωνούν πως πρέπει περισσότερο να βασίζονται σε παραδοσιακές μεθόδους.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής πρέπει διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για την χρήση ΤΠΕ ως προς την χρήση εκπαιδευτικού υλικού με την βοήθεια των ΤΠΕ για να τις εντάξουν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία.

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Πίνακας 6.17. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.10 και 9.1

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	39,103 ^a	16	,001
Likelihood Ratio	29,699	16	,020
Linear-by-Linear Association	4,565	1	,033
N of Valid Cases	130		

a. 17 cells (68,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,03.

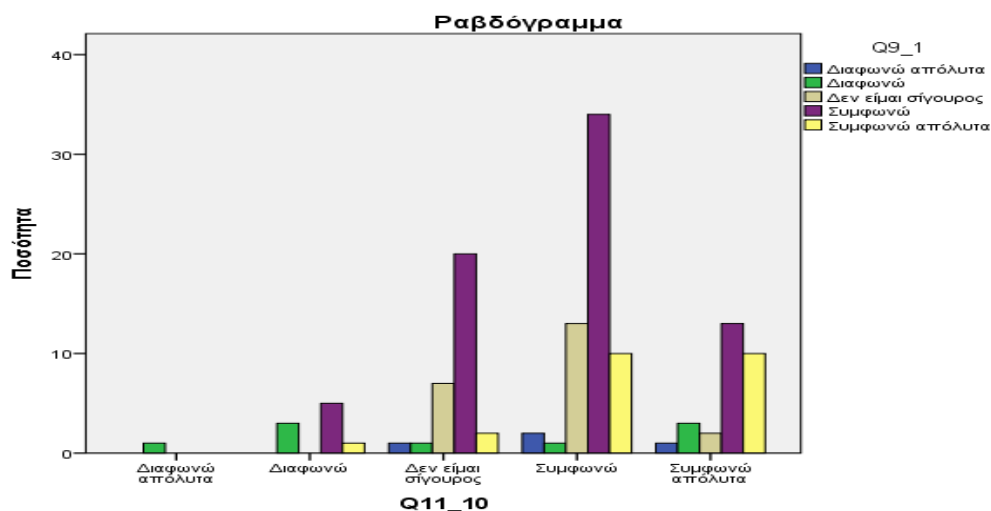
Επειδή $p=0,001 < 0,05$ δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ της διαμόρφωσης εκπαιδευτικής κουλτούρας του διευθυντή για την χρήση ΤΠΕ και της χρήσης εκπαιδευτικού υλικού με τη βοήθεια των ΤΠΕ για να τις εντάξουν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία.

Πίνακας 6.18. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.8 και 9.6

	Q9_1					Σύνολο
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Q11_10 Διαφωνώ απόλυτα	0	1	0	0	0	1
Διαφωνώ	0	3	0	5	1	9
Δεν είμαι σίγουρος	1	1	7	20	2	31
Συμφωνώ	2	1	13	34	10	60
Συμφωνώ απόλυτα	1	3	2	13	10	29
Σύνολο	4	9	22	72	23	130

Όπου Q9_1: Χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό με τη βοήθεια των ΤΠΕ

Q11_10: Ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για την χρήση των ΤΠΕ

Διάγραμμα 6.23. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.10

Γενικά οι περισσότερες απαντήσεις για την ερώτηση (Q11_10) κυμαίνονται στις απαντήσεις συμφωνώ – συμφωνώ απόλυτα.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για την χρήση ΤΠΕ ως προς την χρήση περισσότερων παραδοσιακών τρόπων διδασκαλίας και όχι χρήση των ΤΠΕ

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Πίνακας 6.19. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.10 και 9.6

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	34,208 ^a	16	,005
Likelihood Ratio	25,818	16	,057
Linear-by-Linear Association	4,006	1	,045
N of Valid Cases	130		

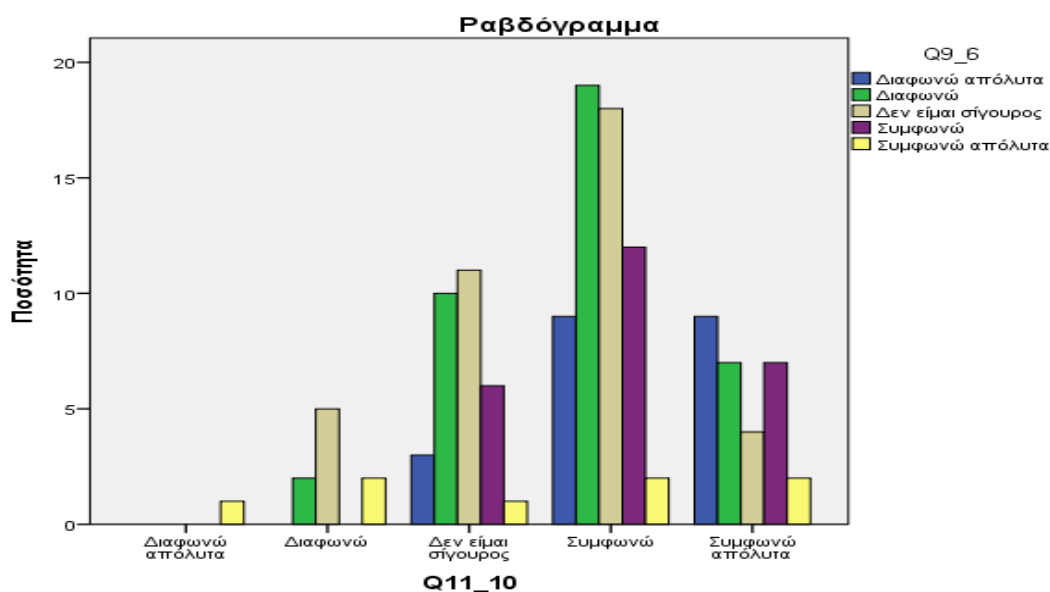
a. 14 cells (56,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,06.

Επειδή $p=0,005 < 0,05$ δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, άρα υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ της διαμόρφωσης εκπαιδευτικής κουλτούρας του διευθυντή για την χρήση ΤΠΕ και της χρήσης περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας.

Πίνακας 6.20. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.10 και 9.6

		Q9_6				Σύνολο
		Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	
Q1	Διαφωνώ απόλυτα	0	0	0	0	1
1_1	Διαφωνώ	0	2	5	0	2
0	Δεν είμαι σίγουρος	3	10	11	6	31
	Συμφωνώ	9	19	18	12	60
	Συμφωνώ απόλυτα	9	7	4	7	29
	Σύνολο	21	38	38	25	130

Όπου Q9_6: Χρησιμοποιούν περισσότερο παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο την χρήση των ΤΠΕ και Q11_10: Ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για την χρήση των ΤΠΕ

Διάγραμμα 6.24. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.10

Τόσο από το παραπάνω πίνακα, αλλά και από το διάγραμμα, το μεγαλύτερο ποσοστό εκείνων που συμφωνούν με την εκδοχή του ότι ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για την χρήση των ΤΠΕ, διαφωνούν ή δεν είναι σίγουροι για την χρήση παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση των ΤΠΕ ως προς την χρήση εκπαιδευτικού υλικού με την βοήθεια των ΤΠΕ στη διδασκαλία

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Πίνακας 6.21. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.11 και 9.1

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	41,172 ^a	16	,001
Likelihood Ratio	36,866	16	,002
Linear-by-Linear Association	5,669	1	,017
N of Valid Cases	130		

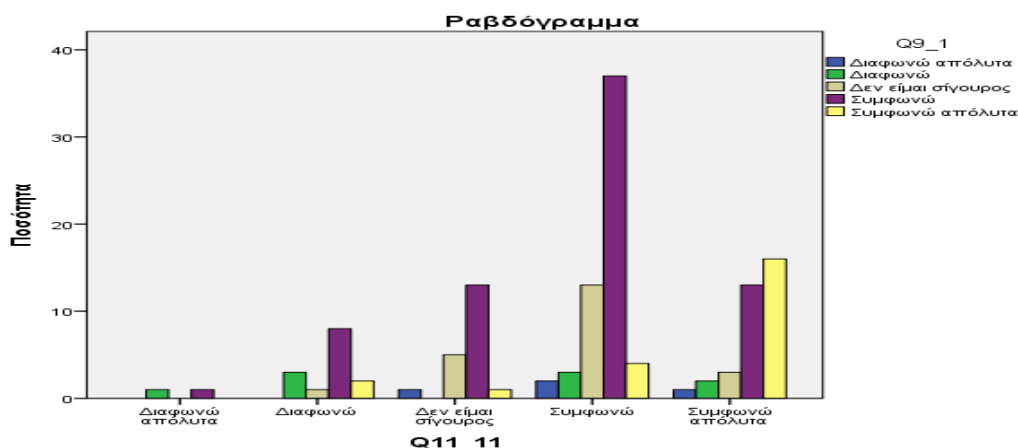
a. 17 cells (68,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,06.

Επειδή $p=0,001 < 0,05$ και δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, άρα υπάρχει στατιστικά μεγάλη εξάρτηση μεταξύ του ότι ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί την χρήση των ΤΠΕ και της χρήση εκπαιδευτικού υλικού με την βοήθεια των ΤΠΕ στη διδασκαλία.

Πίνακας 6.22. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.11 και 9.1

	Q9_1					Σύνολο
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Q11 Διαφωνώ απόλυτα	0	1	0	1	0	2
_11 Διαφωνώ	0	3	1	8	2	14
Δεν είμαι σίγουρος	1	0	5	13	1	20
Συμφωνώ	2	3	13	37	4	59
Συμφωνώ απόλυτα	1	2	3	13	16	35
Σύνολο	4	9	22	72	23	130

Όπου Q9_1: Χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό και Q11_11: Ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση των ΤΠΕ

Διάγραμμα 6.25. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.1 και 11.11

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο πλήθος ατόμων συμφωνεί με το ενδεχόμενο ότι ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση των ΤΠΕ, και συμφωνούν με το ότι χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό με τη βοήθεια των ΤΠΕ.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση των ΤΠΕ ως προς την χρήση περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Πίνακας 6.23. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.11 και 9.6

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	30,134 ^a	16	,017
Likelihood Ratio	28,536	16	,027
Linear-by-Linear Association	1,506	1	,220
N of Valid Cases	130		

a. 15 cells (60,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,12.

Επειδή $p=0,017 < 0,05$ απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και δεχόμαστε την εναλλακτική, επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση μεταξύ του ότι ο

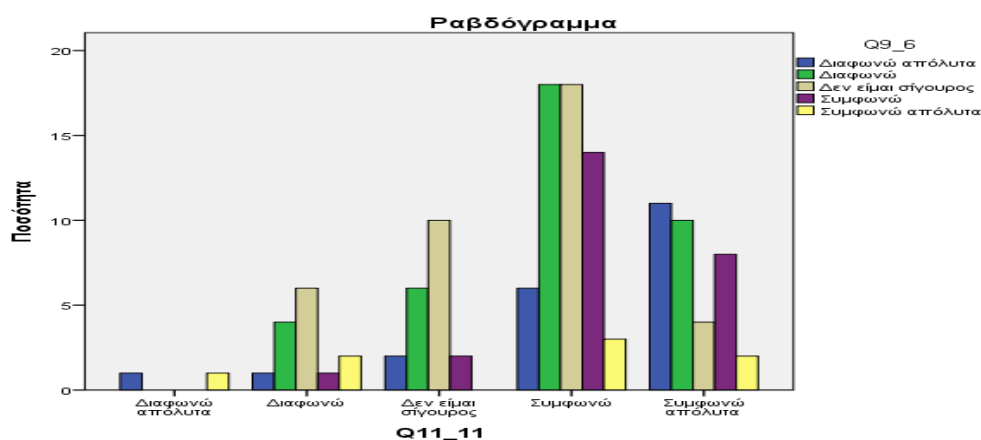
διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης, ώστε να προωθεί την χρήση των ΤΠΕ και της χρήση περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας.

Παρουσιάζεται ένας πίνακας συνάφειας και το αντίστοιχο ραβδόγραμμα.

Πίνακας 6.24. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.11 και 9.6

	Q9_6					Σύνολο
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Q11_11 Διαφωνώ απόλυτα	1	0	0	0	1	2
Διαφωνώ	1	4	6	1	2	14
Δεν είμαι σίγουρος	2	6	10	2	0	20
Συμφωνώ	6	18	18	14	3	59
Συμφωνώ απόλυτα	11	10	4	8	2	35
Σύνολο	21	38	38	25	8	130

Όπου Q9_6: Χρησιμοποιούν παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ Q11_11: Ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση των ΤΠΕ

Διάγραμμα 6.26. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.11

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το μεγαλύτερο ποσοστό συμφωνεί με την εκδοχή ότι ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθή τη χρήση των ΤΠΕ σε σχέση με την άποψη ότι πρέπει να χρησιμοποιούν παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας.

-Αν παίζει ρόλο το ότι ο διευθυντής προσπαθεί να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη ως προς την χρήση περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ

Έλεγχος ανεξαρτησίας

Πίνακας 6.25. Δοκιμασία χ^2 για ερωτήσεις 11.24 και 9.6

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	27,772 ^a	16	,034
Likelihood Ratio	29,627	16	,020
Linear-by-Linear Association	,123	1	,726
N of Valid Cases	130		

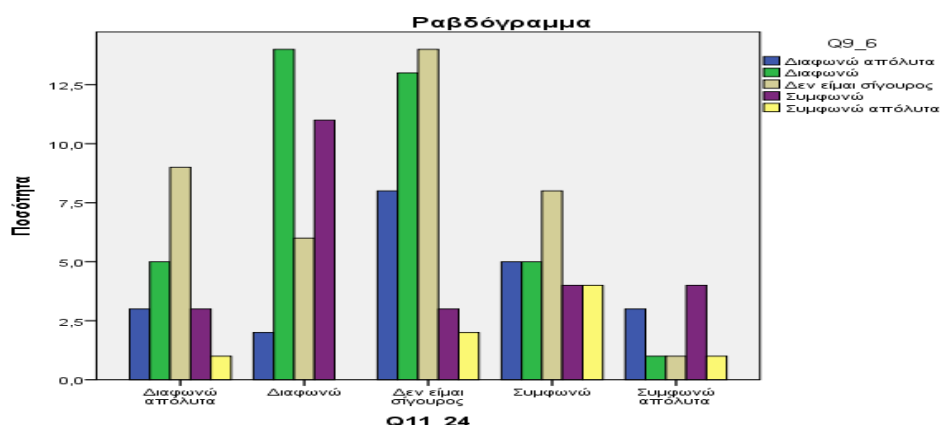
a. 12 cells (48,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is ,62.

Επειδή $p=0,034 < 0,05$ απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση και δεχόμαστε την εναλλακτική, επομένως υπάρχει στατιστικά σημαντική εξάρτηση μεταξύ της προσπάθειας να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη και της χρήσης περισσότερο παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ.

Πίνακας 6.26. Συνάφεια για ερωτήσεις 11.24 και 9.6

	Q9_6					Total
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Διαφωνώ απόλυτα	3	5	9	3	1	21
Διαφωνώ	2	14	6	11	0	33
Δεν είμαι σίγουρος	8	13	14	3	2	40
Συμφωνώ	5	5	8	4	4	26
Συμφωνώ απόλυτα	3	1	1	4	1	10
Total	21	38	38	25	8	130

Όπου Q9_6: Χρησιμοποιούν παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ Q11_24: Ο διευθυντής προσπαθεί να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη.

Διάγραμμα 6.27. Συσχέτιση ερωτήσεων 9.6 και 11.24

Από το παραπάνω διάγραμμα είναι πιο εμφανείς οι ερμηνείες και του αντίστοιχου πίνακα συνάφειας. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο πλήθος που διαφωνεί ή δεν είναι σίγουρο σχετικά με το αν ο διευθυντής πρέπει να προσπαθεί να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη, διαφωνεί ή δεν σίγουρο αντίστοιχα και με την χρησιμοποίηση παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας.

Οπότε επιβεβαιώνεται και η στατιστικά σημαντική εξάρτηση που υπάρχει μεταξύ τους, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω.

6.5.Σύνδεση και συσχέτιση των στάσεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών με βάση τα δημογραφικά και τα υπηρεσιακά στοιχεία τους

Στο συγκεκριμένο ερώτημα σκοπός είναι να βρεθεί αν υπάρχει σύνδεση και συσχέτιση των στάσεων και των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών με βάση τα δημογραφικά τους στοιχεία. Θα αναλύσουμε τις ερωτήσεις από το Β' μέρος του ερωτηματολογίου που αφορά τις στάσεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, πιο συγκεκριμένα ερωτήσεις (8.1,8.2,8.7,8.8) που είναι οι πιο σημαντικές εκ των στάσεων.

Για δυο ανεξάρτητα χρησιμοποιείται ο έλεγχος Mann – Whitney και όταν πρόκειται για παραπάνω από δύο δείγματα χρησιμοποιείται ο έλεγχος Kruskal - Wallis. Με βάση αυτούς τους ελέγχους θα διαπιστωθεί αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά στις απαντήσεις των απόψεων των εκπαιδευτικών ως προς τα δημογραφικά τους.

6.5.1. Το φύλο και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ

Εδώ πραγματοποιείται έλεγχος Mann – Whitney για όλες τις μεταβλητές ως προς το φύλο.

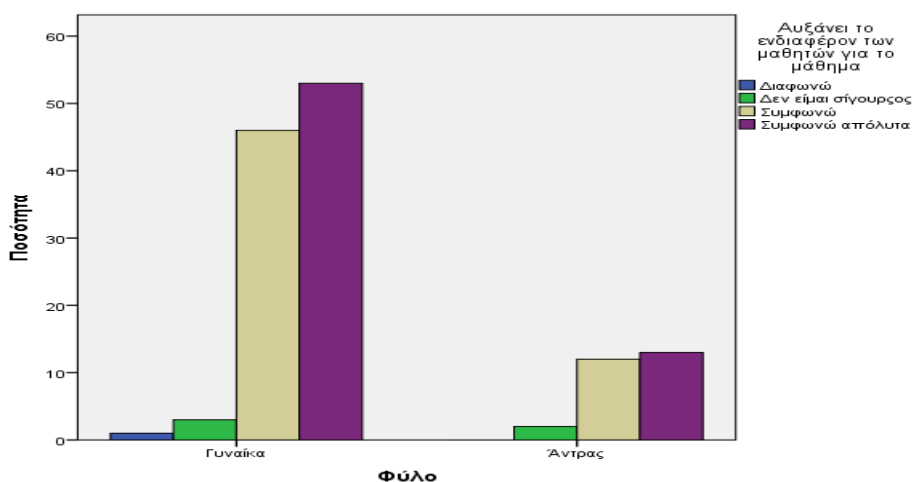
Πίνακας 6.27. Έλεγχος Mann – Whitney για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με το φύλο.

Μεταβλητές	Τιμές Mann – Whitney
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,663
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,269
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,525
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,067

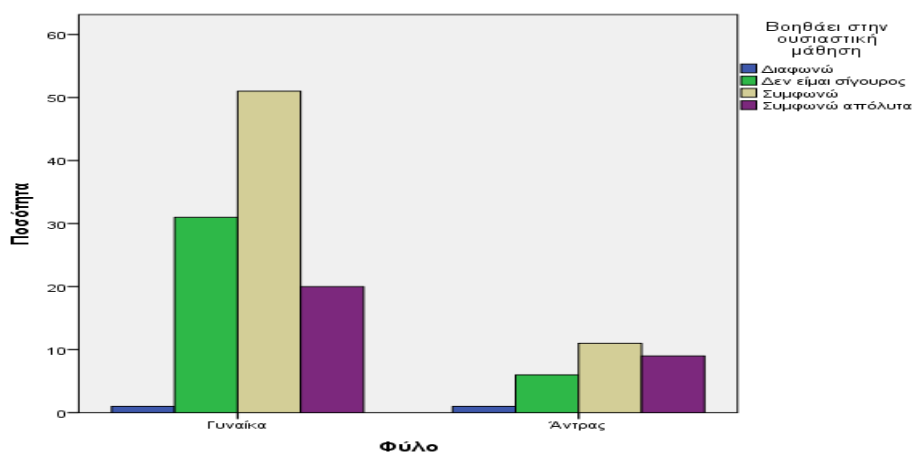
H₀: Δεχόμαστε ότι δεν υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά του φύλου των εκπαιδευτικών ως προς τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους.

H₁: Δεχόμαστε ότι υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά του φύλου των εκπαιδευτικών ως προς τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους.

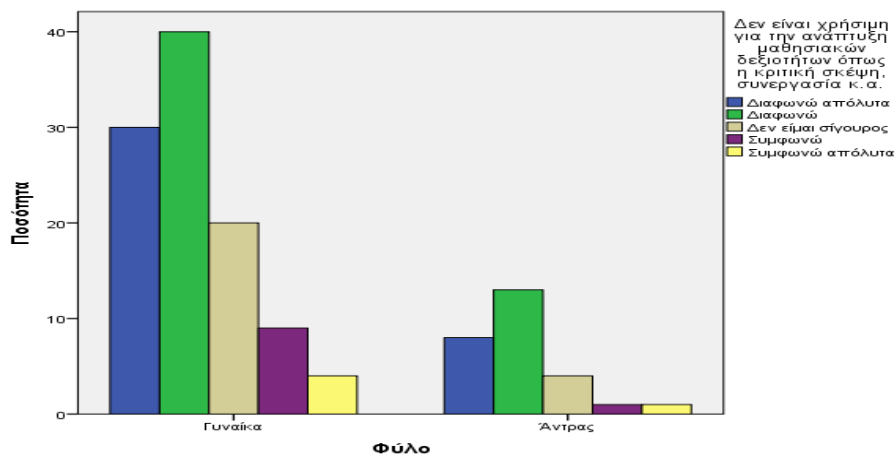
Μέσω του ελέγχου παρατηρήσαμε ότι $p > 0,05$ για όλες τις μεταβλητές, επομένως αποδεχόμαστε την μηδενική υπόθεση, άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά του φύλου των εκπαιδευτικών ως προς τις στάσεις τους. Παρακάτω θα παρουσιαστούν και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

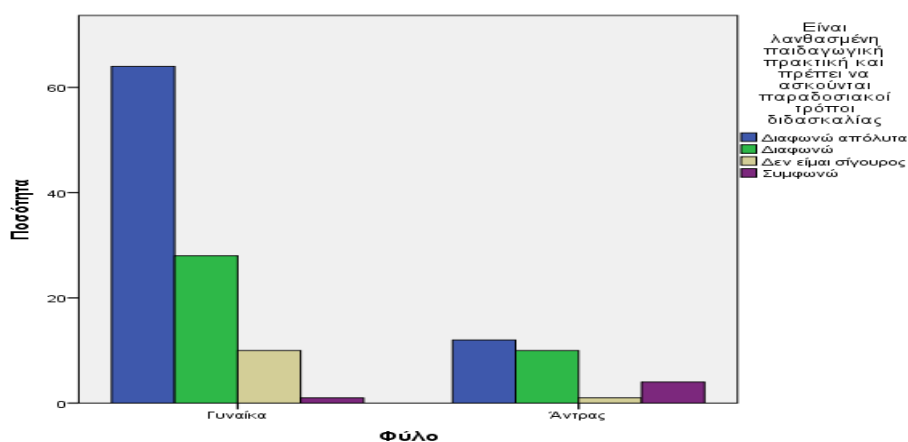
Διάγραμμα 6.28. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.29. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.30. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.31. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με το φύλο των ερωτηθέντων

6.5.2. Η ηλικία και οι στάσεις των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ

Μέσα από αυτή την σύγκριση θέλουμε να δούμε κατά το πόσο η ηλικία παίζει ρόλο στις διαφοροποιήσεις σχετικά με τις στάσεις των εκπαιδευτικών. Για να πραγματοποιηθεί κάτι τέτοιο γίνεται έλεγχος Kruskal – Wallis για τον έλεγχο στατιστικά σημαντικής διαφοράς (αν $p > 0,05$) το οποίο θα φανεί και από τον παρακάτω πίνακα αλλά και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

Πιο συγκεκριμένα ο Kruskal -Wallis μου δείχνει ότι:

H_0 : Δεχόμαστε ότι δεν υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά των βαθμίδων ηλικίας των εκπαιδευτικών ως προς τις αντιλήψεις τους

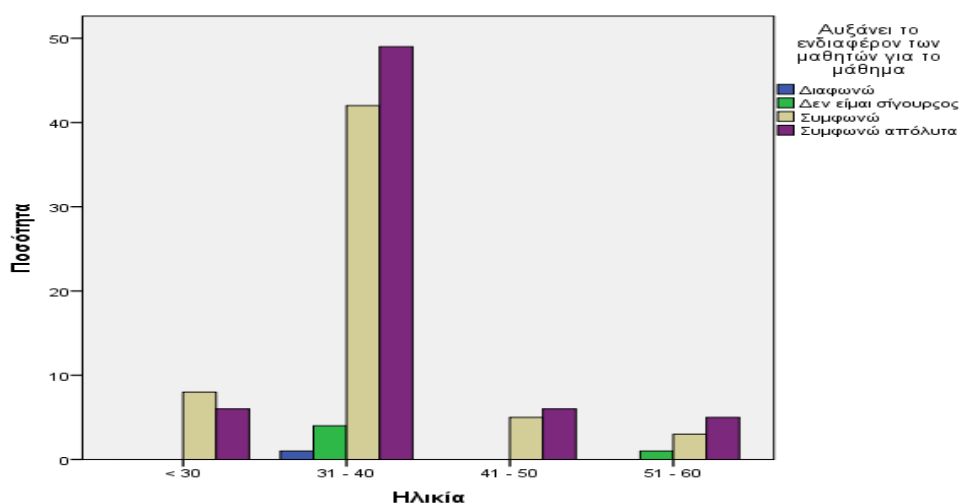
H_1 : Δεχόμαστε ότι υπάρχει στατιστικά μεγάλη διαφορά των βαθμίδων ηλικίας των εκπαιδευτικών ως προς τις αντιλήψεις τους

Πίνακας 6.28. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την ηλικία

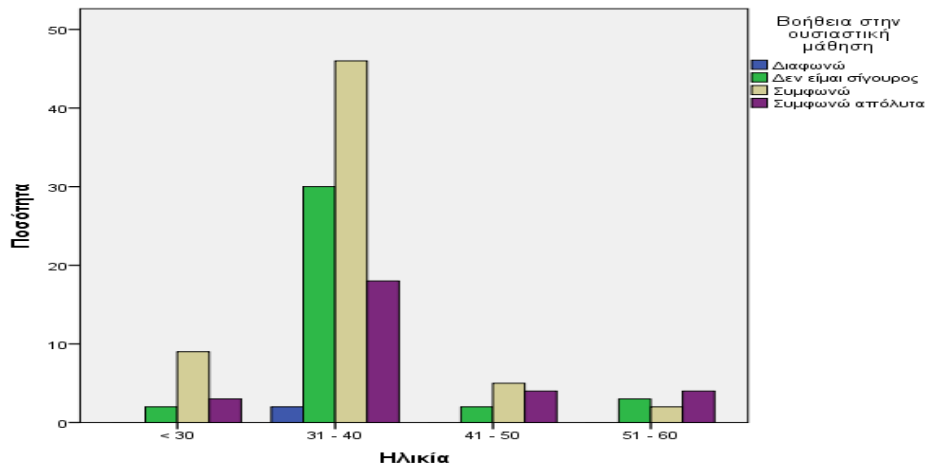
Μεταβλητή ηλικίας (σε κλίμακες)	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Kruskal – Wallis
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,733
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,298
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,472
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,083

Παρατηρούμε ότι όλες οι τιμές του ελέγχου είναι $>0,05$ επομένως αποδεχόμαστε την μηδενική υπόθεση, άρα δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά της ηλικίας των εκπαιδευόμενων με τις στάσεις τους.

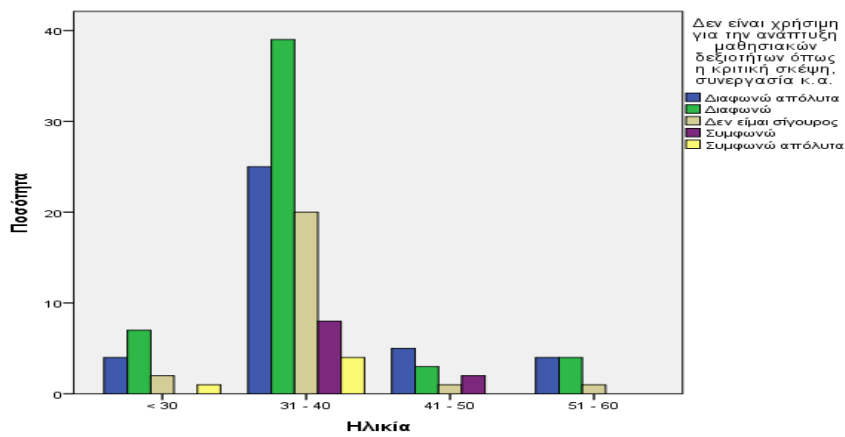
Θα φανεί παρακάτω και διαγραμματικά.

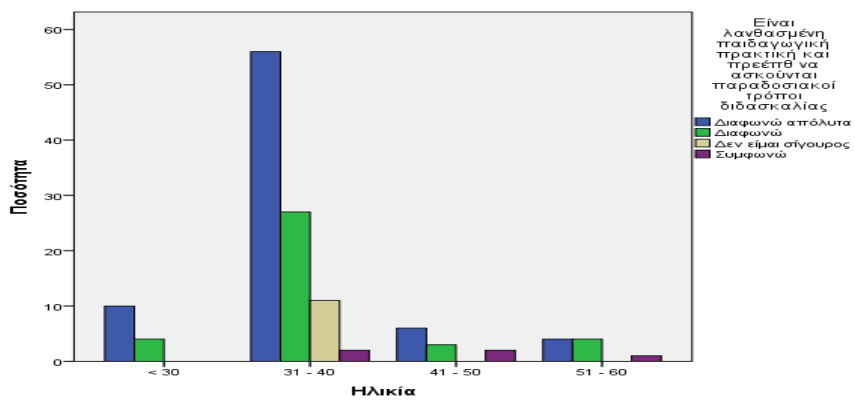
Διάγραμμα 6.32. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.33. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.34. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.35. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με την ηλικία των ερωτηθέντων

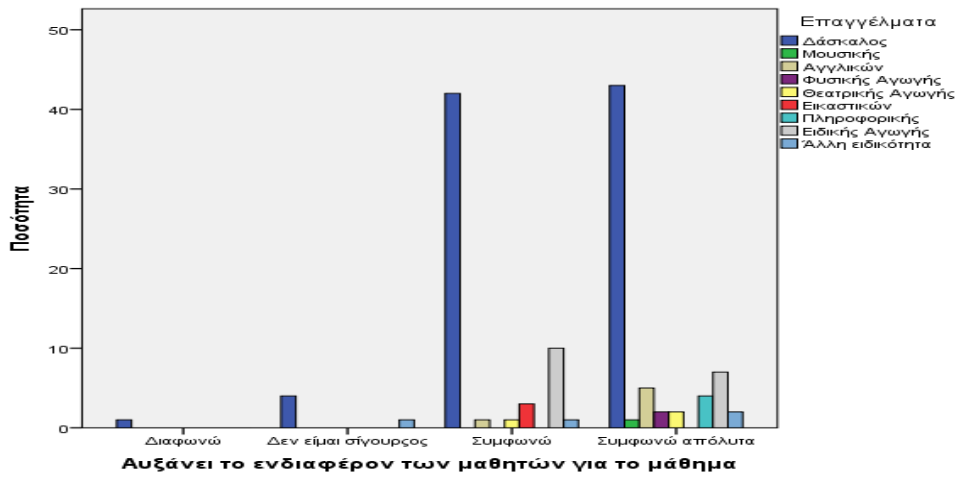
6.5.3. Η ειδικότητα και οι στάσεις για τις ΤΠΕ

Πίνακας 6.29. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την ειδικότητα

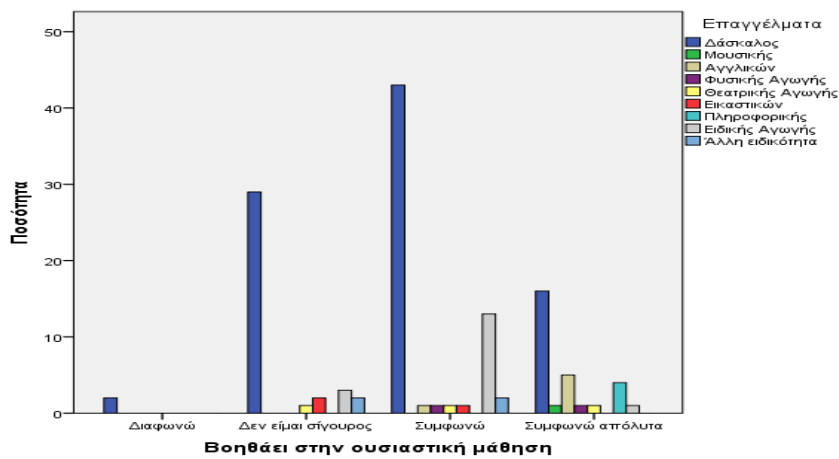
Μεταβλητή ειδικότητας του κάθε εκπαιδευόμενου	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Kruskal – Wallis
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,857
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,449
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,139
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,192

Παρατηρούμε ότι όλες οι τιμές του ελέγχου είναι $>0,05$, επομένως αποδεχόμαστε την μηδενική υπόθεση. Δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά της ειδικότητας του κάθε εκπαιδευόμενου με τις στάσεις τους.

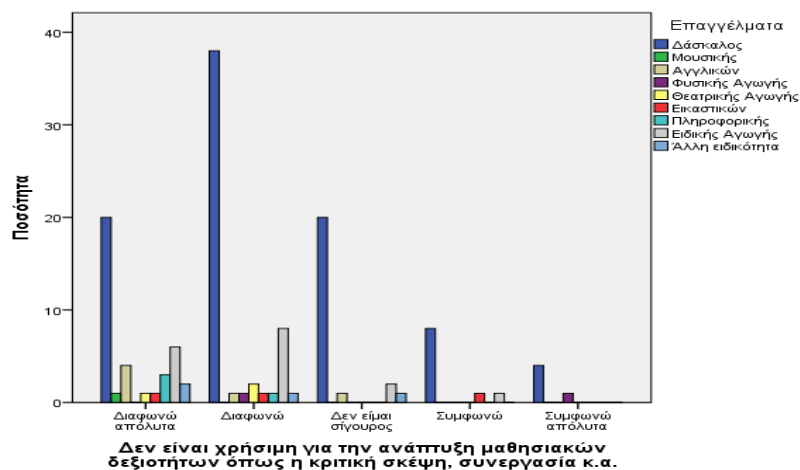
Παρακάτω φαίνονται αναλυτικά οι διαφοροποιήσεις των απαντήσεων ανά την ειδικότητα και κατά το πόσο επηρεάζει τις στάσεις τους. Κάτι το οποίο είναι εμφανές, αλλά είχε παρατηρηθεί και στην περιγραφική ανάλυση το μεγαλύτερο πλήθος των ερωτηθέντων είναι δάσκαλοι.

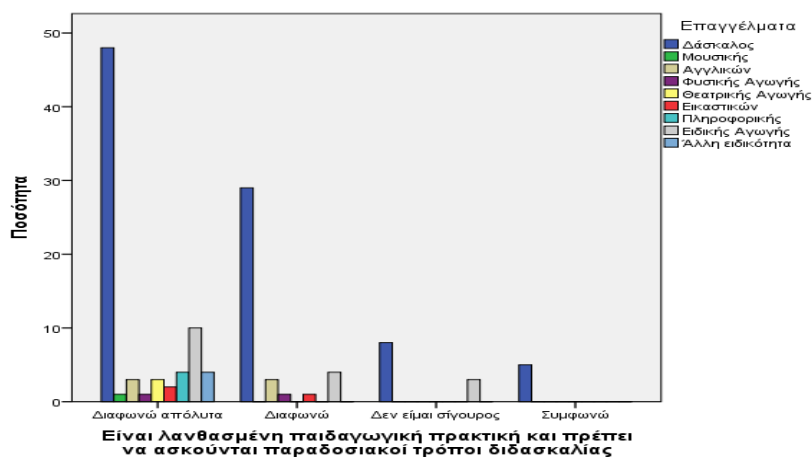
Διάγραμμα 6.36. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.37. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.38. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.39. Ερώτηση 8.9 σε σχέση με την ειδικότητα των ερωτηθέντων

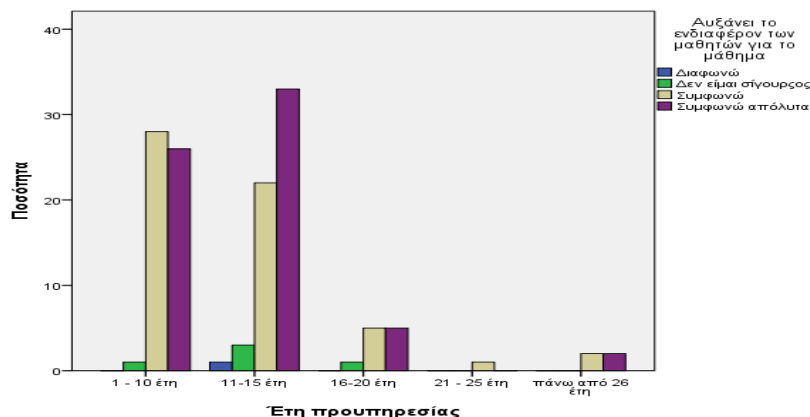
6.5.4. Τα έτη προϋπηρεσίας και οι στάσεις για τις ΤΠΕ

Πίνακας 6.30. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας

Μεταβλητή για τα έτη προϋπηρεσίας	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Kruskal – Wallis
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,630
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,604
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,303
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,449

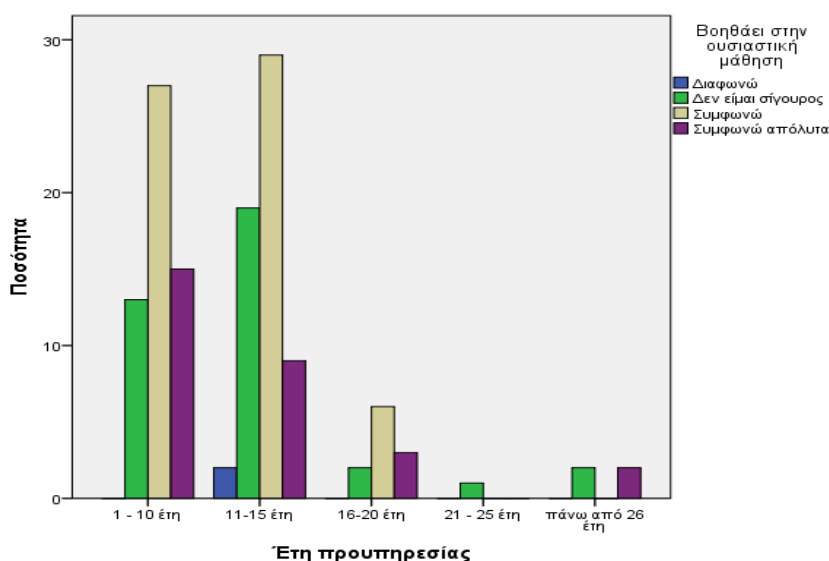
Παρατηρούμε ότι είναι $>0,05$ όλες οι τιμές του ελέγχου, άρα δεχόμαστε ότι δεν υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά των ετών προϋπηρεσίας του κάθε εκπαιδευόμενου με τις στάσεις τους.

Θα παρουσιαστούν παρακάτω και τα αντίστοιχα διαγράμματα για κάθε περίπτωση.

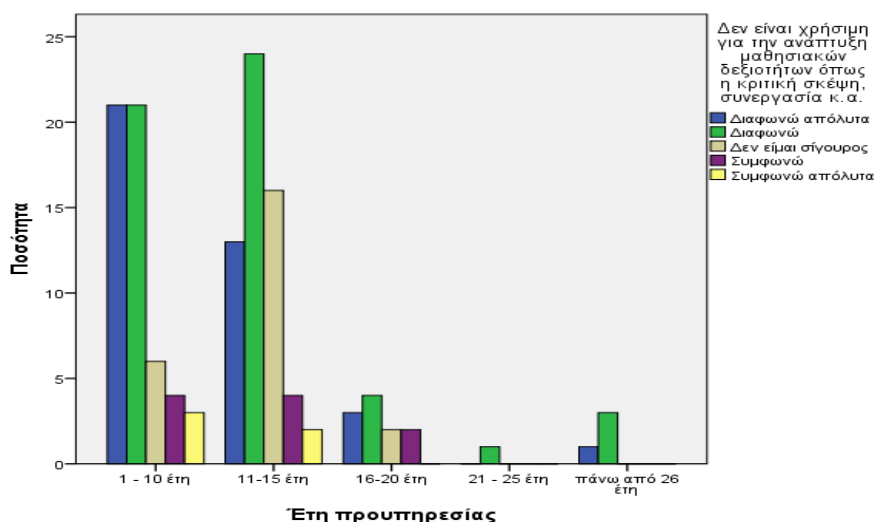
Διάγραμμα 6.40. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό εκείνων που έχουν 1-15 έτη προϋπηρεσίας συμφωνούν πως οι ΤΠΕ αυξάνουν το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα.

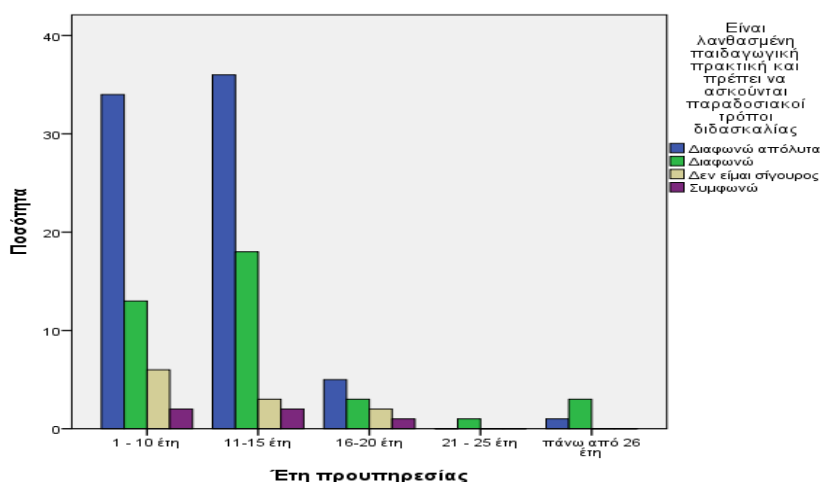
Διάγραμμα 6.41. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων

Όσον αφορά τώρα το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο πλήθος των ατόμων που έχουν 1-15 έτη προϋπηρεσίας πάλι συμφωνούν ότι οι ΤΠΕ βοηθούν στην ουσιαστική μάθηση.

Διάγραμμα 6.42. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων

Ακόμη από το παραπάνω διάγραμμα το μεγαλύτερο πλήθος ατόμων που έχουν 1-15 έτη προϋπηρεσίας διαφωνεί με το ενδεχόμενο ότι οι ΤΠΕ δεν είναι χρήσιμες για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων.

Διάγραμμα 6.43. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων

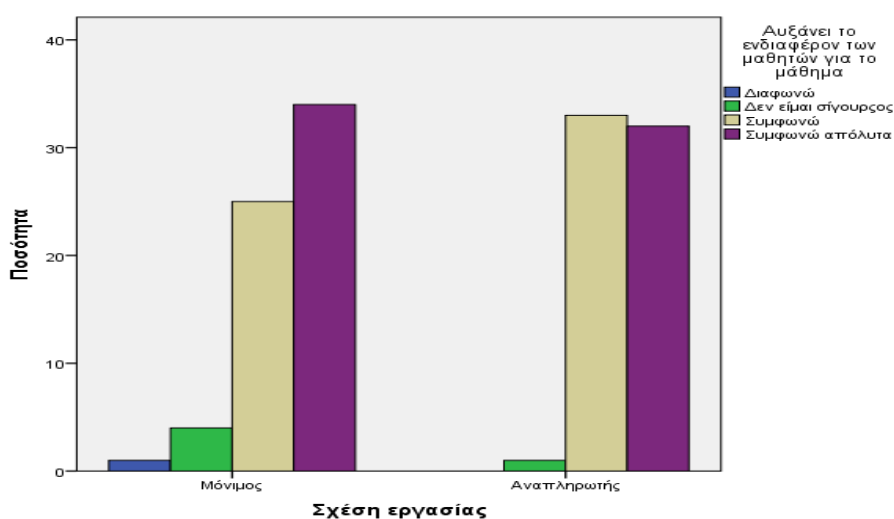
Και τέλος για το παραπάνω διάγραμμα, όπου πάλι το μεγαλύτερο πλήθος αναφέρεται σε έτη προϋπηρεσίας 1-15 έτη, διαφωνεί με το ότι το ΤΠΕ είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται προσδιοριστικοί τρόποι διδασκαλίας.

6.5.5. Η σχέση εργασίας (Μόνιμος – αναπληρωτής) και οι στάσεις για τις ΤΠΕ

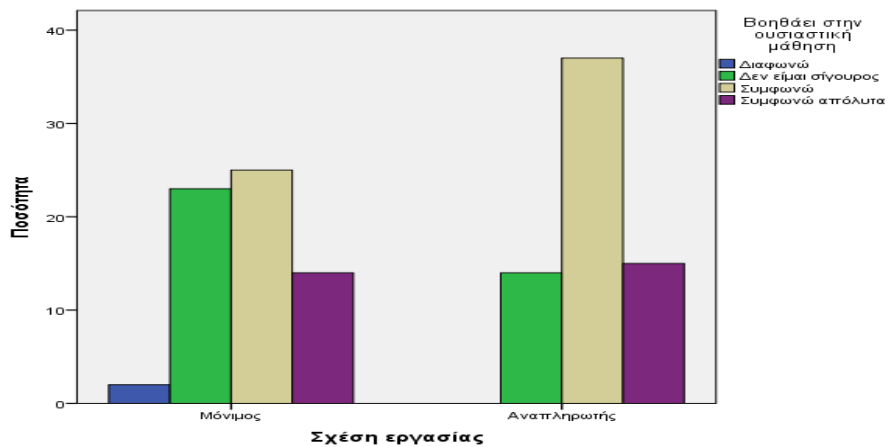
Σε αυτό το κομμάτι καθώς μιλάμε μόνο για δύο ανεξάρτητα δείγματα θα χρησιμοποιήσουμε τον έλεγχο Mann – Whitney.

Πίνακας 6.31. Έλεγχος Mann – Whitney για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση τη σχέση εργασίας

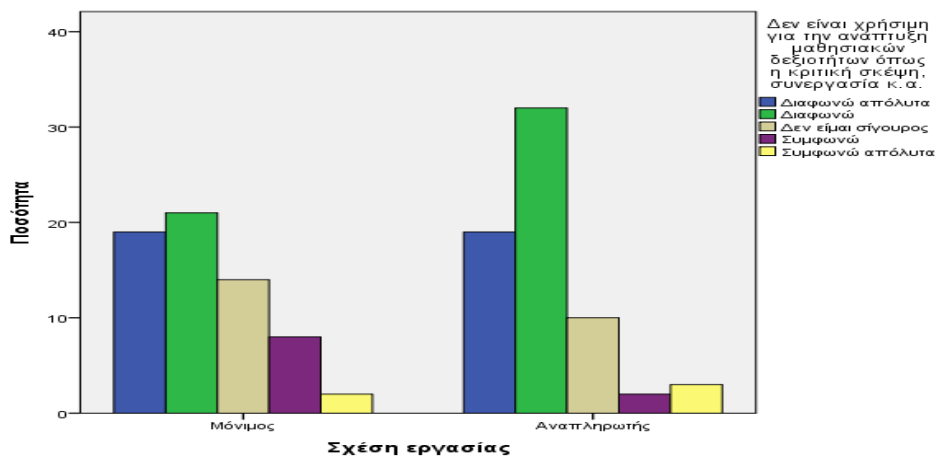
Μεταβλητή για την σχέση εργασίας	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Mann - Whitney
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,885
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,108
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,297
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,231

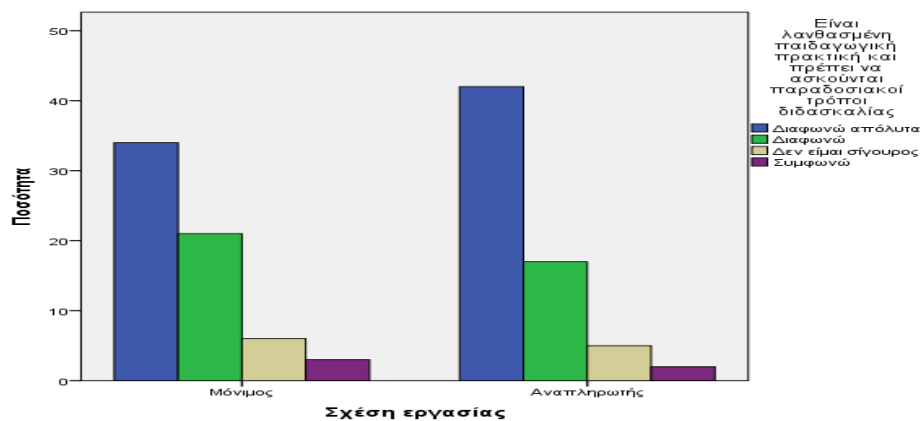
Διάγραμμα 6.44. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.45. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.46. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.47. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τη σχέση εργασίας των ερωτηθέντων

6.5.6. Οι σπουδές (εκτός βασικού πτυχίου) και οι στάσεις για τις ΤΠΕ

Θα εφαρμοστεί ο έλεγχος Kruskal –Waillis καθώς έχουμε παραπάνω από δύο ανεξάρτητα δείγματα.

H_0 : Δεχόμαστε πως δεν υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά των σπουδών των εκπαιδευτικών ως προς τις απόψεις τους

H_1 : Δεχόμαστε πως υφίσταται στατιστικά μεγάλη διαφορά των σπουδών των εκπαιδευτικών ως προς τις απόψεις τους.

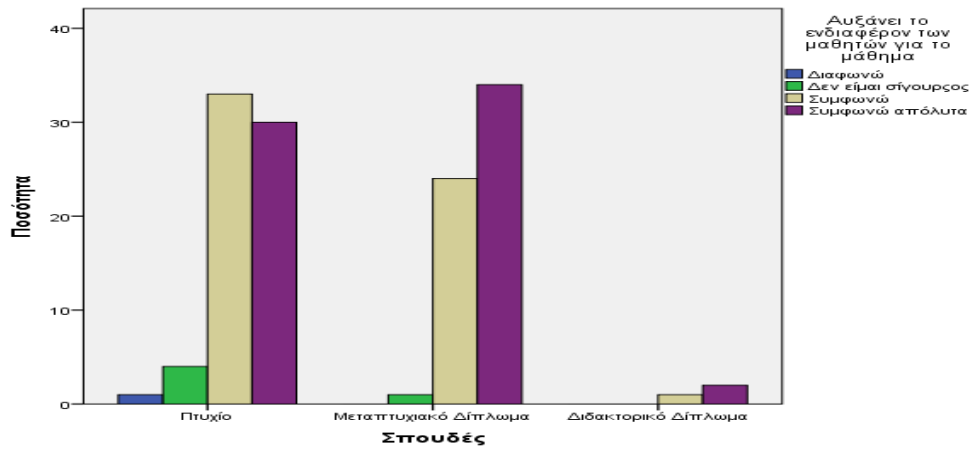
Πίνακας 6.32. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με τις σπουδές

Μεταβλητή για τις σπουδές	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Mann - Whitney
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,239
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,004
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,024
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,185

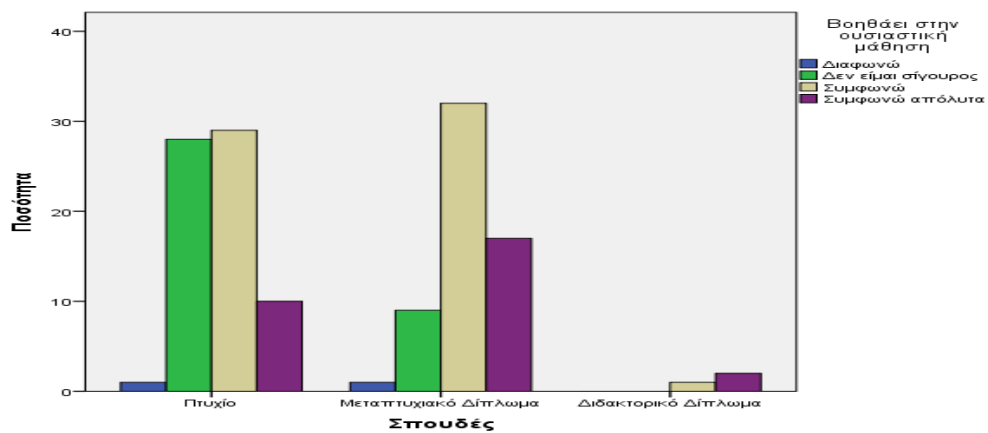
Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρείται πως δύο εκ των μεταβλητών έχουν $p > 0,05$ που σημαίνει ότι απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση.

Δηλαδή υπάρχει στατιστικά μεγάλη διαφορά μεταξύ των σπουδών εκτός του βασικού πτυχίου και την βοήθεια αυτού στην ουσιαστική μάθηση. Ακόμη υπάρχει επίσης στατιστικά σημαντική διαφορά αφού $p = 0,024 > 0,05$ μεταξύ των σπουδών και το ότι δεν είναι χρήσιμες οι ΤΠΕ για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.

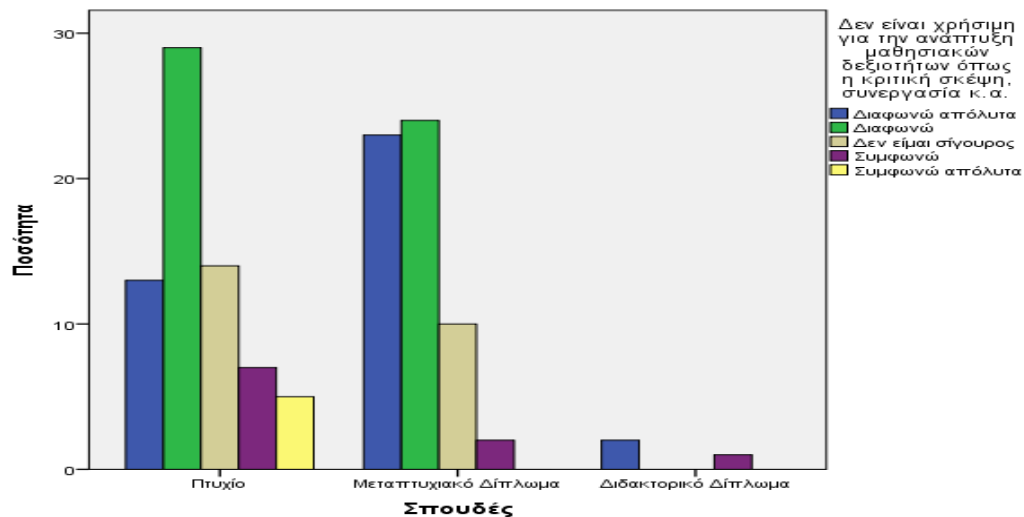
Παρακάτω θα παρουσιαστούν και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

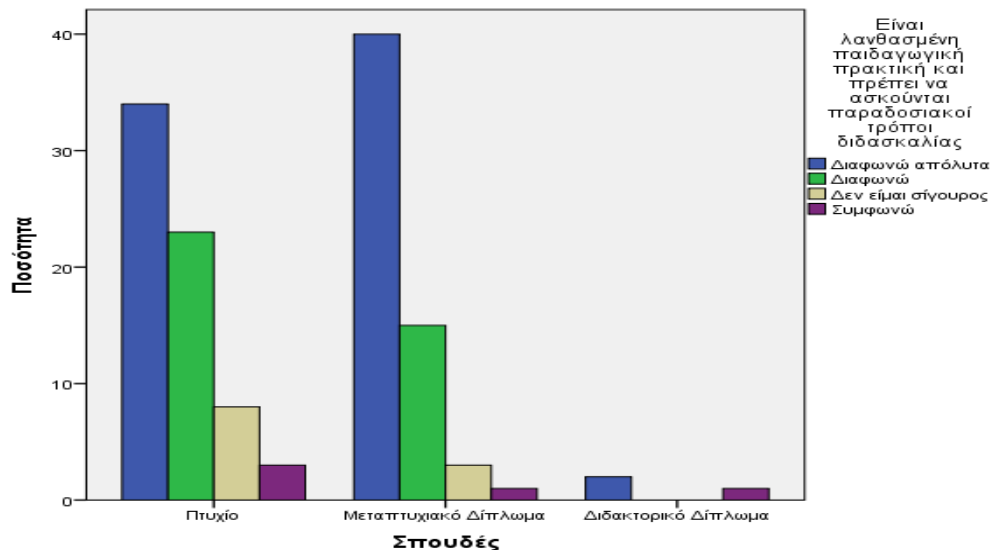
Διάγραμμα 6.48. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.49. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.50. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.51. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με τις σπουδές των ερωτηθέντων

6.5.7. Η πιστοποίηση ΤΠΕ και οι στάσεις των εκπαιδευτικών πάνω σε αυτές

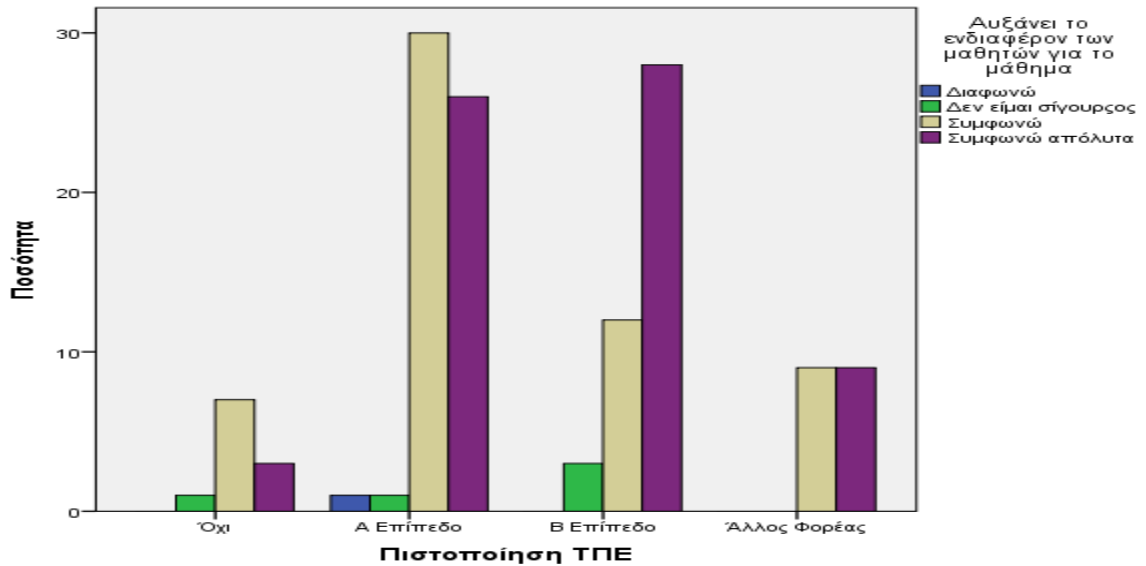
Στην περίπτωση αυτή αφού έχουμε παραπάνω από δύο ανεξάρτητα δείγματα θα εφαρμόσουμε τον έλεγχο Kruskal -Wailliss.

Πίνακας 6.33. Έλεγχος Kruskal – Wallis για χρησιμότητα ΤΠΕ στη διδασκαλία σε σχέση με την πιστοποίηση στις ΤΠΕ

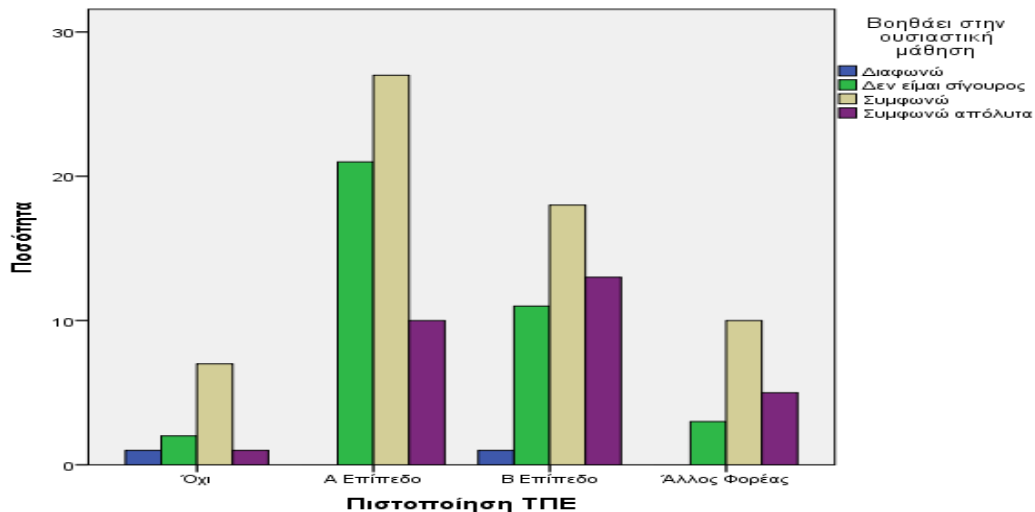
Μεταβλητή για τις σπουδές	
Μεταβλητές (αντιλήψεων)	Τιμές Mann - Whitney
8.1:Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	0,246
8.2:Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	0,271
8.7:Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.α.	0,672
8.8:Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	0,613

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι $p > 0,05$, οπότε δεχόμαστε την μηδενική υπόθεση ότι δεν υπάρχει στατιστικά μεγάλη διαφορά της πιστοποίησης των εκπαιδευτικών ως προς τις στάσεις και τις απόψεις τους.

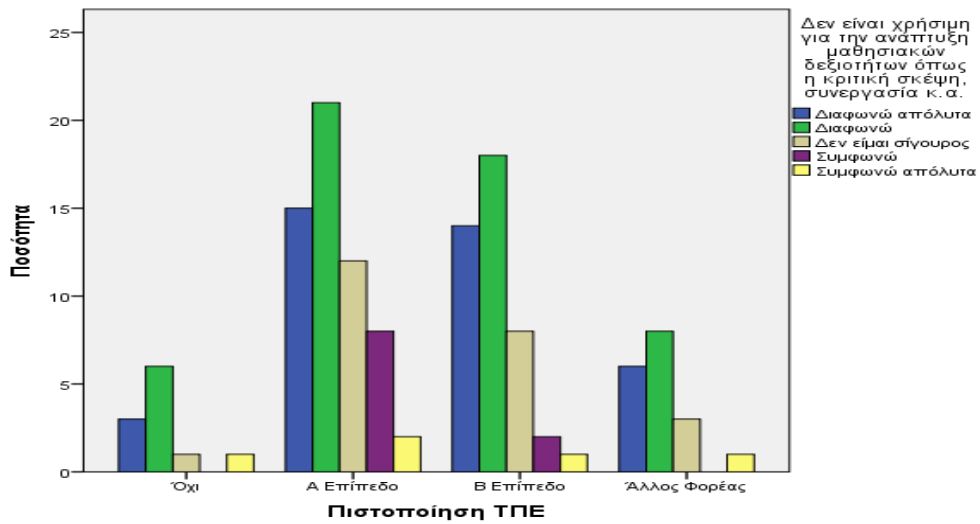
Παρακάτω παρουσιάζονται και τα αντίστοιχα διαγράμματα.

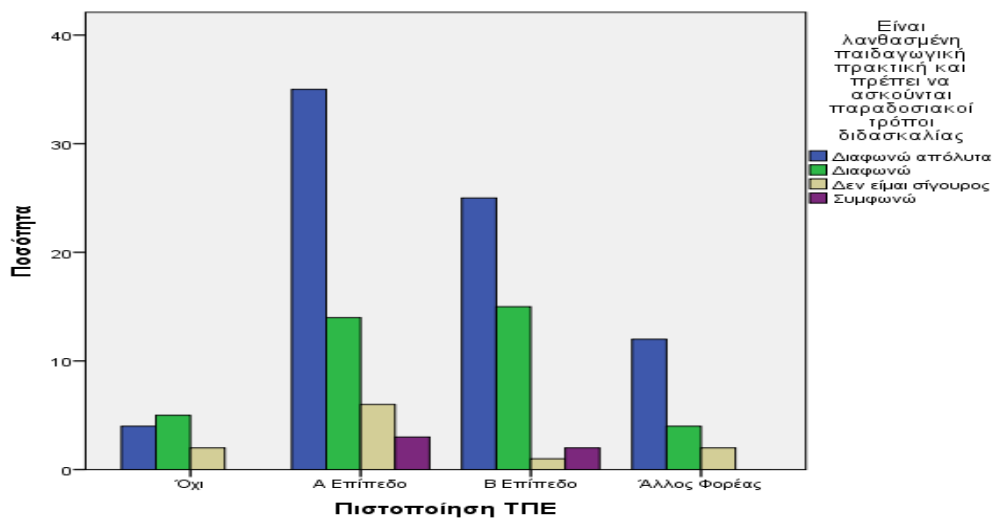
Διάγραμμα 6.52. Ερώτηση 8.1 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.53. Ερώτηση 8.2 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.54. Ερώτηση 8.7 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων

Διάγραμμα 6.55. Ερώτηση 8.8 σε σχέση με την πιστοποίηση των ΤΠΕ των ερωτηθέντων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

7.1. Συζήτηση – Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως σε γενικές γραμμές οι εκπαιδευτικοί όλων των ηλικιών, αναγνωρίζουν την αξία της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην τάξη, αφού είναι πεπεισμένοι πως αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα, τους βοηθάει να συμμετέχουν περισσότερο και συμβάλλει στην ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη και η συνεργασία. Για αυτούς τους λόγους θεωρούν ότι η χρήση τους στη διδασκαλία είναι σωστή παιδαγωγική πρακτική κι έτσι πρέπει να επεκτείνεται και σε άλλα μαθήματα, όχι μόνο στο μάθημα της Πληροφορικής. Αν και υπάρχουν κάποιοι που έχουν αμφιβολίες ως προς την εξοικονόμηση του χρόνου στη διδασκαλία, γενικά τάσσονται υπέρ της χρήσης ΤΠΕ για μία ουσιαστική μάθηση.

Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν την ερευνητική υπόθεση πως οι εκπαιδευτικοί θα είναι θετικά διακείμενοι ως προς τη χρήση των ΤΠΕ. το ίδιο μάλιστα επιβεβαιώνουν και οι έρευνες που έχουν ήδη γίνει , όπως αναφέρονται στη βιβλιογραφική επισκόπηση. Τέλος οι απόψεις αυτές δε συνδέονται και είναι ανεξάρτητες με την ηλικία των εκπαιδευτικών, όπως έδειξαν και οι έρευνες των Τουμπανάκη (χ.χ.) και Buabeng – Andoh (2012).

Παρ' όλο που οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική στάση απέναντι στη χρήση των ΤΠΕ, φαίνεται πως, ενώ δηλώνουν ότι χρησιμοποιούν εκπαιδευτικό υλικό που σχετίζεται με τις ΤΠΕ και συμμετέχουν σε αντίστοιχες δραστηριότητες, η χρήση περιορίζεται αρκετά στην αξιοποίηση βιντεοπροβολέα, υπολογιστή, τηλεόρασης και στις εφαρμογές γραφείου (office) και όχι τόσο σε εκπαιδευτικά λογισμικά. Επίσης η αξιοποίηση των ΤΠΕ δεν προκαλεί άγχος κι ανασφάλεια. Το συγκεκριμένο εύρημα αντιτίθεται με την αντίληψη ότι η τεχνοφοβία, ως βασικό εμπόδιο χρήσης ΤΠΕ, οδηγεί στην πρόκληση άγχους. Τα άτομα που δεν έχουν κάποια επιμόρφωση πάνω στις ΤΠΕ όμως, δείχνουν κάποια παραπάνω σημάδια τεχνοφοβίας κι χρήσης παραδοσιακών μεθόδων διδασκαλίας. Βέβαια, η πλειοψηφία των ερωτηθέντων ήταν νέας ηλικίας και η εξοικείωση με την τεχνολογία, είναι σε αρκετό μεγάλο ποσοστό στους νέους ανθρώπους. Άλλωστε το δείγμα κατά τη συντριπτική πλειοψηφία του είχε κάποιου είδους επιμόρφωση πάνω στις Νέες Τεχνολογίες. Γενικά, είναι ακόμη αρκετοί αυτοί που βασίζονται σε πιο παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας.

Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν και την ερευνητική υπόθεση πως η αξιοποίηση των ΤΠΕ εστιάζεται στη χρήση εφαρμογών γραφείου.

Όλα τα παραπάνω ευρήματα συμφωνούν και με τους Τζιμογιάννη και Κόμη (2004), που ενώ οι Νέες Τεχνολογίες θεωρούνται απαραίτητες, οι εργαζόμενοι δείχνουν επιφυλακτικότητα απέναντί τους. Σύμφωνα με τους Γιαβρίμη, Παπάνη Νεοφώτιστοι και Βαλκάνου (2010), οι ΤΠΕ συντελούν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, σύμφωνα πάντα με τις γνώμες των εκπαιδευτικών, αλλά η χρήση τους παραμένει σε συγκεκριμένες μορφές.

Όσον αφορά τα εμπόδια που συναντούν οι εκπαιδευτικοί στη χρήση των ΤΠΕ, οι ερωτηθέντες εστίασαν στους εξωτερικούς παράγοντες, δίνοντας βάση στην ανεπαρκή υλικοτεχνική υποδομή, στην έλλειψη τεχνικής υποστήριξης, στη μη ύπαρξη εργαστηρίου πληροφορικής και στο αρνητικό κλίμα που μπορεί να υπάρχει. Ο χρόνος προετοιμασίας του μαθήματος δεν είχε τόσα υψηλά ποσοστά, όπως και έλλειψη επιμόρφωσης και γνώσεων πάνω στις ΤΠΕ.

Αυτά τα συμπεράσματα έρχονται σε αντίθεση με την υπόθεση που θήρηξε αρχικά πως η υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων δε θα αποτελεί σημαντικό εμπόδιο, αλλά και ότι η έλλειψη χρόνου προετοιμασίας θα είναι σημαντικός αρνητικός παράγοντας, λόγω της ύλης του ΑΠΣ, η οποία είναι συγκεκριμένη. Επιβεβαίωσαν όμως την υπόθεση πως, αφού η πλειοψηφία έχει κάποιου είδους επιμόρφωση στις Νέες Τεχνολογίες, δε θεωρούν ότι η έλλειψη γνώσεων αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην ένταξη τους.

Όπως και εδώ, έτσι κι η έρευνα των Παπακωνσταντίνου και Ψύλλο (2018) είχε αναδείξει ως σημαντικούς παράγοντες για την αξιοποίηση ή μη των Νέων Τεχνολογιών την υλικοτεχνική υποδομή και την ηγεσία.

Ο βασικός στόχος αυτής της έρευνας ήταν να σκιαγραφήσει το ρόλο που έχει ο διευθυντής στην ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα του ρόλου του και ως προς την ύπαρξη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής, καθώς και στη στελέχωση με υπολογιστές και διαδίκτυο των αιθουσών. Ακόμα πιστεύουν πως ο ηγέτης της σχολικής μονάδας πρέπει να είναι επιμορφωμένος, ώστε να παίρνει πρωτοβουλίες και να ηγείται ενός κατάλληλου στρατηγικού οράματος και δημιουργίας εκπαιδευτικής κουλτούρας για την ένταξη των ΤΠΕ.

Οι Tondeur et al. (2009) έδειξαν πως σημαντικό ρόλο παίζει η δημιουργία κουλτούρας καινοτομίας από την ηγεσία και το ίδιο έδειξε και ο Chang (2012), όπου

σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, η ηγεσία οφείλει να έχει όραμα ως προς την ενθάρρυνση της χρήσης της τεχνολογίας Η Razzak (2013) αναφέρει ότι πρέπει να δίνει κίνητρα και να επιβραβεύει όσους εκπαιδευτικούς αξιοποιούν τις ΤΠΕ.

Γενικά οι απόψεις αυτές δείχνουν να ταυτίζονται με τις έρευνες που έχουν ήδη γίνει και αναφέρθηκαν στη βιβλιογραφική επισκόπηση όπου παρουσιάζουν το προφίλ ενός σωστού ηγέτη με θέληση για δημιουργία οράματος που θα ενθαρρύνει την τεχνολογική ανάπτυξη των σχολικών μονάδων.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών συμμερίζονται το μέγεθος του ρόλου του διευθυντή, όμως υπάρχει μια αβεβαιότητα ως προς την εφαρμογή την πράξη αυτού του ρόλου. Τα ποσοστά των απαντήσεων «Δεν είμαι σίγουρος» δείχνουν ότι στην πράξη οι διευθυντές μπορεί να μη βοηθούν και τόσο στην αντιμετώπιση εμποδίων, στην παρότρυνση, στην ενημέρωση, στην παροχή κινήτρων και στην επιβράβευση όταν αξιοποιούνται οι Νέες Τεχνολογίες.

Οι εκπαιδευτικοί δε βλέπουν τον διευθυντή τους ως ένα απλό διεκπεραιωτή διοικητικών καθηκόντων και κατανοούν τον καθοριστικό ρόλο του ως ηγέτη, αλλά θα περίμεναν περισσότερα από αυτόν. Υπάρχει θετικό κλίμα και προσπάθεια για την ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη, αλλά ακόμα δεν έχει επιτευχθεί το «απόλυτο».

Οι διάφορες συσχετίσεις έδειξαν πως οι εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι όσο πιο επιμορφωμένος είναι ο διευθυντής τους, τόσο περισσότερες πρωτοβουλίες θα παίρνει για την ένταξη των ΤΠΕ στην τάξη. Η ίδια εξάρτηση παρατηρείται και στη σχέση μεταξύ χρήσης ΤΠΕ από την ηγεσία μόνο για τη διεκπεραίωση διοικητικού έργου σε σχέση με την αξιοποίηση των ΤΠΕ από τους εργαζόμενους στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί επίσης, που χρησιμοποιούν ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία, θεωρούν ότι πρέπει η ηγεσία να τις αξιοποιεί και όχι μόνο για τις ανάγκες του τρόπου διοίκησης του σχολείου. Αυτοί που αξιοποιούν τις ΤΠΕ και δε βασίζονται τόσο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, θεωρούν ότι η διαμόρφωση της κατάλληλης κουλτούρας και η ύπαρξη ικανής ηγεσίας, παίζει σημαντικό ρόλο.

Ως προς τα δημογραφικά και υπηρεσιακά στοιχεία, οι απόψεις και οι αντιλήψεις απέναντι στις ΤΠΕ δε φαίνονται να επηρεάζονται από το φύλο των ερωτηθέντων, ούτε από την ηλικία τους. Ούτε η ειδικότητα παίζει κάποιο ρόλο, βέβαια η συντριπτική πλειοψηφία που απάντησαν ήταν δάσκαλοι. Η πλειοψηφία επίσης αυτών που δουλεύουν έως 15 χρόνια στην εκπαίδευση, θεωρούν ότι η χρήση των ΤΠΕ συμβάλλει πολύ στη μάθηση. Ακόμη δε φαίνεται να βρίσκονται διαφωνία μόνιμοι και αναπληρωτές.

Συμπερασματικά, τα ευρήματα ακολουθούν την τάση που υπάρχει στις προηγούμενες έρευνες. Ο ρόλος της ηγεσίας στην ένταξη των ΤΠΕ αποδεικνύεται σημαντικός και ένας αποτελεσματικός ηγέτης μπορεί να συνεισφέρει αποτελεσματικά στην επιθυμητή ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών και να ενισχύσει το ρόλο του ως υποστηρικτής κάθε αντίστοιχης προσπάθειας

7.2. Περιορισμοί της έρευνας

Η έρευνα που παρουσιάστηκε έδειξε αρκετά αποτελέσματα τα οποία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε συμπεράσματα. Όμως έχει και κάποιους περιορισμούς. Τα αποτελέσματα της έρευνας, αν και ποσοτικά, δε μπορούν να γενικευθούν σε εθνικό επίπεδο, δηλαδή για το σύνολο των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, καθώς αποτελούν μια μικρή μερίδα της πληθυσμιακής εκπαιδευτικής κοινότητας. Επιπλέον, με τις ερωτήσεις κλειστού τύπου υπάρχει ο κίνδυνος οι εκπαιδευτικοί να απάντησαν σε κάποιες από αυτές τυχαία κι τα αποτελέσματα να μην είναι αξιόπιστα. Επίσης μία ποσοτική έρευνα δείχνει το αποτέλεσμα και όχι το «πώς» και το «γιατί». Για αυτό ίσως θα ήταν απαραίτητη μία έρευνα με συνεντεύξεις που θα μπορούσε να εμβαθύνει περισσότερο.

Σημαντικό είναι κάποια άλλη έρευνα να επεκταθεί όσο το δυνατόν σε περισσότερους εκπαιδευτικούς και άρα σε μεγαλύτερο αριθμό δείγματος που θα μπορούσε να διευρύνει περισσότερο τις στάσεις και τις αντιλήψεις που σχετίζονται με τις ΤΠΕ και με το ρόλο του διευθυντή.

7.3. Προτάσεις

Η συγκεκριμένη έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί και άλλα πεδία. Αρχικά θα μπορούσε να εξεταστεί η χρήση των ΤΠΕ και να συσχετιστεί με μεταβλητή το φύλο ή τον τόπο που υπηρετούν οι εκπαιδευτικοί. Επίσης η έρευνα αυτή βασίστηκε σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, άρα θα μπορούσε μια άλλη έρευνα να επεκταθεί και σε εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αφού άλλωστε η βιβλιογραφία επικεντρώνεται σε όλες τις βαθμίδες. Επιπλέον το δείγμα πληθυσμού θα μπορούσε να είναι οι μαθητές ή οι γονείς για να διευρυνθεί το τι απόψεις έχουν για τις ΤΠΕ, αλλά και το ρόλο του διευθυντή. Πέρα όμως από τις απόψεις θα μπορούσαν να προσδιοριστούν οι ελλείψεις και τα εμπόδια στη χρήση των ΤΠΕ από την οπτική

των γονέων και των μαθητών. Μία ποιοτική έρευνα με συνεντεύξεις σε διευθυντές επίσης θα ήταν ενδιαφέρουσα για να διερευνηθεί η δική τους οπτική, αλλά και οι εκπαιδευτικές και οι διοικητικές ανάγκες τους ως προς τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών.

Όσον αφορά την εκπαιδευτική πράξη, πρόταση θα αποτελούσε η σκέψη της επιμόρφωσης και για τους εκπαιδευτικούς, αλλά και για τους διευθυντές που είναι αρνητικά διακείμενοι στη χρήση των ΤΠΕ για να αλλάξουν στάση και να γίνουν πρεσβευτές καινοτομίας στις σχολικές μονάδες, αλλάζοντας και καλλιεργώντας μια νέα κουλτούρα αξιοποίησης ΤΠΕ στη διδασκαλία. Αλλάζοντας αντιλήψεις ο κάθε διευθυντής θα μπορούσε να γίνει εμπνευστής ενός καινούριου οράματος που θα κατευθύνει, θα υποστηρίζει και θα αποτελεί το παράδειγμα παίρνοντας πρωτοβουλίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική βιβλιογραφία

- Αθανασούλα-Ρέππα, Α., (1999). «Λήψη αποφάσεων στο χώρο της εκπαίδευσης». Στο: Α. Αθανασούλα-Ρέππα, Μ. Κουτούζης, Γ. Μαυρογιώργος, Β. Νιτσόπουλος & Δ. Χαλκιώτης (επιμ.). *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική*, Τόμος Α, Πάτρα: ΕΑΠ.
- Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Οργανωσιακή Συμπεριφορά*. Αθήνα: Έλλην.
- Ανδρέου, Α. & Παπακωνσταντίνου, Γ. (1994). *Εξουσία και Οργάνωση - Διοίκηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος*, Εκδόσεις Νέα Σύνορα - Α.Α. ΛΙΒΑΝΗ, Αθήνα.
- Βιτούλης, Μ. (2005). Χρήση Η/Η και δημιουργική σκέψη. Διερεύνηση της επίδρασης που έχει η χρήση των Η/Υ στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης, Διδακτορική διατριβή, Φλώρινα
Ανακτήθηκε από <http://ikee.lib.auth.gr/record/37154/files/GRI-2005-667.pdf>
- Βλάσσης, Δ. (2018). *Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*.
- Γαλανός. Δ. (2019). *Η παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ ως εργαλείο νοητικής σκέψης*. Scientific Journal article. C.V.P. Παιδαγωγικής & Εκπαίδευσης.
Ανακτήθηκε από:
<http://www.scientific-journal-articles.org/greek/free-online-journals/education/education-articles/galanos-dimitrios/pedagogical-use-of-ict-as-cognitive-mind-tool-galanos-dimitris.htm>
- Γεωργιάδου, Β. & Καμπουρίδης, Γ. (2005). Ο διευθυντής – ηγέτης, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 10, 121 – 129
- Γιαβρίμης, Π., Παπάνης, Ε., Νεοφώτιστος, Β., & Βαλκάνος, Ε. (2010). Απόψεις εκπαιδευτικών για την εφαρμογή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Στο Α. Τζιμογιάννης (Επιμ.), *7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή. Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*, 23-

26 Σεπτεμβρίου 2010(τόμος II, σσ. 633-640). Κόρινθος.

Ανακτήθηκε από: <http://korinthos.uop.gr/~hcicte10/proceedings/23.pdf>

Γιαννακάκη, Μ. Σ. (2005). Η εφαρμογή καινοτομιών στη σχολική μονάδα. Στο: Α. Καψάλης (επιμ.), *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Γρηγοριάδου, Μ., Γόγουλου, Α., Γουλή, Ε., Γλέζου, Κ., Μπουμπούκα, Μ., Παπανικολάου, Κ., Τσαγκάνου, Γ., Κανίδης, Ε., Δουκάκης, Δ., Φράγκου, Σ., Βεργίνης, Η. (2009). *Διδακτικές Προσεγγίσεις Εργαλεία για τη διδασκαλία της Πληροφορικής*, Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών, Αθήνα, 2009.

ΕΟΠΕΠ (2014) Τράπεζα Θεμάτων Πιστοποίησης Εκπαιδευτικής Επάρκειας Εκπαιδευτών Ενηλίκων της Μη Τυπικής Εκπαίδευσης

Ζαβλανός, Μ. (1998). *Μάνατζμεντ*. Αθήνα: Έλλην.

Ζαγούρας, Χ. (2005). *Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Στο Θα μας κρίνει όλους το μέλλον...* Η εμπειρία του ΕΑΙΤΥ. Αθήνα:

Ελληνικά Γράμματα.

Ζαδειροπούλου, Α. (2009). *Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας στη σχολική Εκπαίδευση της Ελλάδας και της Βρετανίας, μια συγκριτική θεώρηση*

Proceedings
5th International Conference in Open & Distance Learning 27-29 November, 2009
Athens, Greece, σσ. 181-194.

Αναρτήθηκε από:

<http://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/463>.

Θεοδωρακόπουλος, Δ. (2016). *Απόψεις εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*. Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος», Τόμος 4 τεύχος 2.

Ανακτήθηκε

από

http://journal.educircle.gr/images/teuxos/2016/teuxos2/teuxos_2_5.pdf

Ιωάννου, Ι., & Χαραλάμπους, Κ. (2004). Οι στάσεις και απόψεις εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου έναντι της χρήσης του Διαδικτύου ως εργαλείου μάθησης, *Πρακτικά 4ου Συνεδρίου ΕΤΠΕ*, σ.217-226, Αθήνα.

Ανακτήθηκε από <https://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe19.pdf>

Καραμπίνης, Α. (2010). *Αποτίμηση και κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων της επιμόρφωσης φιλολόγων στη χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία σε σχολεία του νομού Αττικής* (Διπλωματική εργασία).

Διαθέσιμο από τη βάση δεδομένων του Ε.Α.Π

Καρατράντου, Α. & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2013). *Αλληλεπιδράσεις των ΤΠΕ, της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας και των Θεωριών Οικοδόμησης της Γνώσης: Μια μελέτη περίπτωσης*.

Ανακτήθηκε από <http://www.etpe.gr/conf/?cid=20>

Καρτσιώτης, Θ., Κέκκερης, Γ., Σακονίδης, Χ., (2005). Η εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας στην ελληνική Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Μια πρώτη αξιολόγηση, *Επιστημονικό Βήμα*, 4, σ.137-152.

Κατσαρός, Ι. (2008). Αποκέντρωση και αποσυγκέντρωση: κριτική θεώρηση του γενικού πλαισίου και των σχετικών τάσεων στο χώρο της εκπαίδευσης. *Επιστημονικό βήμα*, 9, 88-158.

Ανακτήθηκε από:

http://www.syllogosperiklis.gr/old/ep_bima/epistimoniko_bima_9/katsaros.pdf

Κατσαρός, Γ. (2008). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Κουτούζης, Μ. (2012). Διοίκηση - Ηγεσία - Αποτελεσματικότητα: Αναζητώντας πεδίο εφαρμογής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο Παπαδιαμαντάκη Π. & Καρακατσάνη Δ., (επ), «Σύγχρονα ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής. Αναζητώντας το νέο σχολείο», Επίκεντρο, 2012.

Κεραμιδά, Κ. (2010). *Η ενσωμάτωση των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην διδασκαλία των μαθηματικών στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: οικοσυστημική προσέγγιση*, Διδακτορική διατριβή, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Ανακτήθηκε από: <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/18940#page/1/mode/2up>

Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Ν. Τεχνολογιών.

Κουστουράκης, Γ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2010). *Οδεύοντας προς το νέο σχολείο των ΤΠΕ. Μια διεπιστημονική προσέγγιση*. Πρακτικά συνεδρίου. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Κόρινθος, σ. 581-591.

Ανακτήθηκε από: <http://korinthos.uop.gr/~hcicte10/proceedings/59.pdf>

Κουτούζης, Μ. (1999). *Γενικές Αρχές Management*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κουτσιλέου, Σ. (2015). Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της επιμόρφωσης δασκάλων του Νομού Αττικής στη διδακτική αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών. *HEAL Journal Περιοδικό Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Τόμος 1(τεύχος 1)*, σσ. 68-81. Ανακτήθηκε από <http://healjournal.seab.gr/index.php/hli/issue/view/4/showToc>

Κουτσογιάννης, Δ. (2018). Πλαίσιο αρχών για τη δημιουργική αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων στην εκπαίδευση. Στο Ε. Κολτσάκης & Ι. Σαλονικίδης (Επιμ.), *5ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στη Διδακτική Πράξη, 27 – 29 Απριλίου 2018* (Τόμος Α, σσ. 28 - 36), Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε από: <https://www.esos.gr/arthra/52946/plaisio-arhon-gia-ti-dimioyrgiki-axiopoisi-ton-psifiakon-meson-stin-ekpaideysi>

Κραγιόπουλος, Ν. (2012). *Η χρήση των νέων τεχνολογιών από τους εκπαιδευτικούς των θετικών επιστημών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. (Διπλωματική εργασία). Α.Π.Θ. Φιλοσοφική Σχολή, Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Τομέας: Παιδαγωγικής, Θεσσαλονίκη.

Κυριατζάκου, Κ. (2009). *Το μοντέλο ηγεσίας που συναντάται στους διευθυντές σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, Θεσσαλονίκη.

Μακράκης, Β. (2000). *Υπερμέσα Στην Εκπαίδευση: Μια κοινωνικοεποικοδομιστική προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μαρκαντώνης, Χρ. και Σαραφίδου, Γ. (2009). *Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη από επιμορφωμένους στη χρήση τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Στο

Γούσιας Φ. (Επιμ.) Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συνεδρίου ΕΕΕΠ-ΔΤΠΕ σχολείο2.0, σσ. 104-116. Πειραιάς, 17-18 Οκτωβρίου 2009

Μητσιοπούλου, Ο. & Βεκύρη, Ι. (2011). *Ατομικοί και σχολικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία από εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Στο Χ. Παναγιωτακόπουλος (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο. Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, 28 – 30 Απριλίου 2011(σσ. 545 – 554), Πάτρα.

Μικρόπουλος, Τ. Α. (2006). *Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Μικρόπουλος (συντ) 2011. *Επιμορφωτικό Υλικό: «Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση»*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Μουζάκης, Χ (2006). *Εκπαίδευση Ενηλίκων. Οι νέες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας στην εκπαίδευση ενηλίκων*. ΥΠΕΠΘ, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Μπάτσου, Π (2017) *Η χρήση των νέων τεχνολογιών και των ψηφιακών μέσων από τους εκπαιδευτές ενηλίκων:αντιλήψεις και κριτική προσέγγιση*, μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονία.

Ανακτήθηκε από:

<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/20978/4/BatsouPetroulaMsc2017.pdf>

Μπίκος, Κ. & Τζιφόπουλος, Μ. (2011). Εκπαιδευτικοί και ΤΠΕ: διευκολυντές και εμπόδια στη χρήση ψηφιακών εφαρμογών στη σχολική τάξη. Στο Χ. Παναγιωτακόπουλος (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο. Ένταξη και Χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία*, 28 – 30 Απριλίου 2011 (σσ. 585 – 590), Πάτρα

Ανακτήθηκε

από:

https://www.researchgate.net/publication/310062580_Tzifopoulos_M_2011_Teachers

[and ICT facilitators and animators in the use of digital implementation application in school classes](#)

Μπούνιας, Κ. (2010). *Η χρήση των Τ.Π.Ε. από τους επιμορφωμένους σ' αυτές εκπαιδευτικούς των δημοτικών σχολείων της Αιγιάλειας* (Διπλωματική εργασία). Διαθέσιμο από τη βάση δεδομένων του Ε.Α.Π.

Μπουραντάς, Δ. (2005). *Ηγεσία και ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας*. Αθήνα: Κριτική.

Μπουραντάς, Ο. (2009). *Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Ελληνική Υποχρεωτική Εκπαίδευση: Η αξιολόγηση και η ανάλυση εκπαιδευτικού λογισμικού για το Γλωσσικό μάθημα*, Διδακτορική διατριβή, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη. <http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/19026#page/8/mode/2up>

Νικολοπούλου, Κ. (2009). *Φύλο και ΤΠΕ στη σχολική εκπαίδευση: θεματολογία και προσεγγίσεις των ερευνών για τις διαφορές φύλου στις τρεις τελευταίες δεκαετίες*. Θέματα επιστημών και τεχνολογίας στην εκπαίδευση. Τόμος 2, Τεύχος 1-2, Σελίδες 79-101. Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Ανακτήθηκε από:

https://www.researchgate.net/publication/241686414_Phylo_kai_TPE_ste_scholike_ekpaideuse_thematologia_kai_prosengiseis_ton_ereunon_gia_tis_diaphores_phylou_stis_treis_teleutaies_dekaeties

Οικονομίδης, Β. & Ζαράνης, Ν. (2014). Στάσεις δασκάλων για την εφαρμογή της Πληροφορικής στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Στο Π. Αναστασιάδης, Ν. Ζαράνης, Β. Οικονομίδης & Μ. Καλογιαννάκης (Επιμ.), *7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Διδακτική της Πληροφορικής, 3-5 Οκτωβρίου 2014* (σσ. 131-139). Ρέθυμνο.

Ανακτήθηκε από:

https://www.researchgate.net/publication/305000546_Proceedings_of_the_7th_Pan-Hellenic_Conference_Didactics_of_Informatics_and_Information_and_Communications_Technologies_University_of_Crete_Rethymno_03102014_-_05102014_in_Greek

Οικονόμου, Σ. & Θεοδόση, Α. (2013). *Εφαρμογές web στην ερευνητική εργασία (project) του Γενικού Λυκείου*.

Ανακτήθηκε από:

https://www.researchgate.net/publication/267097818_Epharmoges_Web_20_sten_Er_eunetike_Ergasia_Project_tou_Genikou_Lykeiou

Παμουκτσόγλου, Α. (2001). «Αποτελεσματικό σχολείο: Χαρακτηριστικά και αντιλήψεις σε μια προσπάθεια αξιολόγησής του». *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων*, τ.χ. 5, σ. 83-84.

Ανακτήθηκε από: <http://www.pi-schools.gr/publications/epitheorisi/teyhos5/>

Παπακωνσταντίνου, Γ. (2012). Κράτος – Αποκέντρωση – Αυτοτέλεια: Σκοπούμενες αλλαγές. *Νέα Παιδεία*, 141, σ. 25-50.

Παπακωνσταντίνου, Α. & Ψύλλος, Δ. (2018). Μελέτη των αντιλήψεων εκπαιδευτικών ως προς την παιδαγωγική αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στο δημοτικό σχολείο: Μια μελέτη πολλαπλών περιπτώσεων. Στο Ε. Κολτσάκης & Ι. Σαλονικίδης (Επιμ.), *5ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στη Διδακτική Πράξη*, 27 – 29 Απριλίου 2018 (Τόμος Δ, σσ. 346 - 360), Θεσσαλονίκη.

Ανακτήθηκε από: <https://5syn-thess2018.ekped.gr/praktika/v4/>

Παπαναούμ, Ζ. (1995). *Η Διεύθυνση Σχολείου θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη

Παπασταματίου, Ν. (2008). «*Η Χρήση Των Τεχνολογιών Πληροφορίας Και Επικοινωνιών Στην Εκπαίδευση*». Λαγκάδια, ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ Ν. ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Παπαχρήστου, Μ. (2006). Η ηγεσία του ελληνικού σχολείου και η παρέμβαση της στις εκπαιδευτικές αλλαγές. *Διοικητική ενημέρωση*, 37

Πασιαρδής, Π. (2004). *Εκπαιδευτική ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Πετρίδου, Ε. (1998). *Διοίκηση-Μάνατζμεντ: μια εισαγωγική προσέγγιση*. Εκδόσεις Ζυγός: Θεσσαλονίκη.

Πίκουλα, Χ. (2017). *Η επίδραση του επιπέδου επιμόρφωσης στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη από εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. Πάτρα: ΕΑΠ.

Πιτσιάβας, Δ., & Βλαχόπουλος, Δ. (2015). *Ο ρόλος των ΤΠΕ και του νέου Πληροφοριακού Συστήματος "Myschool" στη διοικητική διαδικασία των Δημοτικών Σχολείων: Η περίπτωση των Διευθυντών της Περιφερειακής Ενότητας Ημαθίας*. Πρακτικά συνεδρίου. 8ο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση «Καινοτομία και Έρευνα». 2 (Α), Αθήνα.

Ανακτήθηκε από:

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/openedu/article/view/34>

Ράπτης, Α., & Ράπτη, Α. (1999). *Πληροφορική και Εκπαίδευση*. Συνολική προσέγγιση. Αθήνα: Ιδίας.

Ράπτης, Α., Ράπτη, Α. (2001). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Α. Ράπτη

Ράπτης, Α. & Ράπτη, Α. (2005). *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας, Ολική Προσέγγιση*. Τομ. Α. Αθήνα: Αυτοέκδοση

Σαγρή, Θ., & Βουρνούκα, Ι. (2016). *Αποτελεσματικός Διευθυντής και ο ρόλος του. Απόψεις εκπαιδευτικών. Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015(2), 1179-1191.*

Ανακτήθηκε από:

<https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/edusc/article/view/356>

Σαΐτης, Χ. (2000). *Γυναίκες εκπαιδευτικοί και σχολική διοίκηση στην Ελλάδα, Τα Εκπαιδευτικά, 57-8, 150 – 163.*

Σαΐτης, Χ. (2000). *Γυναίκες εκπαιδευτικοί και σχολική διοίκηση στην Ελλάδα, Τα Εκπαιδευτικά, 57-8, 150 – 163.*

- Σαΐτης, Χ. (2001). *Η λειτουργία του σχολείου μέσα από τις αποφάσεις του συλλόγου διδασκόντων*. Αθήνα: Ατραπός.
- Σαΐτης, Χ. (2002). *Οργάνωση & Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Ατραπός
- Σαΐτης, Χ. (2005). *Οργάνωση και λειτουργία σχολικών μονάδων*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σαΐτης, Χ. (2007). *Ο Διευθυντής στο Σύγχρονο σχολείο*. Αθήνα: Αυτοέκδοση
- Σαΐτης, Χ. (2014). *Μύηση των εκπαιδευτικών στα μυστικά της σχολικής ηγεσίας*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σάχου Μ-Ε. (2016). Εκπαιδευτικές καινοτομίες και άσκηση εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής. *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο, με Διεθνή Συμμετοχή, για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 2016(B)*, 517-522.
- Σμαροπούλου, Αικ. (2010). *Κοινωνιολογία των νομικών θεσμών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*, (αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή), Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Τμήμα Νομικής – Τομέας Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου, Θεσσαλονίκη: Α.Π.Θ.
- Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία. Εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σπανός, Α. (2014). Τρόποι διοίκησης και ηγεσίας σχολικών μονάδων. *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 2, 40-50.
- Στραβάκου, Π. (2003). *Ο Διευθυντής της Σχολικής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: Θεωρητική Ανάλυση και εμπειρική έρευνα*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Σχορετσανίτου, Π., Βεκόρη, Ι., (2010). *Ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση: παράγοντες πρόβλεψης της εκπαιδευτικής χρήσης*, Πρακτικά Εργασιών 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση», τόμος ΙΙ, σ.617-624 Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Κόρινθος, 23-26 Σεπτεμβρίου 2010.
- Ανακτήθηκε από: <http://korinthos.uop.gr/~hcicte10/proceedings/30.pdf>

Τάσση, Ο. (2014). Οι σχέσεις των εκπαιδευτικών με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνιών στο σχολείο *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, τ.1, σ. 200-215

Τζαβάρα, Α. & Κόμης, Β. (2011). Η ενσωμάτωση της Παιδαγωγικής Γνώσης στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων με ΤΠΕ: μελέτη περίπτωσης με υποψήφιους εκπαιδευτικούς. *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση, Τόμος 4* (Τεύχος 1-3), σσ. 5-20. Ανακτήθηκε από <http://earthlab.uoi.gr/thete/index.php/thete/article/view/104>

Τζιμογιάννης, Α.& Κόμης, Β. (2004). *Στάσεις και αντιλήψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με την εφαρμογή των ΤΠΕ στη διδασκαλία τους*. Στο Μ. Γρηγοριάδου, Α. Ράπτης, Σ. Βοσνιάδου & Χ. Κυνηγός (επιμ.) *Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση»* (σ. 165-176), Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών

Τζιμογιάννης Α. & Κόμης Β. (2006), Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Διερευνώντας τις απόψεις εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στο Β. Δαγδιλέλης & Δ. Ψύλλος (επιμ.), *Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή 'Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση'*, 829-836, Θεσσαλονίκη. Ανακτήθηκε από: <https://www.etpe.gr/conf/?cid=11>

Τζιμογιάννης Α., (2015). Προετοιμασία των εκπαιδευτικών για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ΜΠΣ «*Εκπαιδευτικά προγράμματα και υλικό*», Σημειώσεις μαθήματος.

Τουμπανάκης, Ν. (χ.χ.). *Στάσεις εκπαιδευτικών απέναντι στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή εργασία). ΕΚΠΑ Τμήμα Μεθοδολογίας Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, Αθήνα.

Τραφιώτη, Α. (2010, Απρίλιος). *Ένας χρόνος μετά την επιμόρφωση: Οι εκπαιδευτικοί πληροφορικής αξιοποιούν νέες γνώσεις και δεξιότητες μέσα στην τάξη*. Ανακοίνωση στο 2ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας, Βέροια-Νάουσα.

Ανακτήθηκε από <https://www.ekped.gr/praktika10/plir/088.pdf>

Τσιώλης, Γ., Σερντεδάκης, Ν. & Κάλλας, Γ. (2011). *Ερευνητικές Υποδομές και Δεδομένα στην Εμπειρική Κοινωνική Έρευνα. Ζητήματα Καταγραφής, Τεκμηρίωσης και Ανάλυσης Κοινωνικών Δεδομένων*. Αθήνα: Νήσος

Ανακτήθηκε από:

https://www.researchgate.net/publication/283497511_G_Tsioles_Deuterogenes_analyse_poiotikon_dedomenon_mia_ereunetike_strategike_symbate_me_ten_poiotike_prosengise_Sto_G_Tsioles_N_Serntedakis_G_Kallas_epim_Ereunetikes_Ypodomes_kai_Dedomena_sten_Empeiri

Τσουλής, Μ., & Μήτκας, Κ. (2013, Μάιος). *Επιμόρφωση Β' επιπέδου: Από τη θεωρία στην πράξη*. Ανακοίνωση στο 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ, Σύρος.

Ανακτήθηκε από http://www.academia.edu/3767809/_-B_Level_Teachers_Training_From_Theory_to_Practice

Τσουλής, Μ. & Τσολακίδης, Κ. (2013). *Ο ρόλος της σχολικής ηγεσίας στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη*. Ανακτήθηκε από: <https://www.academia.edu/3767731/>

Φαχαντίδης, Ν., Χριστοφόρου, Β. & Πνευματικός, Α. (2004). *Αντιλήψεις εκπαιδευτικών μετά τη βασική τεχνολογική επιμόρφωση, Πρακτικά 4ου Πανελλήνιου Συνεδρίου ΕΤΠΕ*. Αθήνα. Retrieved from: <http://www.etpe.gr/custom/pdf/etpe30.pdf>

Φούντας, Λ., & Πανταζής, Σ. (2017). *Η αξιοποίηση των ΤΠΕ ως εργαλείο και η διαφορά τους με τη διδασκαλία της επιστήμης Πληροφορικής*. Scientific Journal article. C.V.P. Παιδαγωγικής & Εκπαίδευσης.

Ανακτήθηκε από: <http://www.scientific-journal-articles.org/greek/free-online-journals/education/education-articles/leonidas-fountas-spiridon-pantazis/use-ict-tool-difference-teaching-information-technology-leonidas-fountas-spyridon-pantazis.htm>

Ξένη βιβλιογραφία

Afshari, M., Bakar, K. A., Wong, S.L., Smah, B.A., & Foo, S.F. (2009). Technology and school leadership, *Technology. Pedagogy and Education*, 18(2), 235-248.

Alghamdi, A., Prestridge S., (2015). Alignment between principal and teacher beliefs about technology use. *Australian Educational Computing*, 30(1).

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/282682069_Alignment_between_principal_and_teacher_beliefs_about_technology_use

Anderson, R., E., & Dexter, S.L. (2000). *School technology leadership: Incidence and impact*. UC Irvine: Center for Research on information Technology and

Organizations. Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/234619506_School_Technology_Leadership_Incidence_and_Impact_Teaching_Learning_and_Computing_1998_National_Survey_Report_6

Atsoglou, K., & Jimoyiannis, A., (2012), Teachers' Decisions to Use ICT in Classroom Practice: An Investigation Based on Decomposed Theory of Planned Behavior. *20 International Journal of Digital Literacy and Digital Competence*, 3(2), 20-37.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/236961250_Teachers%27_Decisions_to_Use_ICT_in_Classroom_Practice_An_Investigation_Based_on_Decomposed_Theory_of_Planned_Behavior

Bell, J. (2007). *Πώς να συντάξετε μια επιστημονική εργασία: οδηγός ερευνητικής μεθοδολογίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bryman, A. (1992). Quantitative and qualitative research: further reflections on their integration, In (ed.) J. Brannen *Mixing Methods: Qualitative and Quantitative Research*. Aldershot: Ashgate.

Buabeng-Andoh C. (2012). *Factors influencing teachers' adoption and integration of information and communication technology into teaching. A review of the literature*

International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology, (IJEDICT) 2012, vol.8, Issue 1 pp.136-155.

Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1084227.pdf>

Bush T. (1986). *Theories of Educational Management*. London: Harper and Row.

Chang, I. (2003). Assessing the dimensions of principals' effective technology leadership: An application of structural equation modelling. *Educational Policy Forum*, 6(1).

Chang, I.-H.(2012). The Effect of Principals' Technological Leadership on Teachers' Technological Literacy and Teaching Effectiveness in Taiwanese Elementary Schools. *Educational Technology & Society*, 15 (2), 328–340.

Retrieved from: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.299.113>

Chitolie-Joseph, E. (2011). *An Investigation into the Use of the Education Management Information System (EMIS) in Secondary Schools in St. Lucia – The Case of One Secondary School* (Doctoral dissertation). University of Sheffield School of Education. Sheffield.

Clark-Carter, D. (2004). *Quantitative psychological research: The complete student's companion*. Psychology Press.

Retrieved from:

[https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=LUI4AgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Clark-Carter,+D.+\(2004\).+Quantitative+psychological+research:+The+complete+student%27s+companion.+Psychology+Press.&ots=olI8MI_zVh&sig=V2ArJgStQYEYTMXkIbx2JXMA33s&redir_esc=y#v=onepage&q=Clark-Carter%2C%20D.%20\(2004\).%20Quantitative%20psychological%20research%3A%20The%20complete%20student's%20companion.%20Psychology%20Press.&f=false](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=LUI4AgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Clark-Carter,+D.+(2004).+Quantitative+psychological+research:+The+complete+student%27s+companion.+Psychology+Press.&ots=olI8MI_zVh&sig=V2ArJgStQYEYTMXkIbx2JXMA33s&redir_esc=y#v=onepage&q=Clark-Carter%2C%20D.%20(2004).%20Quantitative%20psychological%20research%3A%20The%20complete%20student's%20companion.%20Psychology%20Press.&f=false)

Claro, M., Nussbaum, M., López, X., & Contardo, V. (2017). Differences in Views of School Principals and Teachers regarding Technology Integration. *Educational Technology & Society*, 20 (3), 42–53

Retrieved from:

https://pure.hud.ac.uk/ws/portalfiles/portal/10795576/Claro_et_al_2017_Differences_in_Views_of_School_Principals_and_Teachers.pdf

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2008). *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*. Μτφρ. Μ. Φιλοπούλου, Μ. Μαυράκη, Π. Μπιθάρια, Σ. Κυρανάκης, Χ. Μητσοπούλου. (Νέα συμπληρωμένη και αναθεωρημένη έκδοση). Αθήνα: Μεταίχμιο

Coolikan, H. (2004). *Research Methods and Statistics in Psychology*, 4th edition. London: Hodders & Stoughton.

Creswell J, (2011), *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση: Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και Αξιολόγηση της Ποσοτικής και Ποιοτικής Έρευνας*, Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην

Ανακτήθηκε από:

<https://eclass.pat.teiwest.gr/eclass/modules/document/file.php/766218/e-book/CRESWELL%20ch1.pdf>

Dagiene, V. (2005). Teaching Information Technology in General Education: Challenges and Perspectives. In R. T. Mittermeir (Ed.), *From computer literacy to informatics fundamentals* Vol. 3422, pp. 53{64}. Berlin /Heidelberg: Springer.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/221437607_Teaching_Information_Technology_in_General_Education_Challenges_and_Perspectives

Davies, B. (1981). Schools as organizations and the organization of schooling. *Educational Analysis*, 3.

Dawson, C., & Rakes, G. C. (2003). The Influence of Principals' Technology Training on the Integration of Technology into Schools. *Journal of Research on Technology in Education*, 36(1), 29-49.

Retrieved from:

https://cursa.ihmc.us/rid=1133304866250_585937957_2778/dawson.pdf

Davis, F. D. (1986). *A technology acceptance model for empirically testing new end-user information systems: theory and results* (Unpublished doctoral dissertation). Massachusetts Institute of Technology, Boston

Dexter, S. (April, 2007). Show me the leadership: The impact of distributed technology leadership teams' membership and practices at four laptop schools. *Paper presented at the 88th Annual Meeting of the American Educational Research Association*, Chicago, IL.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/228394139_Show_me_the_leadership_The_impact_of_distributed_technology_leadership_teams%27_membership_and_practices_at_four_laptop_schools

Drigas, A. S., & Ioannidou R-E. (2013b, May). Special Education and ICTs. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, Vol. 8(2), 41-47

Retrieved from:

http://imm.demokritos.gr/publications/Special_Education_ICTs.pdf

Elliott, J. (2005). Ο εκπαιδευτικός ως μέλος μίας δικτυωμένης κοινότητας μάθησης. Στο Γ. Μπαγάκης (Επιμ), *Επιμόρφωση και Επαγγελματική Ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού* (σς. 42-62). Αθήνα: Μεταίχμιο.

Ertmer P., A., Ottenbreit-Leftwich A., T., Sadik O., Sendurur E., Sendurur P., (2012). Teacher beliefs and technology integration practices: A critical relationship. *Computers & Education* 59, (2012) 423– 435.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/257171177_Teacher_beliefs_and_technology_integration_practices_A_critical_relationship

Everard, K. B. & Morris, G. (1999). *Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση* (Μτφρ. Δ. Κίκιζάς). Πάτρα: ΕΑΠ.

Retrieved from: <https://www.scribd.com/document/249885031/Everard-Morris>

Fullan, M.G. (1992). Visions that blind. *Educational Leadership*, February, 19-22

Gay, L.R. & Airasian, P. (2000). *Windows statistics to accompany Educational research: Competencies for analysis and application* (6th Ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Gordon, S. P., Oliver, J., & Solis, R. (2016). Successful Innovations in Educational Leadership Preparation. *International Journal of Educational Leadership Preparation*, 11(2), 51-70.

Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1123995.pdf>

Groves, R. M., Fowler, F. J., Couper, M. P., Lepkowski, J. M., Singer, E., & Tourangeau, R. (2004). *Survey methodology*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Retrieved from:

http://alraziuni.edu.ye/book1/nursing/ebooksclub.org_Survey_Methodology_Wiley_Series_in_Survey_Methodology_.pdf

Gulbahar, Y., & Guven, I. (2008). A survey on ICT usage and the perceptions of social studies teachers in Turkey. *Educational Technology and Society*, 11(3), 37-51.

Retrieved from: https://www.ictworks.org/sites/default/files/uploaded_pics/2009/ICT-usage-Turkey.pdf

Hoy, W.K. and Miskel, C. (2008). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*. New York: Mc Graw-Hill.

Jimoyiannis, A. (2008). Factors determining teachers' beliefs and perceptions of ICT in education. In A. Cartelli & M. Palma (eds.), *Encyclopedia of Information Communication Technology* (pp. 321- 334), Hershey, PA: IGI Global.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/236973310_Factors_determining_teachers%27_beliefs_and_perceptions_of_ICT_in_education

Jimoyiannis, A. (2010). Designing and implementing an integrated technological pedagogical science knowledge framework for science teachers' professional development. *Computers & Education*, 55, 1259–1269.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/223955498_Designing_and_implementing

[an integrated technological pedagogical science knowledge framework for science teachers professional development](#)

Jimoyiannis, A. & Komis, V. (2006). Exploring secondary education teachers' attitudes and beliefs towards ICT in education. *THEMES in Education*, Vol.7 (No 2), pp 181-204.

Retrieved from http://korinthos.uop.gr/~ajimoyia/files/Jimoyiannis_Komis_2006.pdf

Jimoyiannis, A., & Komis, V. I. (2007). Examining teachers' beliefs about ICT in education: implications of a teacher preparation programme. *Teacher Development*, 11(2), pp.149-173.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/236961301_Examining_teachers%27_beliefs_about_ICT_in_education_Implications_of_a_teacher_preparation_programme

Kafyulilo, A., Fisse, P., & Voogt, J. (2016). Factors affecting teachers' continuation of technology use in teaching. *Education and Information Technologies*, 21(6), 1535–1554.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/276488018_Factors_affecting_teachers%27_continuation_of_technology_use_in_teaching

Kalas, I., Bannayan, H., Conery, L., Laval, E., Laurillard, D., Lim, C., Musgrave, S., Semenov, A., & Turcsanyi-Szabo, M. (2012). *ICT in Primary Education Analytical survey. Volume 1 Exploring the origins, setting and initiatives*. Unesco Institute for Information Technologies in Education, Russian Federation.

Kozma, R. B., & Wagner, D. (2006). Reaching the most disadvantaged with ICT: What works. *ICT and learning: Supporting out-of-school youth and adults*. Paris: OECD pp.97-120.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/237137909_Reaching_the_Most_Disadvantaged_with_ICT_What_Works

Kumar, R. (2008). *Convergence of ICT and Education*. World Academy of Science, Engineering and Technology, International Journal of Information and Communication Engineering, Vol2, pp. 300-303.

Retrieved from: <https://publications.waset.org/3700/convergence-of-ict-and-education>

Lai, K. W., & Pratt, K. (2004). Information and communication technology (ICT) in secondary schools: the role of the computer coordinator. *British Journal of Educational Technology*, 35(4), 461- 475.

Leithwood, K., Day, C., Sammons, P., Harris, A. & Hopkins, D. (2006). *Seven strong claims about successful school leadership*, Nottingham: NCSL

Lim, C, P. (2007). *Effective Intergration of ICT in Singapore Schools: Pedagogical and Policy Implications*.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/49281587_Effective_integration_of_ICT_in_Singapore_schools_Pedagogical_and_policy_implications

Loiselle, J., & Chouinard, J. (2012). L'intégration des TIC et des aides technologiques par les orthopédagogues oeuvrant auprès des élèves handicapés ou en difficultés d'apprentissage. *Canadian Journal of Learning and Technology*, Vol. 38(2), 1-19.

Mishra, P. & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, Vol 108(No 6), pp 1017- 1054.

Retrieved from

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.523.3855&rep=rep1&type=pdf>

Mouton, J. & Marais, H.C. (1996). *Basic concepts in the methodology of the social sciences. Revised edition – fifth impression*. Pretoria: HSRC

NG, W. (2008). Transformational leadership and the integration of information and communications technology into teaching. *The Asia Pacific Education Researcher*, 17(1), 1-14.

Retrieved from:

<https://pdfs.semanticscholar.org/f40a/089b35a0619f0b302bef9147f349d7f86801.pdf>

Razzak N., A., (2013), Challenges facing school leadership in promoting ICT integration in instruction in the public schools of Bahrain, *Educ Inf Technol*20:303–318 DOI 10.1007/s10639-013-9283-7

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/259582729_Challenges_facing_school_leadership_in_promoting_ICT_integration_in_instruction_in_the_public_schools_of_Bahrain

Robson, C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. (Μτφρ: Νταλάκου Β. & Βασιλικού Κ.). Αθήνα: Gutenberg.

Schiller, J. (2002). Interventions by school leaders in effective implementation of information and communications technology: Perceptions of Australian principals. *Technology, Pedagogy and Education*, 11(3), 289-301.

Retrieved from: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14759390200200138>

Schleicher, A. (2015). *Schools for 21st-Century Learners: Strong Leaders, Confident Teachers, Innovative Approaches. International Summit on the Teaching Profession*. OECD Publishing. 2, rue Andre Pascal, F-75775 Paris Cedex 16, France.

Seyal, A. H. (2012). A preliminary study of school administrators' use of information and communication technologies: Bruneian perspective. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology*, 8 (1), pp. 29-45.

Retrieved from:

<http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1084147.pdf>

Singh, K. (2007). *Quantitative Social Research Methods*. Los Angeles: Sage Publications.

Retrieved from:

<https://agustinazubair.files.wordpress.com/2015/09/2-quantitative-social-research-methods-2007-kultar-singh.pdf>

Smith, B., Caputi, P. & Rawstorne, P. (2000). Differentiating computer experience and attitudes toward computers: an empirical investigation. *Computers in Human Behavior*, Vol 16 (No 1), pp 59-81.

Retrieved from <https://www.deepdyve.com/lp/elsevier/differentiating-computer-experience-and-attitudes-toward-computers-an-RqdI9QWdgP>

Tharenou, P., Donohue, R., & Cooper, B. (2007). *Management research methods*. New York: Cambridge University Press

Tondeur J., van Keer H., van Braak J., Valcke M., (2008). ICT integration in the classroom: Challenging the potential of a school policy. *Computers & Education* 51 (2008) 212–223.

Retrieved from: <https://biblio.ugent.be/publication/431061/file/6810748>

Vanderlinde R., & van Braak J., (2010). The e-capacity of primary schools: Development of a conceptual model and scale construction from a school improvement perspective, *Computers & Education* 55 (2010) 541-553

Vanderlinde R., van Braak J., Dexter S., (2012). ICT policy planning in a context of curriculum reform: Disentanglement of ICT policy domains and artifacts. *Computers & Education* 58 (2012) 1339– 1350.

Retrieved from:

https://www.academia.edu/1287529/ICT_policy_planning_in_a_context_of_curriculum_reform_Disentanglement_of_ICT_policy_domains_and_artifacts

Yee, D. L. (2000). Images of school principals' information and communications technology leadership. *Technology, Pedagogy and Education*, 9(3), 287-302.

Retrieved from: <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14759390000200097>

Yehuda Peled , Yael Kali & Yehudit Judy Dori (2011). School principals' influence on science teachers' technology implementation: a retrospective analysis. *International Journal of Leadership in Education*, 14:2, 229-245.

Retrieved from:

https://www.researchgate.net/publication/230752437_School_principals%27_influence_on_science_teachers%27_technology_implementation_A_retrospective_analysis

Νομοθεσία

Ν. 1566/ 1985 (ΦΕΚ Α' 167/30-9-1985) «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις»

Υ.Α.353/1/324/105657/Δ1/ 16-10-2002 «Καθηκοντολόγιο Εκπαιδευτικών».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

1. ΦΥΛΟ

Ανδρας

Γυναίκα

2. ΗΛΙΚΙΑ

Κάτω των 30 ετών 31-40 41-50 51 – 60 Άνω των 60
ετών

3. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Δάσκαλος Μουσικής Αγγλικών Φυσικής Αγωγής

Θεατρικής Αγωγής Εικαστικό Πληροφορι Ειδικής

Αγωγής

Άλλη ειδικότητα

4. ΕΤΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1 - 10 έτη 11-15 έτη 16-20 έτη 21 - 25 έτη πάνω από 26 έτη

5. ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μόνιμος Αναπληρωτής

6. ΣΠΟΥΔΕΣ (ΕΚΤΟΣ ΒΑΣΙΚΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥ)

Ετήσιο Σεμινάριο Δεύτερο Πτυχίο ΑΕΙ

Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Σπουδών Διδακτορικό Δίπλωμα

Ξένες Γλώσσες Τίποτα

7. ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΠΕ

Α Επίπεδο

Β Επίπεδο

Άλλος φορέας

Τίποτα

Β. ΣΤΑΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΠΕ

Για τις προτάσεις που ακολουθούν, παρακαλώ απαντήστε από το 1 μέχρι το 5, ανάλογα με το τι σας αντιπροσωπεύει περισσότερο. Επιλέγετε μόνο μία απάντηση

Πεντάβαθμη Κλίμακα: 1=Διαφωνώ απολύτως, 2=Διαφωνώ, 3=Δεν είμαι σίγουρος, 4=Συμφωνώ. 5=Συμφωνώ απολύτως.

Η χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία:

8.1. Αυξάνει το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα	1 2 3 4 5
8.2. Βοηθάει στην ουσιαστική μάθηση	1 2 3 4 5
8.3. Είναι εύκολη και είμαι εξοικειωμένος-η με αυτή	1 2 3 4 5
8.4. Βοηθάει στο να συμμετέχουν περισσότερο οι μαθητές στο μάθημα	1 2 3 4 5
8.5. Εξοικονομεί χρόνο και βοηθάει στην εμπέδωση της ύλης	1 2 3 4 5
8.6. Είναι αρκετά χρονοβόρα και δεν βοηθάει στην έγκαιρη κάλυψη της ύλης	1 2 3 4 5
8.7. Δεν είναι χρήσιμη για την ανάπτυξη μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η κριτική σκέψη, συνεργασία κ.ά.	1 2 3 4 5
8.8. Είναι λανθασμένη παιδαγωγική πρακτική και πρέπει να ασκούνται παραδοσιακοί τρόποι διδασκαλίας	1 2 3 4 5
8.9. Θα έπρεπε να γίνεται μόνο στο μάθημα της Πληροφορικής και όχι στα υπόλοιπα μαθήματα καθώς δε βοηθούν στη μάθηση	1 2 3 4 5

Γ. ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ

Για τις προτάσεις που ακολουθούν, παρακαλώ απαντήστε από το 1 μέχρι το 5, ανάλογα με το τι σας αντιπροσωπεύει περισσότερο. Επιλέγετε μόνο μία απάντηση

Πεντάβαθμη Κλίμακα: 1=Διαφωνώ απολύτως, 2=Διαφωνώ, 3=Δεν είμαι σίγουρος, 4=Συμφωνώ. 5=Συμφωνώ απολύτως.

9.1. Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικό υλικό με τη βοήθεια των ΤΠΕ για να το εντάξω στη διδασκαλία	1 2 3 4 5
9.2. Χρησιμοποιώ εκπαιδευτικά λογισμικά π.χ. προσομοιώσεις PHET	1 2 3 4 5
9.3. Χρησιμοποιώ στη διδασκαλία εφαρμογές office	1 2 3 4 5

9.4. Χρησιμοποιώ στη διδασκαλία υπολογιστή, βιντεοπροβολέα, τηλεόραση	1 2 3 4 5
9.5. Συμμετέχω σε δραστηριότητες που απαιτείται η χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
9.6. Βασίζομαι περισσότερο σε παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας και όχι τόσο στη χρήση των ΤΠΕ	1 2 3 4 5
9.7. Η χρήση των ΤΠΕ μου προκαλεί άγχος και ανασφάλεια	1 2 3 4 5

Δ. ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ

Αναφέρετε από το 1 μέχρι το 5 το βαθμό που η έλλειψη των παρακάτω σας εμποδίζει στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη:

1= Πολύ, 2= Αρκετά, 3=Λίγο, 4=Ελάχιστα 5=Καθόλου

10.1. Υλικοτεχνική Υποδομή	1 2 3 4 5
10.2. Τεχνική Υποστήριξη	1 2 3 4 5
10.3. Χρόνος προετοιμασίας μαθήματος	1 2 3 4 5
10.4. Γνώσεις στη χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
10.5. Επιμόρφωση	1 2 3 4 5
10.6. Κατάλληλο κλίμα στο σχολείο (υποστήριξη, προθυμία)	1 2 3 4 5
10.7. Εργαστήριο Πληροφορικής	1 2 3 4 5

10.8. Αναφέρετε κάποια άλλη έλλειψη στο σχολείο που σας εμποδίζει στη χρήση ΤΠΕ (προαιρετικό)

Ε. ΡΟΛΟΣ ΔΕΥΘΥΝΤΗ

Για τις προτάσεις που ακολουθούν, παρακαλώ απαντήστε από το 1 μέχρι το 5, ανάλογα με το τι σας αντιπροσωπεύει περισσότερο. Επιλέγετε μόνο μία απάντηση

Πεντάβαθμη Κλίμακα: 1=Διαφωνώ απολύτως, 2=Διαφωνώ, 3=Δεν είμαι σίγουρος, 4=Συμφωνώ. 5=Συμφωνώ απολύτως.

11.1. Η ένταξη των ΤΠΕ είναι καθαρά ευθύνη του κάθε εκπαιδευτικού της τάξης	1 2 3 4 5
11.2. Η ένταξη των ΤΠΕ εξαρτάται από το διευθυντή του σχολείου	1 2 3 4 5
11.3. Ο ρόλος του διευθυντή είναι καθοριστικός για την ένταξη των ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.4. Ο ρόλος του διευθυντή είναι καθοριστικός για την ύπαρξη κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής	1 2 3 4 5
11.5. Ο διευθυντής έχει στελεχώσει το σχολείο με τον απαραίτητο αριθμό υπολογιστών ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών	1 2 3 4 5
11.6. Τα γραφεία και οι αίθουσες διδασκαλίας έχουν δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο	1 2 3 4 5
11.7. Όσο πιο επιμορφωμένος πάνω στις ΤΠΕ είναι ο διευθυντής, τόσο περισσότερες πρωτοβουλίες παίρνει για την ένταξη τους	1 2 3 4 5
11.8. Ο διευθυντής πρέπει να χρησιμοποιεί τις ΤΠΕ μόνο για τη διεκπεραίωση του διοικητικού έργου	1 2 3 4 5
11.9. Ο διευθυντής πρέπει να έχει στρατηγικό όραμα για την ένταξη των ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.10. Ο διευθυντής πρέπει να διαμορφώνει εκπαιδευτική κουλτούρα για τη χρήση των ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.11. Ο διευθυντής οφείλει να είναι ικανός ηγέτης ώστε να προωθεί τη χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.12. Ο διευθυντής με υποστηρίζει και με προτρέπει να εντάξω τις ΤΠΕ στη διδασκαλία μου	1 2 3 4 5
11.13. Ο διευθυντής με βοηθάει να ξεπεράσω τα εμπόδια που αντιμετωπίζω ως προς την αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία	1 2 3 4 5
11.14. Ο διευθυντής με παροτρύνει να συμμετέχω σε προγράμματα και δραστηριότητες που απαιτούν χρήση ΤΠΕ π.χ. e-twinning	1 2 3 4 5

11.15. Ο διευθυντής με ενημερώνει για προγράμματα και δραστηριότητες στις οποίες μπορώ να πάρω μέρος με την τάξη μου και απαιτούν χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.16. Ο διευθυντής δείχνει ενδιαφέρον για την πορεία των δραστηριοτήτων που εφαρμόζω στην τάξη και απαιτούν χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.17. ο διευθυντής με επιβραβεύει όταν συμμετέχω σε προγράμματα και δραστηριότητες που απαιτούν χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.18. Ο διευθυντής μου δίνει κίνητρα ώστε να εισάγω τις ΤΠΕ στην τάξη	1 2 3 4 5
11.19. Ο διευθυντής με διευκολύνει στη λήψη αδειών για να παρακολουθήσω επιμορφωτικά σεμινάρια σχετικά με τις ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.20. Ο διευθυντής με πιέζει για να χρησιμοποιήσω ΤΠΕ στην τάξη μου	1 2 3 4 5
11.21. Θα ήθελα περισσότερη ενθάρρυνση από τη διεύθυνση του σχολείου για να εντάξω τις ΤΠΕ στη διδασκαλία.	1 2 3 4 5
11.22. Ο διευθυντής συμβάλλει στη διάχυση του αποτελέσματος μετά από συμμετοχή σε κάποια δραστηριότητα που απαιτεί χρήση ΤΠΕ	1 2 3 4 5
11.23. Ο διευθυντής προβάλλει και αξιοποιεί όποια αποτελέσματα προκύπτουν από τη χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία	1 2 3 4 5
11.24. Ο διευθυντής προσπαθεί να συντονίσει ομαδικές προσπάθειες για αξιοποίηση των ΤΠΕ στην τάξη	1 2 3 4 5
11.25. Ο διευθυντής φροντίζει να καλλιεργεί κουλτούρα «καινοτομίας» στη διδακτική πράξη	1 2 3 4 5